

Diari Oficial

del

Consell General

Núm. 12/2021 - 74 pàgines
Sessió ordinària del dia 13 de maig del 2021

El dia 13 de maig del 2021, dijous, es reuneix a la Casa de la Vall, (nou hemicicle), el M. I. Consell General, en sessió ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 49/2021, que és el següent:

1. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de llei de seguretat privada.

2. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de llei de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny del Patrimoni Cultural d'Andorra.

3. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de llei qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum.

4. Examen i votació de l'esmena a la totalitat amb text alternatiu presentada per les M. I. Sres. Judith Salazar Álvarez i Susanna Vela Palomares, presidenta suplent i consellera general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, al Projecte de llei de creació de la Fundació Privada del Sector Públic Andorra Recerca i Innovació.

5. Examen i votació de la Proposta d'acord per al foment d'un pacte d'estat per a la sostenibilitat de les pensions de jubilació de la CASS.

6. Examen i votació de la Proposta d'acord de mesures d'eliminació i prevenció de l'amiant.

7. Examen i votació del Projecte de llei del Codi de la circulació.

Un cop oberta la sessió, sota la presidència de les M. I. Sres. Roser Suñé Pascuet i Meritxell Palmitjavila Naudí, Síndica General i Subsíndica General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sr. Oliver Alís Salguero
M. I. Sra. Mònica Bonell Tuset
M. I. Sr. Joan Carles Camp Areny
M. I. Sra. Alexandra Codina Tort
M. I. Sra. Bernadeta Coma González
M. I. Sr. Ferran Costa Marimon
M. I. Sr. Carles Enseñat Reig
M. I. Sra. Sílvia Ferré Ghiringhelli
M. I. Sr. Jordi Font Mariné
M. I. Sr. Pere López Agràs
M. I. Sra. Eva López Herrero
M. I. Sr. Marc Magallón Font
M. I. Sra. Maria Martisella González
M. I. Sr. Joaquim Miró Castillo
M. I. Sr. David Montané Amador
M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud
M. I. Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells
M. I. Sr. Roger Padreny Carmona
M. I. Sra. Meritxell Palmitjavila Naudí
M. I. Sr. Josep Pintat Forné
M. I. Sr. Joan Carles Ramos Reboredo
M. I. Sra. Núria Rossell Jordana
M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez
M. I. Sr. Carles Sánchez Rodríguez
M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet
M. I. Sra. Susanna Vela Palomares

S'ha excusat l'absència dels M. I. Srs. Raul Ferré Bonet i Ester Molné Soldevila

També hi és present els/les M. I. Srs./es. Èric Jover Comas, ministre de Finances i Portaveu; Josep Maria Rossell Pons, ministre de Justícia i Interior; Jordi Torres Falcó, ministre d'Ordenament Territorial; Víctor Filloy Franco, ministre d'Afers Socials, Habitatge i Joventut; Ester Vilarrubla Escales, ministra d'Educació i Ensenyament Superior; i Sílvia Riva González, ministra de Cultura i Esports.

Assisteix també a la sessió el Sr. Josep Hinojosa Besolí, secretari general del Consell General.

(La M. I. Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli, secretària de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 16.01h)

1. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de llei de seguretat privada.

La Proposició de llei de llei fou publicada en el Butlletí número 31/2021 del 31 de març.

El criteri del Govern ha estat publicat en el Butlletí número 42/2021 del 26 d'abril.

Intervé pel Govern per llegir el criteri el senyor Josep Maria Rossell.

El Sr. Josep Maria Rossell:

Gràcies senyora síndica.

El Govern ha examinat la Proposició de llei de seguretat privada presentada pels Molt Il·lustres Senyors Carles Enseñat, president del Grup Parlamentari Demòcrata, Ferran Costa Marimon, president del Grup Parlamentari Liberal, el senyor Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells, president del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, d'acord amb el que disposa l'article 103 punt 2 del Reglament del Consell General, i manifesta el seu criteri sobre la Proposició de llei esmentada basant-se en les següents consideracions.

La iniciativa legislativa proposada, segons consta en l'exposició de motius, té com a finalitat actualitzar una legislació que tot i la seva utilitat ha esdevingut insuficient per regular aquest sector.

La seguretat privada és un sector important i complementari a la seguretat pública, corresponent a l'Estat, que vetlla per la seguretat dels béns i de les persones en l'àmbit privat i contribueix també a garantir la seguretat pública. Per tant, es configura com un mecanisme de prevenció enfront la comissió de delictes.

Fins ara, la regulació d'aquest sector es trobava en els decrets dels veguers de data 9 de novembre de 1981 de vigilants privats i del 21 de maig de 1992 de detectius privats, normativa que va permetre establir el marc per al desenvolupament d'aquestes activitats. No obstant això, el Govern considera totalment necessari actualitzar i adequar la normativa en aquesta matèria per tal d'adaptar-la a les necessitats de la societat d'avui en dia.

La Proposició de llei estableix en el títol 1, entre altres qüestions, quines són les activitats que poden dur a terme les empreses de seguretat, les empreses privades amb seguretat pròpia i els detectius privats així com les activitats prohibides. Es crea també un registre de seguretat privada per tal d'inscriure-hi totes les empreses de seguretat privada...privada: vigilants privats i detectius privats que hagin sol·licitat i obtingut les autoritats corresponents. En aquest sentit, el Govern comparteix la necessitat de crear un registre centralitzat adscrit al ministeri competent en matèria d'interior, en els termes previstos a la Proposició de llei que permeti un millor control del sector.

El títol 2 de la Proposició de llei determina els requisits i els deures professionals de les empreses de seguretat i dels despatxos de detectius privats, així com les obligacions de les empreses privades que tenen en plantilla un servei de vigilància pròpia. Es tracta d'una regulació completa que deixa clar quin és el marc d'actuacions de cadascuna d'aquestes empreses del sector de la seguretat i proporciona la seguretat jurídica necessària a la realització d'aquestes activitats.

La Proposició de llei estableix en el títol 3, i més concretament a l'article 21, quins són considerats professionals de la seguretat privada i en aquest sentit es preveuen dues noves figures no incloses en els decrets dels veguers als quals hem fet referència anteriorment, com és el del director de seguretat i la de l'escorta privat.

El Govern comparteix la necessitat d'adaptar-se a les noves necessitats del sector i de la societat, i regular aquestes dues figures que ja es preveuen en altres països. Un altre aspecte important que s'estableix en aquest títol és quins són els tràmits i les condicions personals que han de complir les persones que volen exercir alguna de les activitats previstes per la Proposició de llei.

En aquest sentit, pel que es refereix als terminis per resoldre les sol·licituds per atorgar les autoritzacions corresponents, el Govern entén que s'hauria de valorar que els terminis per resoldre aquestes sol·licituds fossin els establerts al Codi de l'Administració, amb caràcter general, per a la

resolució de qualsevol sol·licitud, atès que davant d'una sol·licitud d'autorització hi ha tota una sèrie de comprovacions i tràmits que ha de fer l'Administració, entre altres les proves que s'estableixin reglamentàriament, que requereixin els terminis habituals previstos al Codi de l'Administració per resoldre les sol·licituds.

Un altre aspecte regulat en aquest títol que mereix una atenció especial és el de la formació, i en aquest sentit, el Govern no només comparteix totalment la necessitat d'una formació inicial per exercir com a vigilant de seguretat o com a escorta, sinó que també considera que cal una formació continuada que permeti actualitzar els coneixements de les persones que exerceixen aquestes funcions, i que el fet de no efectuar o no superar les formacions esmentades sigui motiu de pèrdua de l'autorització d'exercici professional corresponent. Aquest fet està directament relacionat amb la importància de les funcions que tenen aquests professionals, exigeixen uns coneixements actualitzats per a l'exercici de la seva professió amb les màximes garanties.

Un altre aspecte que cal destacar d'aquest títol són els mecanismes de col·laboració amb el Servei de Policia, amb les particularitats de cadascuna de les professions. En aquest sentit, la Proposició de Llei deixa molt clares quines són les accions que poden i no poden portar a terme aquests professionals en l'exercici de les seves funcions.

Els articles de la Proposició de Llei corresponents al títol 4t defineixen els serveis de les empreses de seguretat, de les empreses privades amb vigilància pròpia i dels detectius privats, així com els requisits i les característiques pròpies d'aquests serveis.

Pel que fa als títols 5 i 6è, atribueixen d'una banda les competències de control i inspecció al Cos de Policia, sobre les activitats dutes a terme per les empreses de seguretat i pels detectius privats.

D'altra banda, el títol 6 estableix un règim sancionador clar i garantista i amb unes sancions proporcionades a la gravetat de les infraccions que compleixen amb la doble funció de prevenir i actuar com a element dissuasiu per a la comissió d'infraccions, i alhora, en cas que quedi acreditada la comissió d'una infracció en el marc del procediment establert, de sancionar les actuacions no ajustades a dret. No obstant al que s'ha exposat, caldria revisar el que entenem que es tracta d'un error de transcripció de l'import de la sanció prevista en l'article 54.2 a).

Finalment, cal posar en relleu que la Proposició de Llei preveu un desplegament reglamentari important, i el Govern considera necessari que el Consell General valori la possibilitat d'ampliar el termini d'un any fixat en la disposició final primera de la Proposició de Llei

per elaborar els reglaments esmentats, amb l'objectiu de disposar dels temps necessaris per fer uns reglaments que desenvolupin de la millor manera possible els aspectes previstos legalment.

Així mateix, si es decideix ampliar el termini esmentat, i per... i permetre una entrada en vigor de la Llei en les millors condicions, també seria convenient establir el mateix termini per a l'entrada en vigor prevista a la disposició final segona de la Proposició de Llei, tal i com ja preveu actualment el text.

En conclusió, el text analitzat respon a la necessitat d'actualitzar i adequar la legislació en matèria de seguretat privada, motiu pel qual el criteri del Govern ens relació amb la Proposició de Llei de seguretat privada és favorable.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor ministre.

Intervé ara per presentar la Proposició de Llei en representació dels grups parlamentaris Demòcrata, Liberal i Ciutadans Compromesos la senyora Eva López.

La Sra. Eva López:

Moltes gràcies senyora síndica.

Avui es vota al Consell la presa en consideració de la Proposició de Llei de seguretat privada, una proposició de Llei entrada a tràmit pels grups de la majoria.

Perquè demanem el vot favorable d'aquesta cambra?

Perquè és una llei que fa falta, és una llei necessària. La regulació serà sense dubtes un pas endavant per tal de millorar la seguretat jurídica de les ciutadanes i ciutadans d'aquest país i de les empreses i de les persones que es dediquen amb aquest àmbit.

La seguretat privada ha de complementar l'acció del Cos de Policia, l'acció en el marc de la seguretat pública, que té molt a veure a diferents aspectes del... d'aquesta nostra societat, en particular, la protecció de les persones, dels béns i dels serveis.

Tal i com ha dit el ministre de Justícia i Interior, a Andorra actualment l'activitat està regulada pels decrets dels veguers dels anys 1981 i 1992, i aquesta normativa ha esdevingut insuficient per tal de donar resposta a les situacions econòmiques i socials cada cop més complexes en la nostra societat.

D'aquesta manera, resumint de manera breu el contingut de la Llei, atesa la intervenció molt completa del Ministre, que s'articula en sis títols.

El primer es defineixen les activitats pròpies de les empreses de seguretat privada i de les empreses que tenen un servei de vigilància propi. De la mateixa manera, es crea un registre per tal de facilitar el control de tots els agents vinculats amb aquesta activitat.

El títol segon regula els requisits i els deures professionals que s'han de complir.

Al títol tercer es creen dues noves figures com són l'escorta i el director de seguretat, i a la vegada es regula tot el...tota l'avaluació de la capacitat professional de tots els intervinents. Per exemple, es preveu una superació de proves específiques.

Al títol quart es detalla la uniformitat i la custòdia de les armes de foc per part de les persones encarregades de la seguretat privada. I el que és molt important, es precisen els casos en els quals es poden fer servir les armes de foc. Dins d'aquest títol es delimita igualment l'àmbit d'actuació dels detectius privats.

Finalment, als títols cinquè i sisè, s'estableixen els controls que ha de portar a terme el Cos de Policia, uns controls administratius amb les funcions d'inspecció i també les infraccions i les sancions de... tant del personal de centres de seguretat com el de detectius privats i els propis usuaris del servei de seguretat.

Pel que fa al criteri de Govern, agafem bona nota de les propostes per tal de millorar la Llei a la comissió legislativa corresponent.

Per tots aquests motius, i en considerar-se pels grups de la majoria que és una llei del tot necessària, demanem el vot a favor dels membres d'aquesta cambra de la presa en consideració de la present Proposició de llei de la seguretat privada.

Moltes gràcies.

La Sra. sàndica general:

Gràcies senyora consellera.

Iniciem el torn dels grups. Senyora Carine Montaner Raynaud, consellera general no adscrita.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies senyora sàndica.

Si em permeteu, primer de tot volia passar un missatge al ministre de la Presidència, Molt Il·lustre Senyor Gallardo, que ha donat positiu a la Covid. Li desitjo bona salut i una bona recuperació, i també a totes les persones malaltes.

Dit això, entro a la presa en consideració de la Proposició de llei de seguretat privada.

És un tema que calia regular i celebro la presentació d'aquest text legislatiu.

És un tema que és molt important pel nostre país. Ara bé, si aquest text es pren consideració, totes les forces polítiques haurem de millorar tots plegats aquest text, hi ha esmenes a l'articulat.

Després d'haver parlat amb experts internacionals, caldrà, caldria, entre altres, afegir alguns conceptes per evitar l'amalgama a nivell d'algunes professions, i aportar algunes precisions.

En conclusió, volia dir que votaré en favor d'aquest text legislatiu.

Gràcies senyora sàndica.

La Sra. sàndica general:

Gràcies senyora Montaner.

Pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laurediana més Independents, senyor Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies senyora sàndica.

La seguretat pública a Andorra és un dels valors més preuats que tenim.

El concepte de seguretat ciutadana recau a l'Estat, en col·laboració amb la ciutadania i d'altres organismes d'interès públic, tot destinant assegurar la convivència i el gaudiment pacífic dels espais públics i privats. Alhora que la seguretat pública també té com a objectiu evitar la comissió de delictes i faltes contra les persones i els seus béns. D'aquesta manera, l'Estat és el màxim garant per a protegir la integritat i la llibertat de les ciutadanes i dels ciutadans a dia d'avui.

La Proposició de llei de seguretat privada és un complement important per la seguretat pública. La seguretat privada compleix les funcions en àmbits privats o en àmbits privats d'accés públic. A tall d'exemple, els serveis de seguretat privada protegeixen els béns, els immobles, els seus ocupants, el control i l'accés als mateixos a través dels vigilants de seguretat.

Altra tasca és la investigació relacionada amb els interessos privats de les persones o empreses a través de detectius privats. També la protecció de les persones a través dels escortes o la instal·lació i explotació de sistemes de de seguretat i/o sistemes de videovigilància. Per tant, la seguretat privada es configura com un mecanisme de més en la prevenció enfront de la comissió de delictes.

Aquesta Proposició de llei dona resposta a la necessitat de posar al dia la regulació d'un sector que

es basa en l'actualitat, i fins l'aprovació d'aquesta Proposició de Llei, en els decrets dels veguers data 9 de novembre del 81 de vigilants privats i del 21 de maig del 92 de detectius privats, normativa que ha permès el desenvolupament d'aquestes activitats fins ara.

Amb aquesta Proposició de Llei, es regularan les activitats que podran dur a terme les empreses de seguretat, les empreses privades de seguretat pròpia i els detectius privats, així com també les activitats prohibides.

Es regularà la formació que han de tenir les persones per exercir com a vigilants de seguretat o escorta, així com també la seva formació continuada.

Es regularan els mecanismes de col·laboració amb el Servei de Policia o altres serveis de seguretat pública de l'Estat.

Es regularan les competències de control i inspecció del Cos de Policia sobre les activitats dutes a terme per les empreses de seguretat privada i dels detectius privats.

Entenem que els serveis de seguretat privada es realitzaran tenint en compte els principis d'integritat, de dignitat i de tracte correcte envers les persones.

En la prestació dels serveis de seguretat privada, cal evitar també l'arbitrarietat i la violència.

Entenem també que en la prestació de serveis de seguretat privada s'actuarà amb congruència i amb proporcionalitat en l'autorització de les seves facultats i dels mitjans disponibles.

L'ordre públic s'estableix com a garantia i límit de la llibertat, i aquest consisteix en què ningú pot fer res que sigui en perjudici de tercers o dels demés.

Entenem però que és la manera en què cada Estat aplica les seves polítiques en matèria de seguretat el que en determina la seva eficàcia. I sobretot en un Estat petit com el nostre, i vulnerable, en què qualsevol petit canvi, per petit que sigui, ens pot arribar a afectar.

En conclusió, amb els paràmetres exposats donarem suport a aquesta Proposició de Llei.

Gràcies senyora Sindica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies senyor Camp.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyor Jordi Font.

...

Ara li donaran so, senyor Font.

El Sr. Jordi Font:

Ara? Molt bé...

Bé, des del nostre grup parlamentari hem examinat amb força atenció la Proposició de Llei de seguretat privada, presentada de manera conjunta pels tres grups parlamentaris que donen suport a Govern i hem arribat a les conclusions següents, que intentaré transmetre a aquesta cambra legislativa.

Entenem i compartim un dels principals objectius que és el d'actualitzar i contemporitzar una legislació que originàriament data de l'època preconstitucional, altrament dit, dels veguers.

No obstant, detectem en la present Proposició de Llei i en el moment en què es presenta, així com en bona part del seu contingut, una clara i evident intenció de resoldre situacions i ambicions personals que no per ser així van en contra de l'interès general, cosa que com sabeu és la nostra principal preocupació.

Resumint, podríem dir que és un "tratge" a mida, però que gràcies a això, moltíssima més gent es podrà fer el mateix "tratge". Ja ens agradaria, no obstant, que es tingués el mateix interès per sectors que també mereixerien una legislació adient i actualitzada, com podria ser la infermeria, entre altres.

Analitzant el contingut amb atenció, entre altres, podem desvelar que si es pren en consideració aquesta Proposició de Llei, que és evident, haurem d'esmenar i intentar corregir de manera acurada i seriosa alguns apartats dels articles i en especial el 23, el 24 i el 25, que al nostre entendre mereixen serioses correccions. Voldria també fer un especial esment a la disposició transitòria única i a les disposicions finals primera i segona que, contràriament al que pensa el Govern, que ens ha llegit aquí el criteri el senyor ministre, al nostre entendre pretendre establir aquests terminis i aquests tempos fan una mofa o una burla a la feina legislativa d'aquesta cambra.

Bé, amb tot l'exposat i amb la clara voluntat de legislar i contribuir a consolidar sectors que tinguin una seguretat legislativa escaient i diversifiquin cada vegada més l'economia del nostre país, donarem suport a la presa en consideració d'aquesta Llei.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Font.

El Govern desitja intervenir?

Altres intervencions per part dels grups? Senyora Eva López, en nom del Grup Parlamentari Demòcrata, Liberal i Ciutadans Compromesos.

La Sra. Eva López:

Ara? Gràcies senyora síndica.

Bé, no puc deixar d'intervenir en resposta al senyor Font ja que li he de dir que és molt greu que es facin unes afirmacions d'una manera que manquen flagrantment a la veritat.

Vostè està afirmant que estem legislant per interessos privats, i això té un nom i podria ser fins i tot constituït d'una conducta penal.

D'aquesta manera, jo li demano, sincerament, que aporti les proves del perquè fa aquestes consideracions tan greus i que manquen flagrantment a la veritat.

Moltes gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora López.

La resta de grups desitgen intervenir? Senyor Jordi Font, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

El Sr. Jordi Font:

Sí gràcies.

Bé, com que per molt que polemitzem el que és interessant és que avui passi aquesta Proposició de llei i que passi a tràmit parlamentari i que puguem analitzar-la i corregir-la, jo només em serviré d'una dita francesa que diu: "*Il n'y a que la vérité qui reste*", i deixaré el debat aquí si la senyora vol continuar amb les seves apreciacions, m'és igual.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Font.

Desitja intervenir senyora López?

La Sra. Eva López:

Gràcies senyora síndica.

Simplement dir, per finalitzar, és del tot evident que no existeix cap tipus de proves per haver realitzat les afirmacions que ha fet el senyor Font.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora consellera.

A la vista de les intervencions, proposo la presa en consideració per assentiment. Es pren en consideració la Proposició de llei, i segons disposa l'article 104 del Reglament del Consell General, s'obre un termini de quinze dies per a poder presentar esmenes que no poden ser de totalitat.

2. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de llei de modificació de la Llei 9/2003, del 12 de juny del Patrimoni Cultural d'Andorra.

La Proposició de llei fou publicada en el Butlletí número 31/2021 del 31 de març. El criteri del Govern ha estat publicat en el Butlletí número 42/2021 del 26 d'abril. Intervé pel Govern per llegir el criteri la senyora Sílvia Riva.

La Sra. Sílvia Riva:

Gràcies senyora síndica, consellers.

El Govern ha examinat la Proposició de modificació de la Llei 9/2003 del 12 de juny del Patrimoni Cultural d'Andorra, que ha presentat el senyor Pere López Agràs, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

D'acord amb el que disposa l'article 103.2 del Reglament del Consell General, manifesta el seu criteri sobre aquesta Proposició de llei.

Consideracions. La Proposició de modificació de la Llei s'argumenta sobre la base de la Llei 15/2014 de 24 de juliol de modificació de la Llei 9/2003 del 12 de juny del Patrimoni Cultural, que ha comportat una regressió de la protecció del patrimoni cultural immoble.

La modificació proposada suposava derogar la Llei 15/2014 del 24 de juliol del Patrimoni Cultural, i retornar amb algunes millores als preceptes que ja es trobaven inicialment a la Llei 9/2003.

La proposta de modificació vol donar compliment al precepte constitucional que reconeix la competència que el Govern té en matèria de patrimoni cultural, com a òrgan general de l'Estat. Està previst en l'article 34 de la Constitució, per garantir la conservació, promoció, difusió del patrimoni històric, cultural i artístic i de garantir-ne l'efectivitat d'acord amb el principi d'igualtat en tot el territori.

La modificació de llei que se sotmet al criteri de Govern pretén donar els mecanismes i les garanties suficients perquè el patrimoni pugui ser salvaguardat, tant per les obligacions que adquireixen les administracions públiques com pels instruments amb els quals es doten aquestes institucions, per desenvolupar la tasca que els és encomanada. Així, el text proposa que es recuperi la unitat del patrimoni cultural i s'elimini la segregació de l'actuació i la protecció del patrimoni cultural segons tingui incidència urbanística o no.

Proposa que es recuperi l'entorn cautelar de 100 metres com a eina de gestió cultural i de protecció global.

Introdueix disposicions per dotar de més rellevància el Consell Assessor del Patrimoni Cultural i perquè es reglamentin i s'ampliïn les seves funcions.

Es proposa també la creació d'una comissió mixta entre el Govern i l'Església catòlica per l'acompliment de la Llei. Així mateix, estableix que el Govern... perdó... Així mateix estableix una protecció més gran dels béns immobles inventariats i regula el comerç dels béns mobles que integren el patrimoni cultural i el seu tràfic il·lícit. A més, es determinen les condicions que han de complir els arxius, les biblioteques i els museus.

A banda d'això, el text proposat incorpora conceptes com la comunitat, la cultura com a factor de desenvolupament humà i proposa implementar mesures de gestió per involucrar la població per fer-ne un recurs de desenvolupament local.

S'inclouen mesures de salvaguarda encaminades a garantir la viabilitat del patrimoni cultural immaterial, s'augmenta la dotació pressupostària dedicada a la recerca, la conservació, la recuperació, la restauració, el manteniment i la millora del patrimoni cultural i es crea un fons específic amb l'objectiu de recuperar els béns culturals que es troben a l'exterior. Inclou també un seguit de mesures per finançar les obres de conservació i manteniment efectuades de béns d'interès cultural i preveu l'exempció de tributs sobre béns d'interès cultural.

En l'àmbit de la divulgació i conscienciació, s'amplia la promoció, la difusió i la gestió del patrimoni cultural amb el desenvolupament dels ensenyaments especialitzats en patrimoni cultural.

Finalment, es crea la Unitat d'Inspecció del Patrimoni Cultural amb la missió de controlar el compliment de la normativa de protecció del patrimoni cultural, s'actualitzen els imports de les sancions i s'amplia el termini d'aprovació dels decrets de delimitació dels entorns i protecció dels monuments.

Una part rellevant de les modificacions proposades entronquen amb el dictamen del Consell Assessor del Patrimoni Cultural, que recull l'avaluació de l'aplicació de la Llei 9/2003 de 12 de juny del Patrimoni Cultural d'Andorra modificada per la Llei 15/2014 de 24 de juliol pel que fa al període 2015-2018, que es va aprovar l'any 2019 i que bàsicament proposa derogar la modificació del 2014, ja que no garanteix la protecció dels entorns dels béns immobles d'interès cultural.

Tot i compartir la necessitat de revisar el marc legal en matèria de patrimoni cultural, entenem que caldria fer algunes consideracions, de les quals una de les més rellevants, fa referència al Consell Assessor del Patrimoni Cultural.

A la sessió de l'1 de desembre del 2020, el Consell Assessor ja va iniciar el debat sobre la modificació de la Llei 9/2003 del Patrimoni Cultural, que al seu torn, segueixo citant, que va ser modificada per la 15/2014.

El debat gira entorn a la modificació del text o a la creació d'un marc legal nou que s'adapti a les necessitats actuals i a la possibil... possibilitat de desenvolupar lleis sectorials o integrar-les en una nova llei marc.

Una qüestió clau és la modificació 15/2014 de la Llei inicial 9/2003 que va ser motivada perquè? Doncs malgrat que es va considerar que es tractava d'un bon text legal, la seva aplicació durant més de 10 anys no havia estat suficientment satisfactòria.

Es va considerar també que hi havia certs preceptes de la Llei que s'estaven implementant d'una manera més lenta del que es preveia, com és el cas dels entorns de protecció dels béns immobles d'interès cultural.

I l'aplicació havia generat controvèrsies quant als criteris d'aplicació i les competències entre administracions per una divergència de criteris.

Després de set anys de la modificació del 2014, queda palès que ambdues situacions legals, la del 2003 i la del 2014, no han contribuït a la consecució d'objectius com la delimitació dels entorns de protecció dels béns immobles d'interès cultural. Per aquesta raó, el Govern comparteix que pot resultar necessari modificar la redacció induïda...introduïda el 2014 per, finalment, assolir els objectius marcats. Però emet dubtes en el fet que un retorn a les disposicions del 2003 pugui ser el camí més encertat.

Moltes d'aquestes propostes de modificació de la Llei del Grup Parlamentari Socialdemòcrata són, per altra banda, pertinents i poden contribuir a millorar la gestió i la conservació del nostre patrimoni cultural, però cal considerar altres qüestions.

En l'àmbit de la identificació de béns culturals, és estratègic reconèixer la importància dels registres de béns materials, tant mobles com immobles, i immaterials com a eina de gestió dels béns susceptibles de ser inclosos a l'inventari general del patrimoni cultural. Tant el registres com l'inventari general han de ser accessibles a la ciutadania, encara que s'estableixin determinades limitacions derivades de la seguretat, de la intimitat de les persones o de qüestions comercials i científiques.

En l'actualitat... en l'articulat, perdó, pel que fa referència a la tutela del patrimoni religiós, el text proposa una comissió mixta entre el Govern i l'Església catòlica, que ha d'establir el marc de col·laboració i coordinació entre les dues institucions en la gestió d'aquest patrimoni.

La gestió del patrimoni religiós ha de ser, efectivament, duta a terme de manera conjunta pels diferents actors implicats. En el marc d'aquesta aproximació, és indispensable comptar amb la participació dels comuns en aquesta qüestió, fet que la Proposició de llei no recull.

L'evolució del concepte de patrimoni cultural que recullen diversos documents i convenis internacionals ha comportat l'aparició de noves categories de protecció alhora que ha fet avançar significativament les línies directrius de protecció del patrimoni cultural. Alguns exemples rellevants són: la Carta d'Itineraris Culturals de l'ICOMOS, que reconeix els itineraris com una nova categoria patrimonial, o la Recomanació de París 2011 de la UNESCO que defineix el paisatge urbà històric, que inclou el medi urbanitzat tant històric com contemporani. Per tant, l'actualització del nostre marc legal hauria de prendre també en consideració els nous preceptes presents en el multilateralisme.

D'altra banda, caldria considerar els aspectes que hauria de reflectir la Llei de patrimoni per harmonitzar el marc legal amb les normes de la Unió Europea, que es troben incloses al capítol referent als béns culturals de l'annex 2 relatiu a normes tècniques dels productes del projecte d'acord d'associació amb la Unió Europea que es troba en curs de negociació.

L'article 18, la modificació del 19.5 i l'addició d'un article 19 bis de la Llei 9/2003 del 12 de juny del Patrimoni Cultural, inclosos en el text proposat pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, fan referència a les accions que l'Estat ha de dur a terme per recuperar els béns culturals que hagin sortit il·legalment del territori, així com la necessitat de crear un registre de les empreses i les persones que es dediquen al comerç de béns culturals.

En aquest àmbit, també seria recomanable incorporar la Directiva 2014/60/UE del Parlament Europeu i del Consell del 15 de maig del 2014, relativa a la restitució de béns culturals que hagin sortit de forma il·legal del territori d'un Estat membre i per la qual també es modifica el Reglament UE número 1024/2012, tant el seu text refós.

També, seria recomanable tenir en consideració el Reglament 2019/880 del Parlament Europeu i del Consell del 17 d'abril del 2019, que són relatius a la introducció i a la importació de béns culturals.

La incorporació d'aquests actes normatius de la Unió Europea, l'ordenament jurídic andorrà permetria disposar d'un marc jurídic regulador alineat amb el nostre entorn.

Tenint en compte que les situacions que la Proposició de modificació de la Llei 9/2003 del Patrimoni Cultural i la derogació de la modificació del 2014

busquen millorar relatives a la gestió del patrimoni, no rev... no reverteixen un caràcter d'urgència en el context actual, el Govern proposa que la Proposició de llei presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata serveixi per treballar, en uns terminis que caldrà definir, en un nou text de llei de mirada més àmplia que permeti encabir les mancances que s'han identificat i aconseguir així avenços significatius en la gestió i en la protecció del patrimoni cultural que necessita crear amplis consensos i treballar amb els equips i els actors implicats.

Des de la tramesa de la Proposició de modificació de la Llei 9/2003 del 12 de juny del Patrimoni Cultural, tècnics del Departament de Patrimoni Cultural treballen en l'anàlisi del marc legal vigent i en l'anàlisi tècnica de la proposta de text, i demanen temps per valorar si la modificació que ara proposa millora tots els àmbits de la gestió del patrimoni cultural.

De la mateixa manera, el Consell Assessor del Patrimoni Cultural, en la reunió del 13 d'abril del 21, d'aquest any, va expressar l'acord que si bé la modificació del 15/2014 de la Llei 9/2003 no garanteix la protecció del patrimoni cultural, hi ha altres qüestions que no ha resolt el marc legal vigent i que tampoc preveu el text proposat.

Per tant, demana temps per poder reflexionar-hi i hi participar en el treball d'establir un marc legal que garanteixi la gestió i la protecció del patrimoni cultural i en què puguin prendre part els tècnics de... dels equips tècnics, les institucions concernides també com els comuns.

Així mateix, els grups parlamentaris haurien de disposar de temps per valorar les problemàtiques del marc legal actual i, en aquest sentit, el Ministeri de Cultura facilitarà la comunicació amb els equips tècnics del patrimoni cultural.

I finalment també el Govern creu que és responsable que totes les parts concernides puguin participar de la reflexió i fer les aportacions escaients en el grup de treball que es constituirà per modificar la llei. El Govern emet aquest criteri negatiu en la forma però remet a la proposta del grup de treball per assolir els consensos necessaris i imprescindibles per a l'efectiva protecció del patrimoni cultural.

Moltes gràcies

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora ministra.

Intervé ara per presentar la Proposició de llei en representació del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, la senyora Susanna Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies. Gràcies senyora síndica.

Promoguda pels cònsols el 24 de juliol del 2014 s'aprovava una Proposició de modificació de la Llei 9/2003 de 12 de juny del Patrimoni Cultural d'Andorra malgrat que, al contrari del que fa la modificació de la Llei, s'ha de garantir la lectura del patrimoni en el seu conjunt, procurant no fragmentar-lo i garantint una visió i una gestió d'àmbit i interès nacional.

Les modificacions proposades pels comuns suposen, d'una banda, disminuir el nivell de protecció del patrimoni nacional i d'altra banda atomitzar-la i fer-la menys eficaç, menys eficient, més complicada i molt més fràgil. Que aquesta proposta no tan sols no garanteixi la protecció del patrimoni sinó que també el deixa en clara indefensió.

Les modificacions legislatives suposen una pèrdua important de la garantia de protecció del patrimoni cultural en favor de la política urbanística.

Aquestes paraules, que subscriu al cent per cent, no són nostres, són del Consell Assessor del Patrimoni, que van ser recollides en el seu informe el 10 de febrer del 2014. De forma unànime i amb rotunditat el Consell Assessor va considerar improcedents totes i cada una de les modificacions proposades al document.

El PS ja va advertir el 2014 que aquesta Proposició de llei representava, sense cap disfressa, la desprotecció per llei dels béns immobles d'interès cultural.

Amb la Proposició de modificació que avui debatem la seva admissió a tràmit es recupera, com bé ha dit la ministra, amb algunes millores l'esperit de la Llei 9/2003, amb l'objecte de protegir, restaurar, conservar, conèixer, fomentar i difondre el patrimoni cultural d'Andorra.

Un text que donava, que dona, mecanismes i garanties suficients perquè el patrimoni pugui ser salvaguardat tant per les obligacions que adquireixen les administracions públiques com dels instruments que ens hem dotat per poder desenvolupar la tasca que se'ns ha encomanat. Un text que vol resoldre la ineficiència de la llei del 2014 que és presonera, entre altres, de la seva manca de claredat que ha portat a interpretacions contradictòries per part dels qui l'havíem d'aplicar. Per aquest motiu, amb el text que debatem es deroga la Llei 15/2014.

És una demanda que va més enllà del nostre compromís polític, ja que dona resposta als neguits d'una societat que està preocupada pel seu patrimoni i també respon a les inquietuds manifestades pel Consell Assessor del Patrimoni Cultural.

En l'informe del 2017 deia, sobre la Llei del 2014: *“Ha estat perjudicial per la conservació dels valors patrimonials associats als monuments. Les limitacions i els condicionants han estat tan importants que en realitat no ha estat ni és recomanable aprovar cap entorn de protecció sota aquesta Llei, ja que els entorns fets amb aquestes limitacions senzillament no compleixen les funcions pels quals van estar previstos”*. El Consell Assessor a més a més insta al Ministeri de Cultura a no aplicar-la, perquè la seva aplicació pot ser perjudicial per la conservació dels valors patrimonials associats als monuments. Són demolidores, les conclusions, no creuen?

En el darrer informe d'avaluació d'aplicació de la Llei, el Consell Assessor expressava la conveniència de modificar novament el redactat de la Llei per intentar superar la qüestionable modificació que es va fer al 2014.

Des del Consell Assessor, continua, *“s'han constatat efectes negatius que poden comportar contradiccions del text vigent”*.

Les principals contradiccions i problemes de la Llei vigent, que la nostra modificació resol amb la seva derogació, són les següents:

En primer lloc, la discrecionalitat que els comuns tenen a l'hora d'incorporar al seu pla d'urbanisme la protecció dels béns immobles proposada pel Govern. Aquesta modificació ha estat clau per neutralitzar l'acció de salvaguarda pels béns immobles i els seus entorns. És contradictori que un bé immoble d'interès cultural pugui estar més protegit que l'entorn de protecció no ha estat definit que un cop aprovat.

El comú pot decidir si incorpora en el seu planejament urbanístic la protecció proposada pel departament, seleccionant els criteris que millor, que consideri més adequats per la protecció i també que consideri més adequats pels interessos de la parròquia -no sabem quins interessos es té, de quins interessos es tracta-.

En segon lloc, és possible construir pràcticament a tocar d'un bé immoble protegit, suposadament. La zona 2, que és la zona preventiva, incorpora les finques, edificades o no, que poden alterar els valors del bé d'interès cultural objecte de protecció. En cas que una mateixa finca quedi separada per les dues.. per les dues esmentades zones, la porció menor quedarà subjecta a règim aplicable a la zona on hi hagi una major superfície de la finca. Per això és possible poder construir just al costat d'un bé d'interès cultural.

En tercer lloc, la preeminència de la política urbanística comunal per sobre del patrimoni cultural. Les competències dels comuns en l'àmbit de l'urbanisme no són absolutes, sinó que s'han d'entendre dins del marc de la política de l'Estat. El

subterfugi d'oposar competències d'urbanisme i protecció de patrimoni és artificiosos, ja que com diu l'article 10 de la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme, "*Correspon al Govern la classificació i la protecció de les edificacions incloses en el catàleg del patrimoni nacional*".

En quart lloc, s'atorga als comuns una competència, la de conservació, promoció i difusió del patrimoni històric, cultural i artístic que no està recollida ni a la Constitució ni a la Llei qualificada de competències comunals ni a la jurisprudència constitucional. La modificació del 2014 es contradiu plenament amb les sentències d'aquest tribunal. A l'any 1998, el tribunal ja ho va validar en un conflicte de competències entre el Govern i el Comú d'Encamp pel conjunt de Les Bons. I va dir: "*La competència relativa a la conservació i la promoció del patrimoni històric i cultural és dels òrgans de l'Estat*". En el mateix sentit, es va manifestar el tribunal en les sentències de l'any 2006 i 2007 sobre el Decret de declaració de la Vall del Madriu Perafita i Claror com a bé d'interès cultural.

En cinquè lloc, la llei del 2014 no assegura l'eficiència...l'eficàcia en el compliment de l'obligació que té... que té Govern de garantir la conservació, protecció del patrimoni cultural d'acord amb el principi d'igualtat en tot el territori del nostre país, es segrega l'actuació i la protecció segons tingui incidència urbanística o no la tingui. No es garanteix per tant la lectura del patrimoni en el seu conjunt sinó que la fragmenta. Amb la modificació que analitzem avui es restableix aquest equilibri competencial perdut i es dona compliment al precepte constitucional que reconeix la competència que Govern té sobre el patrimoni cultural com a òrgan general de l'Estat. El Govern té doncs la facultat de determinar els criteris arquitectònics en els decrets que delimiten l'entorn de protecció d'un bé d'interès cultural.

El principi de relació entre la política de protecció cultural i urbanística respon a la prevalença lògica de preservació del patrimoni cultural per sobre del procés urbanístic i també la necessitat de donar compliment als compromisos internacionals que han subscrit: el Conveni per la protecció del patrimoni mundial, natural i cultural de l'any 72, la Convenció sobre la protecció del patrimoni arquitectònic d'Europa de l'any 1985 o el Conveni europeu per la protecció del patrimoni ecològic de l'any 1992.

La protecció del patrimoni té un caràcter de perennitat, mentre que l'urbanisme és fruit de la gestió del territori en les diferents èpoques i conjuntures. Per tant, les actuacions que s'hi facin no poden hipotecar la preservació del patrimoni. Cal integrar doncs la protecció del patrimoni cultural en les polítiques d'urbanisme i d'ordenació del territori

com un element per contribuir a la preservació dels valors culturals, la millora de la vida... de la qualitat de vida dels habitants i també un recurs important en les polítiques turístiques.

Per assolir aquest objectiu és imprescindible una estreta cooperació i col·laboració i coordinació entre les institucions responsables de l'ordenació del territori, del turisme i de la cultura.

A banda de recuperar, per intentar resoldre aquests problemes de la Llei del 2003, la Proposició inclou un seguit de millores, que la ministra també s'hi ha referit, i a més a més que el Ministeri de Cultura doncs comparteix amb nosaltres.

És necessari donar més rellevància al Consell Assessor del Patrimoni, és necessari la... subscriure aquesta comissió mixta entre l'església i el Govern per poder desplegar la col·laboració per tirar endavant la protecció, la difusió del patrimoni cultural que està en possessió de l'església. El text també incorpora major protecció pels béns immobles inventariats, regula el comerç dels béns mobles d'interès pel patrimoni cultural i preveu mesures per lluitar contra el seu tràfic il·lícit així com també preveu condicions que han de tenir els museus, les biblioteques i els arxius.

S'incorpora una modificació també al Codi penal, tipificant el delictes de tràfic il·lícit perquè encara... perquè ara no està codificat, i l'obligació de Govern que en el termini de divuit mesos pugui ratificar la convenció sobre les mesures que han d'adoptar-se per prohibir i impedir la importació, exportació i transferència de la propietat de béns culturals, de l'any 1970.

S'incorporen també els conceptes de comunitat i patrimoni cultural com a factor de desenvolupament humà, d'acord amb la Convenció per la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial de l'any 2003, que nosaltres vam signar l'any 2013.

Es modifica i s'augmenta la dotació pressupostària dedicada a la conservació, millora, restauració i manteniment del patrimoni en un 1% de la inversió en obra pública, que el Govern preveu adjudicar durant l'exercici pressupostari anual.

S'inclou també un seguit de mesures per finançar obres de manteniment, conservació i rehabilitació o excavació realitzades en béns d'interès cultural.

S'amplia la promoció i la difusió de la gestió del patrimoni cultural en el desenvolupament d'ensenyaments especialitzats en la conservació i el manteniment del patrimoni i la seva posada en valor en les comunitats que s'identifiquen amb la formació de qualificacions i titulacions dels professionals que intervenen en la gestió del patrimoni cultural.

Finalment es crea la Unitat d'Inspecció del Patrimoni, amb la missió de controlar el compliment de la normativa de protecció del patrimoni cultural. S'actualitzen l'import de les sancions i s'amplia el termini d'aprovació a cinc anys pels decrets de delimitació dels entorns de protecció.

Per tot l'exposat, els dem.. els demano, m'agradaria, ens agradaria que admetessin a tràmit aquesta Proposició de la Llei 9/2003, una oportunitat que ens donem com a comunitat de recuperar els nivells de protecció del nostre patrimoni cultural en el seu conjunt i per garantir així la seva conservació, difusió i transmissió en les millors condicions a les generacions futures.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora consellera.

Iniciem les intervencions. Senyora Carine Montaner Raynaud, consellera general no adscrita.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies senyora síndica.

Avui es pren en consideració la Proposició de llei de modificació de la Llei 9/2003 de juny de Patrimoni Cultural d'Andorra, un text presentat pel grup Socialdemòcrata.

Penso que seria molt positiu posar aquest tema a sobre de la taula per tal de millorar la legislació vigent gràcies a un treball conjunt entre totes les forces polítiques. Sé que la ministra veu amb bons ulls el fet de treballar la temàtica tots plegats amb experts en la matèria.

Penso que cal tenir en compte, efectivament, l'opinió de les entitats, de les persones que treballen dia rere dia la temàtica i que coneixen els punts forts i els punts a millorar a nivell de la legislació vigent.

Penso i estic convençuda que podem treballar aquest text proposat pel grup Socialdemòcrata, via esmenes a l'articulat, tot i treballant efectivament amb els experts i amb les entitats doncs que treballen la temàtica. Gràc... doncs avanço evidentment que votaré en favor de la presa en consideració d'aquesta Proposició de llei.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Montaner.

Pel Grup Parlamentari Terçeravia més Unió Laurediana més Independents, senyor Oliver Alís

El Sr. Oliver Alís:

Gràcies senyora síndica.

El patrimoni cultural és el llegat material i immaterial que els nostres avantpassats ens han lliurat i que tenim l'obligació de transmetre com a mínim amb les mateixes condicions com l'hem rebut als nostres fills, nets i a les futures generacions.

Fa part de l'essència de l'ingeni, de l'esforç, del coneixement i de l'evolució de la humanitat. I ens permet conèixer i estimar més la nostra història a l'hora que ens dota de sentiment d'identitat.

El Grup Parlamentari Socialdemòcrata, en la seva Proposició de llei de modificació de la Llei 9/2003 del 12 de juny del Patrimoni Cultural d'Andorra, que avui sotmetrem a votació, planteja en la seva exposició de motius que la Llei 15/2014 de modificació de la Llei 9/2003 i que pretén derogar, ha comportat una regressió en la protecció del patrimoni cultural immoble.

Aquest primer plantejament ve a acusar directament l'Estat de no respectar l'article 34 de la Constitució, quin l'obliga a garantir la conservació, promoció i difusió del patrimoni històric, cultural i artístic d'Andorra i que pretén que l'Estat, per la via del Govern, doni compliment a aquest precepte constitucional dotant-lo de mecanismes suficients per desenvolupar aquesta obligació. En aquest sentit, pretén recentralitzar totes les decisions en man.. en matèria d'actuació i protecció del patrimoni cultural.

És de gran rellevància la voluntat que el Partit Socialdemòcrata vulgui retornar als entorns cautelars de protecció a 100 metres del bé a protegir.

Per Terçeravia, la protecció del patrimoni cultural no ha de ser una arma política que limiti el desenvolupament econòmic i social d'una parròquia, per raons subjectives o a causa de no compliments en els terminis de resolució dels entorns de protecció.

El patrimoni cultural perd tot el seu sentit si el seu entorn humà i social es veu forçat a desplaçar-se.

Aquesta Proposició de llei socialdemòcrata també té la voluntat de crear una comissió mixta entre el Govern i l'Església Catòlica i establir una protecció més gran dels béns immobles inventariats. També vol regular la venda dels béns mobles que integren el patrimoni cultural i el seu tràfic il·legal.

A més a més, aquesta Proposició de llei pretén augmentar la dotació pressupostària dedicada a la recerca, conservació, recuperació, restauració, manteniment i millora del patrimoni cultural i l'indexa a l'1% del volum d'inversió en obra pública pressupostada pel Govern anualment, cosa que a la vista que... a la vista que hem hagut de veure tristament com certs béns protegits s'ha enderrocat a

causa del mal o poc manteniment proba.. probablement valgui la pena estudiar-ho.

També preveu la creació d'un fons per repatriar béns culturals que es troben fora d'Andorra i preveu exoneracions de tributs sobre els béns d'interès cultural.

Finalment pretén desenvolupar ensenyaments especialitzats en patrimoni cultural i crear la Unitat d'Inspecció del Patrimoni Cultural per tal que controli la norm... la normativa de protecció, proposta que ens fa pensar que fins ara no ho feia ningú.

Per acabar, pretén ampliar els terminis d'aprovació dels decrets de delimitació dels entorns de protecció, el que sembla una tasca que no s'acabarà mai.

Per altra banda, segons el propi criteri de Govern, el Consell Assessor del Patrimoni Cultural, en l'avaluació de l'aplicació de la Llei 9/2003, i de la seva modificació 15/2014, proposa una derogació d'aquesta darrera per no garantir la protecció dels entorns. Aquesta recomanació hauria d'haver pre... precipitat el Govern d'Andorra a actuar ràpidament, però aparentment no ha estat així.

Semblaria ser, però, que gairebé dos anys després d'aquesta declaració, el Consell Assessor analitza de nou si cal modificar o bé fer-ne una de nova. En aquest sentit sembla que s'ha tardat més de deu anys en trobar la conclusió que la Llei no és satisfactòria.

El darrer 13 d'abril del 2021 el Consell Assessor que presideix la ministra de Cultura i Esports aquí present va concloure que si bé cal considerar derogar la modificació 2014, per no garantir la protecció del patrimoni cultural, i modificar la Llei, aquesta demana més temps per poder reflexionar-hi, un fet força sobre... sorprenent.

Tot i que en el mateix sentit que ho fa Govern, el Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laureadiana més Independents també creiem que retornar a les disposicions del 2003 pot ser no sigui la millor opció i que pensem que el grup Socialdemòcrata abans de presentar aquesta Proposició de modificació havia d'haver exposat el tema i buscar acords i complicitats amb totes les parts implicades, i en particular amb tots els comuns, pensem que val la pena tenir-la en consideració, per tal de no perdre... de no perdre més temps i retornar el patrimoni cultural al lloc on es mereix, ja que pel que es desprèn tant de l'exposició del grup Socialdemòcrata com del criteri de Govern, no se'l... no se li ha tingut durant els darrers deu anys.

D'altra banda voldríem anunciar a la senyora ministra de Cultura que pot comptar amb el nostre suport i la nostra participació perquè en paral·lel es pugui començar a treballar en el grup de treball proposat.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Alís.

Pel Grup Parlamentari Liberal, senyor Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies senyora síndica.

D'entrada els diré que, en nom dels grups de la majoria, avui celebrem que posem a debat el nostre patrimoni perquè penso que amb les intervencions que m'han precedit ja ha quedat palès que tots i cadascun dels vint-i-vuit consellers i conselleres generals d'aquesta cambra estan especialment sensibilitzats pel tema, per tant és una bona oportunitat per posar a col·lació i parlar d'aquest tema una altra vegada. Però per altra vegada lamentem que ho haguem de fer a base d'una proposició de modificació de la Llei del 2014.

Per tant, ja m'avanço que els dic que senyors de la bancada Socialdemòcrata, que compartim el fons, aquesta necessitat de canviar el marc legal que vostès proposen, la compartim, però no en compartim la forma. I no en compartim la forma per uns motius bàsicament temporals de... en el moment que vostès fan aquesta entrada de la Proposició de llei, ben coneixedors de tots els treballs que la ministra Riva ha anunciat pertinentment que s'han fet al voltant del Llibre Blanc i tots els encàrrecs que del mateix se'n derivaven, per una banda, i per altra banda perquè la praxis legislativa que vostès ens proposen, pensem que no és suficientment ambiciosa per portar a terme la consecució dels objectius que vostès pretenen.

És cert, introdueixen conceptes nous que són importants tenir-los en compte i que pensem que cal tenir en compte, però se n'obliden de molts altres, amb la qual cosa, nosaltres ja li avancem, votarem en contra de l'admissió a tràmit d'aquesta Proposició de llei, i l'intentaré explicar, a vostè senyora Vela, però a tothom que ens escolta des de casa, el perquè i intentaré convèncer-la, per bé que, i li dic amb tota la simpatia, no sé si ho aconseguiré, vist els cops de cap en negatiu que anava fent constantment per segon mentre feia la seva exposició de motius la senyora Riva. Però jo de tota manera li asseguro que ho intentaré.

Anem a parts. D'entrada, bàsicament vostès plantegen una regressió a la Llei que vetllava pel patrimoni... el patrimoni de l'Estat l'any 2003.

D'entrada, i com a liberal li he de dir, en aquest cas, li dic com a liberal, que ja ens agrada que vostès doncs tinguin en compte i valorin la Llei que aleshores el Partit Liberal va portar en aquesta cambra per ser aprovada per vetllar pel patrimoni cultural. Perquè estem d'acord amb vostès, o com a mínim pensem

nosaltres, que aleshores era una llei moderna, que es tractava en el seu temps, era una llei ambiciosa, potser excessivament ambiciosa, però que suposava un pas endavant ferm per la protecció del patrimoni.

Vostès ho han recordat perfectament, que ja ho marca la nostra Constitució, que en el seu article 34 "l'Estat ha de garantir la conservació, la promoció, la difusió del patrimoni històric, cultural i artístic i de garantir-ne l'efectivitat d'acord amb el principi d'igualtat en tot el territori".

Jo diria, i mirant amb perspectiva i ara és molt fàcil dir-ho, doncs que potser vam voler anar aquell dia, el 2003, de zero a cent amb molt poc temps i, òbviament com es va provar a posteriori, doncs, la Llei no va sorgir els efectes que es buscava sobretot, potser, per la seva manca de recursos que hi faltaven en aquell moment d'aplicació.

Per tant, aquesta regressió cap al 2003, per bé que vostès òbviament en la seva modificació de llei hi aporten altres elements, no seria, al nostre entendre, suficient d'entrada per portar a terme la consecució que vostès volen fer d'aquesta fita de protegir millor el patrimoni, que cal, vagi per endavant, que cal.

Per altra banda, el que li deia, un tema de praxis legislativa. Pensem que la seva llei, és... és parcial. I ja que volem jugar a erigir-nos en garants del patrimoni, doncs penso que ho hem de fer, tots plegats, però ho hem de fer bé. I per fer-ho, cal ser més agosarats, cal anar més enllà.

El món ha evolucionat molt, i d'ençà del 2003, ens ho recordava la ministra en la defensa del seu criteri de Govern, doncs que les necessitats i les tendències entorn a la protecció del patrimoni també han variat. Per la qual cosa no ens podem basar avui en els preceptes del 2003 sense incorporar-ne totes aquestes provisions en una llei que ha de vetllar pel patrimoni del nostre país.

A més a més, i ja ha sortit a col·lació amb algun altre dels consellers que han intervingut abans meu, nosaltres, al contrari del que s'ha afirmat, pensem que la seva modificació, la seva Proposició de modificació de llei constreny molt a l'hora de portar a terme una feina ben feta en bé del patrimoni. Perquè? Perquè ens trobem no davant d'un text alternatiu, en el qual doncs hi podríem treballar amb més profusió de detalls, sinó que simplement vostès ens han exposat unes esmenes d'articulat que en limiten molt, constrenyen molt i deixen poc marge, per no dir molt poc marge, per no dir gens marge, per incloure altres aspectes que pensem que són fonamentals i que cal portar a terme. Amb la qual cosa la simple discussió en comissió per cenyir-nos a les esmenes en articles que vostès ens proposen, pensem que no compliria la responsabilitat que tenim tots aquí, ara mateix, per

treballar i millorar una llei, un marc jurídic, un marc legal que proporcioni aquestes garanties per la protecció del nostre patrimoni.

A més a més, i senyora Vela ho ha mencionat vostè, penso amb tota correcció, cal cercar unes sintonies que ara no existeixen entre bàsicament, l'Administració general, és a dir, els tècnics de Patrimoni, i els comuns, tots, totes les parts en són corresponsables, amb la qual cosa totes les parts han de debatre i han de ser conscients de què és el comporta la protecció del patrimoni... del patrimoni, què ens hi juguem si no totes les parts responsables en són copartícips, amb la qual cosa pensem que, en aquest sentit, vostè ho ha esmentat, però la seva modificació de llei no veiem que aposti de manera valenta per realment incorporar els comuns a la presa de decisions.

Per altra banda, i òbviament es pot fer, només faltaria, i.. i és legítim, però pensem que potser en el si de la comissió, per temes que calen una calma preceptiva i que, com deia la ministra, podem tenir el temps necessari per realitzar, no un bon treball, sinó un treball excel·lent, modificar en comissió per exemple la LOGTU o el Codi penal doncs potser requeriria, doncs, una reflexió més profunda.

El senyor Alís mencionava que s'estranyava que la senyora ministra demanés aquesta reflexió, doncs a mi no m'estranya. No m'estranya gens ni mica perquè la senyora ministra em consta que és una persona altament responsable, altament treballadora i, realment, extremadament rigorosa. Amb la qual cosa, si s'han de fer canvis cal fer-los correctament. Amb la qual cosa, aquesta reflexió entre totes les parts, penso, no només que no sigui benvinguda sinó que és estrictament necessària.

Senyora Vela, parlant de praxis legislativa, li posaré un exemple a què em refereixo.

Vostè, per exemple, de les bondats que aporten addicionalment mitjançant la seva proposició legal, ha mencionat doncs que vetllen, això, per portar a terme doncs una llei d'arxius que es tinguin en compte aquests béns mobles o també tot el que fa referència al dipòsit legal. Li recordo, només a tipus d'exemple, aquest article perquè veiem del que estem parlant. Penso que, una mica, el treball, el podríem fer de manera més aprofundida.

Llegeixo exactament què diu el seu article 30 de modificació de l'article 34, i ho comparteixo amb els consellers i conselleres perquè vegin la mena de canvis que es volen introduir i de quina manera: "*El Govern (article 34, de regulació i inspecció)... El Govern ha de promoure la llei o les lleis que estableixen les condicions que han de complir els arxius, les biblioteques i els museus.*"

Vostè el que fa és un encàrrec al Govern, amb una llei encarrega al Govern que faci una altra llei.

Justament, el que proposava la Ministra i ja hi entraré amb els *temps* de treball que s'havien fet fins ara, doncs és justament regular això ja directament a la Llei. No fem una llei demanant i esperant una altra llei, fem-ho bé, fem-ho tot, l'exercici complet, fem tot l'exercici i en aquí, òbviament, no és que ens hi trobarà, és que volem que ens hi trobem tots, que contempli totes aquestes... aquests preceptes per fer un marc jurídic íntegre, nou, que s'adeqüi a les necessitats reals per protegir el patrimoni del nostre país en ple segle XXI, a l'any 2021.

Em referiré ara al tercer bloc de la meva presentació, i és el que fa referència a la feina feta fins ara, i penso que a ningú se li escapa i em consta que tots els grups parlamentaris presents en aquesta cambra estan completament al corrent de la quantitat de feina ingent portada a terme per la senyora ministra, malgrat la pandèmia, al voltant de tots els treballs per al Llibre Blanc de la Cultura.

Aquest Llibre Blanc de la Cultura que, com deia, malgrat la pandèmia doncs va poder complir els seus terminis, i del qual se'n deriven tota una sèrie de treballs i d'encàrrecs que la ministra ja ha portat endavant. Per exemple, el mateix passat mes de desembre, va ser la senyora Riva qui ja va encarregar al Consell Assessor del Patrimoni fer una revisió profunda per revisar tot aquest marc legal.

Completament d'acord amb el que deia la senyora Vela, de que els mateixos membres integrants del Consell Assessor del Patrimoni ja deien aleshores que calia revisar aquest marc legal, ho diuen en l'actualitat, i no només això, sinó que la senyora ministra ja els va demanar que fessin aquest exercici per, d'una manera reflexionada, tenir en compte totes les necessitats per vetllar, de manera efectiva, envers el nostre patrimoni. Per tant, ens podria permetre fer un text legal partint, això, amb la participació de totes les parts concernides, i les hem mencionat ja, el Govern, els comuns, els propietaris afectats en aquests entorns de protecció, però també els tècnics, l'associació de propietaris, tots els grups parlamentaris presents al Consell General i també l'Església, en unes taules de treball per determinar quines són les necessitats reals i d'una vegada per totes posar-nos en comú, conscienciar a tothom de les necessitats i la seva corresponsabilitat a l'hora de participar en l'establiment del que ha de marcar aquest nou marc jurídic i tirar endavant.

Aquesta mà estesa, em consta, ens consta que la ministra ja l'ha ofert. De fet, la ministra es va adreçar, ara parlo a títol personal, als companys del Grup Parlamentari Liberal i a mi mateix, convidant-nos a

participar, a fer aquest treball conjunt per tirar aquest marc nou... aquest nou marc legal en forma de taules de treball. I òbviament li vaig demanar a la senyora ministra si aquesta feina, aquesta mà estesa, s'havia fet a tots els grups parlamentaris, i així em consta.

És a dir, tenim una oportunitat molt bona d'aconseguir allò que, senyors socialdemòcrates, senyora Vela, vostès denunciaven d'entrada: que cal treballar decididament per salvaguardar el nostre patrimoni de manera més efectiva. Perquè, com vostès deien, la Llei...la modificació de la Llei del 2014 no va donar els fruits que s'esperaven, com tampoc no ho havien fet la Llei del 2003. Amb la qual cosa, doncs tenim una bona oportunitat ara que tots plegats, els vint-i-vuit conselleres i consellers generals de la cambra, som conscients de que cal trobar un marc legal que adeqüi les necessitats legals actuals, jo els convidaria, aprofitaria com vostès deien, "*aprofitin vostès per aprovar la nostra Proposició de modificació de llei*", jo els diria doncs aprofitem tots plegats de la mà estesa que ens brinda la ministra i, ja que estem convençuts que cal fer aquestes feines, doncs que ens trobem tots aplegats al voltant de la mateixa taula.

Moltes gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Costa.

El Govern desitja intervenir?

Iniciem el segon torn d'intervencions. Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyora Vela.

La Sra. síndica general:

Sí, gràcies senyora síndica.

Si els sembla començaré a partir del criteri de Govern. Se'ns fa...se'ns fa difícil, a més a més ja ho he manifestat a la ministra, veure que hi ha una part que.. que comparteixen amb nosaltres els neguits, perquè no són només neguits nostres, sinó que són neguits del Consell Assessor i de bona part de la ciutadania. Malgrat reconèixer tot això, no creuen que sigui la forma de tirar endavant un modificació de llei. Tinc bastantes preguntes a fer-li.

Vostè, des de... des de l'any 2016 que el Consell Assessor del Patrimoni planteja la necessitat de modificar aquesta llei, que jo li volia...voldria demanar què s'ha fet des del... des del 2016 a banda d'anar reflexionant. O sigui, a part de reflexionar, s'han de fer accions i de moment no n'hem vist cap ni una.

Ho ha explicat que l'1 de desembre el Consell Assessor va iniciar la reflexió sobre aquesta modificació, com si no s'hagués reflexionat prou i com si no hi hagués ja diagnosi escrita per activa i passiva.

I us demanaria, des de l'1 de desembre del 2020, quines propostes s'han treballat, quines s'han pogut adoptar.

Volem fer girar el debat entre modificar una llei o crear un nou marc legal que s'adapti a les necessitats actuals, i a més com deia ara el conseller Costa, fer una òmnibus, una llei òmnibus de patrimoni que pugui incloure temes relatius a biblioteques, als museus o als arxius, bé, una llei que pot tenir tres-cents articles ben bons. No sé si és la millor manera de.. de legislar.

Si.. si llegim amb sinceritat tots els informes del Consell Assessor d'aquests anys, no podem concloure el seu criteri. És a dir, jo no veig que sigui...parlin de coses diferents, el Consell Assessor, que d'altra banda he demanat l'última...l'última acta de la reunió que vàreu fer el mes d'abril, perquè jo no veig incompatible o no veiem incompatible el que diu el Consell Assessor, tot és millorable en aquesta vida, evidentment es pot millorar tot, no veiem incompatible aquesta millora perquè no es pot fer a través de... del treball dels grups... dels grups parlamentaris d'aquesta... d'aquesta cambra. I no entenc perquè no es pot fer.

Només els vull recordar a l'any 2003, quan es vota la Llei del patrimoni, els grups parlamentaris van treballar i van fer un treball extraordinari fent 85 esmenes. Per tant, entenc que també era una llei difícil, com la que és ara, però potser els consellers d'aquella època doncs estaven més ben informats o tenien... o eren més polítics, si em permeteu expressar, perquè no van tenir cap por en assumir, per mi, doncs una... una llei del patrimoni quan era una novetat absoluta, i ara no ho és tant.

En el seu criteri diu que després dels 7 anys de modificació de la Llei del 2014, ha quedat palès que ni una llei ni l'altra doncs han servit doncs per... per contribuir als objectius que tenia per garantir la protecció dels béns d'interès cultural.

Penso que la resposta són senzilles les dues i són fàcils d'entendre. O sigui, el Departament de Patrimoni Cultural no va comptar mai amb els recursos materials, humans necessaris per tirar endavant aquests entorns. Malgrat això, bona part dels 11 entorns, 11 entorns de més de 60 que tenim per fer, s'han fet amb la Llei del 2003 i no amb la Llei del 2014, que era una llei que suposadament, tenia de fer avançar el tema.

Ha estat sempre una qüestió de voluntat política, una qüestió de recursos, posats o no doncs en un departament per tirar endavant el compliment de la llei. I el problema de la Llei del 2014 és que, a banda de que els recursos segueixen essent els de sempre, a

sobre la Llei limita tant que és impossible, doncs, declarar un entorn de... de protecció amb condicions.

En una contesta a una pregunta del conseller Costa, el qual feia preguntes la passada legislatura, el Ministeri de Cultura li va reconèixer la manca de recursos, que no podien fer ni 4 entorns a l'any, perquè evidentment la complexitat administrativa, de tot el tràmit és complicada i necessita recursos que no tenim. Repeteixo, en 18 anys només hem sigut capaços d'aprovar 11 entorns de protecció definitius, quan tenim una seixantena llarga en l'annex de la Llei.

M'és difícil entendre els motius objectius pels quals el ministeri no vol... no vol treballar aquesta Llei, no vol donar l'oportunitat als consellers i conselleres d'aquesta cambra de fer una feina que és la que fem sempre amb totes les lleis, és a dir, arriben a tràmit lleis que són molt complicades i els consellers i conselleres penso que fem una bona feina d'informar-nos, de comptar amb assessors si és necessari, de veure quines inquietuds té la ciutadania. Per tant, penso que desmereixen, amb aquest... amb aquesta proposta, el treball que es fa des d'aquesta cambra. O potser ara és una nova forma de legislar que tenen vostès.

És a dir, ara, abans de presentar una llei a aquesta cambra, s'han de fer taules de participació, grups de treball... És una nova forma de treballar? o simplement és una forma de treballar que s'aplica només als grups de l'oposició quan tenen alguna iniciativa damunt de la taula?. Això m'agradarà que també... també m'ho puguin contestar.

M'agradarà que també em contesti al tema de la urgència. Penso que sí que és urgent, senyora ministra. És a dir, amb 18 anys 11 entorns, i amb un moment com l'actual de revifalla, que ho sabem tots, constructora, fa més por que una altra cosa el que pot... el que pot arribar a passar amb el nostre... el nostre patrimoni. Per tant, sí que.. sí que és urgent.

Com deia, sempre podem trobar peròs, això és evident, però són peròs que es poden transformar en propostes d'esmena i poder treballar-les en comissió. No li veiem el problema. És a dir, el ministeri té els tècnics, per tant, posi a treballar tots aquests tècnics, ajudi, il·lumini els consellers generals d'aquesta cambra perquè puguem tenir davant de.. de la taula una bona...una bona llei. Però no ens emboliquem en allò de dir "el millor", no? Que tinguem la millor llei, perquè com va dir Voltaire, "*el millor és l'enemic del bo*". Per tant, anem per parts i siguem una mica més positius i reactius.

Pel que fa al compromís, jo també considero com vostè que hi ha d'haver-hi un compromís conjunt i ferm per la conservació i salvaguarda del patrimoni. Però ara estem davant l'elaboració d'una llei que ha

de servir pel marc de protecció, per mi són dues coses: una cosa és tenir aquest compromís ferm i l'altra és poder fer el treball.

Vostè, senyora ministra, coneixia des de feia mesos que el PS tenien l'interès, la intenció de modificar la Llei, perquè així us ho vaig explicar en una reunió que vàrem tenir a l'inici del seu mandat, quan li vaig poder fer el traspàs d'alguns temes, perquè ningú us havia fet el traspàs.

Li vaig comentar que a més a més seria més fàcil per vostè defensar aquesta modificació perquè la feia el Partit Socialdemòcrata, feia el pas, i presentava la modificació derogant la terrible Llei del 2014 que, clar, va ser proposada i aprovada per Demòcrates per Andorra. És a dir, li facilitàvem la feina, per tant era tirar endavant, no? Donàvem un cop de mà per tirar endavant aquesta reforma, que vostè també em va dir que era veritat que era necessari...necessari fer-ho.

Per tant, jo també li voldria demanar quant temps necessita per valorar que això és necessari i que s'ha de fer? És a dir, tenim els informes dels consells, tenim les actes, tenim la diagnosi, per tant, quant temps més ha de passar perquè tirem endavant doncs aquesta reforma d'una llei que, pel que veig amb tots els companys de la cambra, no acontenta absolutament ningú?. Per tant, quant temps més hem de destinar a la reflexió d'una llei que sabem que ha estat perversa?.

Entenem que la modificació del 2014 s'ha de derogar, ha posat en perill i continua posant en perill el nostre... els nostres drets culturals. Per tant, hem de passar a l'acció. El text evidentment es pot millorar i es pot treballar. Però jo li demanaria que no perdem més el temps en processos que són ineficaces sota aquest pre...pretès consens en les parts afectades, perquè l'únic que fa és pretendre ajornar responsabilitats polítiques.

Entossudir-se no és un procediment... és un procediment ineficax, equivocant... equivocat i contraproductiu. Jo penso que, sincerament, vostès no volen modificar la Llei del patrimoni.

És una llei que va ser modificada al 2014 per alguns de vostès i sense consens, el consens que ara ens demanen tenir als altres. En aquell moment el consens no es va tenir, per començar pel propi Consell Assessor del Patrimoni, que va dir que era inapropiada i que no es podia tirar endavant.

Nosaltres hem fet una proposta de modificació per responsabilitat política, amb la voluntat de que pogués ser treballada per tots nosaltres, amb el mateix compromís que va portar el PS l'any 2002 de presentar una proposta de resolució demanant la immediata... la tramitació immediata d'una llei de patrimoni cultural, una resolució que va ser aprovada per tota la cambra i, a partir d'aquell moment doncs el govern

Liberal, encapçalat pel ministre Xavier Montané, va tirar endavant la Llei de patrimoni del 2003.

Per tot això, m'agradaria que reconsideressin el tema de com poder treballar de la millor manera, plegats, entre tots. Penso que no és incompatible el que plantegeu, aquesta reflexió que pot fer el ministeri, no és incompatible amb el treball dels consellers i conselleres generals de poder prendre aquest treball i introduir-ho via... via esmenes.

No voldré acabar la meva intervenció sense agrair a la senyora Montaner per les seves paraules i per... i per donar recolzament a aquesta admissió a tràmit. Al se... al senyor Alís, bé, entenc que hi ha coses que són per... són per discutir. Que la Llei no és satisfactòria és més que... és més que evident, però jo penso que es pot treballar per fer una llei, de vegades les lleis no són les que són satisfactòries o no, sinó que és tots els reglaments amb què ens dotem, la normativa i el treball que es fa darrere.

Contestant una mica al senyor Costa. Diu "no és suficient ambiciós". Val, doncs posem-nos a treballar. Jo no li veig la dificultat, posem-nos a treballar per fer una llei ben ambiciosa, no? Una llei, si la del 2003 ja ho va ser, doncs que aquesta encara ho sigui... ho sigui més, d'ambiciosa.

Nosaltres vam intentar retornar a l'any 2003 perquè, car, si derogàvem la Llei del 2014 ens quedàvem sense protecció d'entorns i sense protecció de béns d'interès cultural. Per tant, havíem com a mínim de recuperar el text del 2003 i per tant no és que sigui un text que ens agradi a tots, però sí que era d'alguna manera per poder començar a treballar. Jo abans li deia, la perennitat del patrimoni, és a dir, probablement hi haurà figures que podrem incorporar a la Llei, perquè això també, però no us penseu que el patrimoni canvia o evoluciona d'una manera astronòmica. Per tant, la Llei molt... molt diferent no, no serà. Penseu que a les legislacions veïnes, les lleis de patrimoni tenen bastants anys i que sàpiga jo no han estat... no han estat posades al dia.

El tema de la coordinació i la col·laboració? La Llei del 2014 teòricament es modifica perquè els comuns es queixaven de que no hi havia aquesta col·laboració, que els comuns no podien dir la seva. Al 2014 se'ls hi dona l'oportunitat de dir la seva, i mireu què han fet: res. És a dir, dels tres entorns que s'han aprovat després de la Llei del 2014, no hi ha res que formi part del planejament urbanístic dels comuns corresponents.

Per tant, no entenc perquè volien tanta...tanta responsabilitat i tanta coordinació si finalment no han fet res. És a dir, en una entrevista que li feien al director de Patrimoni Cultural, ho va dir claríssimament, diu: "nosaltres ja podem treballar,

podem posar els recursos, les hores necessàries, però si els comuns no fan la feina que els hi toca, que és la que toca segons la Llei del 2014, doncs no estem fent res, és a dir, fem feina zero.”

Per tant, no sé quin més consens, quina més coordinació amb els comuns quan no han fet la feina que teòricament van demanar fer amb la modificació del 2014.

I repetir al final que si volem fer aquesta llei màxima amb tot el patrimoni, doncs no acabarem mai més, la veritat és que serà com bastant impossible. Compteu que el ministeri té des del 2018 una llei d'arxius i gestió de documents i que també ens agradaria doncs que poguéss arribar un dia a aquesta cambra per ser debatuda i per ser treballada.

Gràcies senyora síndica

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Vela.

Els grups desitgen intervenir? Senyor Costa, pel Grup Parlamentari Liberal.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies senyora síndica.

Una mica per aportar doncs més apreciacions al que esmentava ara la consellera Vela, jo diria que *a priori* hem trobat moltíssims punts de convergència amb el que ella diu i el que jo li estava esmentant des de...des del faristol.

És a dir, d'entrada compartim el neguit. Jo penso que això és un excel·lent punt de partida en la qual serà molt fàcil alinear els interessos de tots i cadascun dels vint-i-vuit consellers generals, perquè tots hem dit que cal treballar de manera decidida per protegir millor el patrimoni i també hem conclòs que ni la Llei del 2014, la modificació que suposava de la del 2003, ni la del 2003, han aconseguit allò que pretenien, per una manca de recursos, vostè ho mencionava però jo també li he recordat que segurament deuria ser aquest el motiu principal per al qual no es van poder executar molts més entorns, que d'entrada també recordem va ser excessivament ambiciosa potser, al meu criteri, el fet que s'incloguessin setanta-tres béns d'interès cultural ja de patac, ja d'entrada.

La qual cosa potser també seria un tema també, potser a reflexionar, i penso que seria molt bon material de debat que els tècnics reflexionessin sobre el respecte. Home, vostè diu que la ministra només ha reflexionat i que no ha fet cap acció. Penso que és faltar clarament, posaré aquest adverbí, a la veritat. Llibre Blanc de la Cultura, s'ha aconseguit, s'ha tancat i s'ha fet, dins dels terminis previstos, malgrat una pandèmia mundial entremig. Un Llibre Blanc del

qual, de manera decidida, se n'han de derivar moltíssimes accions executives de les quals la ministra ja s'ha posat a treballar, no només s'ha posat a treballar en temes de patrimoni sinó amb molts d'altres. I m'ho posa molt bé, m'ho posa gairebé en safata de plata, recordar-li per exemple que ens hem posat a treballar també de una de les derivades d'aquest Llibre Blanc de la Cultura, que és l'Estatut de l'artista.

I com l'hem fet aquest treball de l'Estatut de l'artista, senyora Vela? Conjuntament. És a dir, s'ha palesat de manera explícita que tots els membres d'aquesta cambra volien treballar a favor de millorar l'estatus i de la condició de l'artista en el nostre país, i s'està fent de manera decidida. Sí amb reflexió, sí amb taules de treball, sí amb la incorporació de juristes, de gestors culturals, de tots els actors que participen en això. Potser sí que pren més temps, però penso, i li poso aquest exemple però li'n podria posar d'altres, que és la manera potser més intel·ligent que tenim els vint-i-vuit conselleres i consellers generals perquè de manera decidida tirarem endavant propostes sense la...la confrontació que a vegades doncs fem políticament per erigir-nos en garants de no sé ben bé què, però vetllant per l'interès general, que és el que hem fet en el cas de l'Estatut de l'artista.

No només ho hem fet en aquell cas, és que podria posar en aquesta mateixa legislatura molts altres casos i, companys correligionaris seus en el grup parlamentari en són també protagonistes en primera persona.

Podria parlar de la declaració feta per aquesta cambra respecte a l'emergència climàtica. O li podria parlar d'un punt que tenim avui a l'ordre del dia, el punt 6, l'examen i votació de la Proposta d'acord de mesures d'eliminació i prevenció de l'amiant. No vull fer espòiler, com es diu habitualment, però en parlarem més endavant avui en aquesta cambra.

O potser una altra proposta que estem treballant i està portant una quantitat d'hores, que tots els que hi estem involucrats estem posant molt gustosament, respecte als treballs de la proposta d'acord de joventut, que ha de sorgir d'aquesta cambra, feina que estem tamisant nosaltres però que s'han involucrat tots els joves i les joves de les formacions polítiques d'aquest país, amb i sense representació parlamentària. Per tant, penso que no és just, si més no aquesta és la meva impressió, tan, suposo, respectable com la seva i jo diré doncs que la feina que ha fet la ministra de Cultura és ingent i jo li ho he d'agrair.

No es tracta de fer una llei òmnibus ni es tracta de fer, com vostè deia senyora Vela, una llei que sigui la millor i la fantàstica i que ho solucioni tot. Jo penso

que ningú ha dit això, eh. Vostè es referia també amb una expressió, una frase feta de “*el millor és l'enemic del bo*”, no va per aquí. Jo penso que cal implicar tots els actors, simplement aquest és l'exercici que hem de fer. No només podem constrènyer el debat de quines són les necessitats per donar resposta o vetllar correctament al patrimoni del nostre país als consellers generals.

Vostè mateixa ho ha dit, en part de les seves intervencions precedents: els comuns juguen un rol important, no important, essencial, cabdal, crucial, indispensable, però és que a més a més, són molt altres actors els que s'han d'implicar, i no s'hi podran implicar en forma de comissió parlamentària, això vostè ho sap perfectament. En forma de comissió parlamentària ens hi podem implicar els set membres de la comissió legislativa, d'educació, recerca, cultura, joventut i esports, la qual jo tinc l'honor de presidir.

Amb la qual cosa, hem d'anar molt més enllà, i hem de ser, sí, potser més ambiciosos o si més no aplicar altres fórmules de treball exitoses, allò que avui de les escoles de negoci en diuen els casos d'èxit, que suposa poder treballar amb aquest mètode i fer-ho per al patrimoni, vist aquest consens que del qual tots en compartim el mateix neguit. Per tant, jo penso que hem de fer aquest treball i intentar no entossudir-nos, com vostè mateixa també apel·lava, no entossudir-nos potser en la forma sinó trobar la millor manera possible de tirar endavant aquests treballs.

Vostè ha posat en qüestió les taules de treball i els processos ineficaços, que ja n'he fet referència, penso que no són gens ineficaços i que ja hi ha proves clares i irrefutables durant aquesta legislatura que quan ens hi hem posat tots plegats s'avança i s'avança de manera decidida. I estic convençut, per bé que no hem clos encara els treballs de la proposta d'acord de joventut ni els de l'Estatut de l'artista, però jo estic convençudíssim i estic també convençut que vostè també n'està convençuda, que arribaran a bon port. Amb la qual cosa, es proven com un mètode de treball més que correcte per tirar endavant.

Ha fet referència a que ja ho tenim tot, que tenim aquests informes, que tenim aquestes actes i que tenim les diagnosis, per tant no esperem més i tirem endavant.

Ens deixem la cosa més important que és la que no tenim, senyora Vela. Sap quina és? La del consens, la del consens entre totes les parts. Anem-lo a trobar aquest consens, de la mateixa manera que hem aplicat aquesta fórmula de treballar, aquesta metodologia, en tots els altres exemples que li he citat. Ens falta el consens, tot l'altre podria estar més o menys d'acord en què gran part d'aquesta feina la tenim, però el consens no el tenim, i l'hem de trobar. I si el rol

eminent que es donava al Govern al 2003 i el rol eminent que es donava als comuns al 2014 no som capaços de trobar-lo consensuar-lo i posar-lo en comú, no ens en sortirem amb les modificacions de llei que cal fer per protegir el nostre patrimoni.

Vostè mateixa ha dit que tornar al 2003 no és la millor solució. També ho compartim. Per tant, trobem els mecanismes per no haver de passar decididament per la Llei del 2003. Això és el que em referia anteriorment de la mala praxis legislativa que jo li feia referència. Que, no en mala praxis legislativa, si hem de ser ambiciosos amb el resultat d'aquesta Llei, el que no podem fer és constrènyer-nos amb les limitacions que suposa només poder treballar amb esmenes a l'articulat del que vostès presenten. Hem d'anar més enllà, i he posat un exemple abans i llegit literalment de la seva Proposició de Llei, com a demostració que sí, es podria fer el treball, i tant que es podria fer, però ens limitaria i ens constrenyeria molt. Hem de tenir una amplitud de mires més ampla i per tant no entossudir-nos, com vostè apel·lava, a un mètode de treball exclusiu i potser ser més ambiciosos ja que tenim aquest consens entre tots els membres d'aquesta cambra.

També, només una apreciació, i entenc òbviament que el patrimoni és perenne, però les necessitats per protegir-lo sí que canvien. I penso que en el criteri de Govern, ja ens ho mencionava la senyora Riva de manera molt clara, jo li recordo, aquestes recomanacions d'ICOMOS d'incloure com a patrimoni de qualsevol país aquesta carta d'itineraris culturals que la Llei del 2003 ni la del 2014 preveïen ni moltes lleis de patrimoni per protegir patrimoni cultural en els països respectius han tingut en compte. Però ja que això és una realitat, tinguem-la en compte.

O també la recomanació de París de la UNESCO que defineix ja el paisatge urbà històric que inclou el medi urbanitzat com a patrimoni que cal protegir. Això és un canvi respecte al 2014 i al 2013, cal tenir-lo en compte. I també ja, ja posats, tinguem en compte totes aquelles directives de tot el marc normatiu que la Unió Europea està tirant endavant i contemplem-lo en aquest text legal que difícilment podríem fer mitjançant via d'esmenes amb una proposició de modificació de llei que vostès ens plantegen.

No és un caprici el fet que li estem plantejant aquesta manera de treballar. Pensem que respon a una necessitat objectiva per trobar un text millorat. Jo mai he dit el millor, jo mai he dit el millor, cal trobar un text millorat i, això sí, un text que respongui a les expectatives i a les necessitats del ple segle XXI, de l'any 2021, per a protegir el nostre patrimoni.

Jo, sincerament, li ho reitero, penso que estem molt a punt, en plena confluència per trobar les bases necessàries per treballar decididament i miri, potser seré extremadament col·loquial, però intentem allò de que a la tercera va la vençuda, ara que tenim un ampli consens d'aquesta cambra.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Costa.

Govern desitja intervenir? Senyora Sílvia Riva

La Sra. Sílvia Riva:

Moltes gràcies senyora síndica.

Vull agrair al conseller Costa les seves paraules, també als consellers que han acceptat la participació en aquest grup de treball. I per les preguntes que m'adreçava la consellera Vela i que també hem tingut ocasió de comentar fora d'aquesta cambra parlamentària, doncs reiterar-me en la voluntat de mà estesa que sempre li he ofert, de fet, no és diferent en el àmbit patrimonial que en qualsevol àmbit dels culturals. Aquí em trobarà i, de fet, quan ja, com ha dit vostè, em va alertar que estaven treballant aquest text, també vull recordar-li, que quedi constància perquè tothom ho sàpiga, que de fet el grup de treball ja va ser proposat en aquell moment i vaig dir fem-ho conjuntament. Perquè podem alertar temes que després a la pràctica legislativa i de... de redacció d'esmenes doncs no et permet abordar i en aquell moment la senyora Vela doncs em va indicar que ho volien fer ells. Per tant, que és totalment legítim i respectable, al final també no deixa d'incorporar altres visions de les que podem ser participants tots plegats.

També em preguntava que què va fer el Govern en aquest cas, no? Doncs, Govern en el moment aquest es va girar i va revisar els mateixos textos que vostè ha citat sobre el Consell Assessor del Patrimoni, com no podia ser d'una altra manera.

Els va revisar, els va estudiar i en va convocar una nova reunió. Perquè? Doncs perquè les que hi havia convocat semblava que, d'alguna manera, ja anticipaven aquesta feina que estaven fent vostès. Però com fèiem la feina? Doncs la fèiem des d'aquesta anàlisi que ens ha procurat el Llibre Blanc i englobant-hi tots els textos que han de resoldre el marc legal de l'àmbit cultural, no només la Llei de patrimoni cultural però també tenim a debat i en l'ordre del dia com vostè veurà a les actes que li farà arribar, hi teníem presents la Llei d'arxius, la Llei del dipòsit legal i també hi posàvem a debat els estudis sobre les polítiques culturals derivades de... del Llibre Blanc i altres textos que es havien de portar a fer un

pas endavant amb el que se'ns ha assenyalat com una manca de legislació en el àmbit de la cultura.

Per tant, quan em pregunta que què ha fet en aquest cas, doncs ha estat recollir tots aquests neguits, posar-los en línia, i tornar-nos a girar i preguntar al Consell Assessor del Patrimoni quins àmbits més hem d'aprofundir a l'hora de disposar d'un marc legal complet.

En aquest sentit, recuperar la reflexió del Consell Assessor de només retornar cap a la Llei 2003, jo crec que és perquè responia a la pregunta que se'ls hi va fer en aquell moment. Però si se li pregunta al Consell Assessor sobre si voldrien considerar altres àmbits de regulació del patrimoni, evidentment és la resposta que li he donat en el criteri.

El Consell Assessor es veu molt més... veu molt més satisfets en aquest sentit els seus designis si afegim a la reflexió legislativa directament impulsar la Llei d'arxius, recuperar la regulació del dipòsit legal i altres àmbits en els que en el seu text vostè ens communi a fer però que, de fet, nosaltres ja hi érem per poder-los fer.

Retorno al... al missatge de consens, a la voluntat de treball, però sí que apel·laria a que vostè pogués també integrar aquests treballs perquè no volen deixar de banda aquesta proposta, la volen evolucionar, la volen completar amb el que ha passat durant tots aquests anys. No ens estanquem en les primeres referències que ha fet vostè a les reflexions del Consell Assessor. D'ençà han passat nous anys i han hagut noves reunions i el Consell Assessor veu amb bons ulls poder treballar aquest text i fer les aportacions en directe. El poder treballar la proposta amb aquest grup els hi dona aquesta possibilitat, també als tècnics.

Sabem tots que els entorns de propietat...els entorns de protecció són, d'entrada, uns processos on els tècnic hi tenen molt a dir, vostè ho ha apuntat també. No només en l'àmbit del ministeri però també en l'àmbit dels comuns i també no hem de deixar de banda en el debat que aquesta llei doncs entra molt freqüent a freqüent amb una altra llei, que és la que regula doncs els plans d'urbanisme i, per tant, el Consell reitero que és necessari a l'hora que totes dues conflueixin en pro de la protecció del patrimoni.

Per tant, aquestes són les reflexions per donar resposta a alguns dels seus neguits i que veuen que potser aquesta proposta que li fèiem no anava en línia amb la que vostè fan, jo crec que va en línia i d'alguna manera encara obre una mica més la possibilitat d'incorporar no només el consens a què al·ludíem abans, sinó noves propostes de protecció i, evidentment, quan vostè diu que no havia estat dotat de recursos el ministeri, puc estar d'acord. Però és que la nova llei que presenta vostè tampoc no en donava

més de recursos a l'hora de poder abordar els entorns de protecció.

Per tant, crec que si estem d'acord en aquest àmbit, junts ho aconseguirem, i podrem marcar una cronologia i una manera de fer que sigui realment tendent, jo crec, a treure de l'agenda aquest tema que tants anys porta doncs donant-nos a tot ocupació i, per tant, en aquest sentit ens hi trobarà. No hi ha una altra voluntat que abordar els temes amb els recursos que pertoquein.

I quan també ens al·ludeix a la urgència de la Llei, jo li diré que és urgent en el sentit que ens hi posem a treballar, i ja ho hem fet, des d'aquestes setmanes on vostè va presentar el text. Però no...urgència no vol dir precipitació. I nosaltres entenem aquesta reforma molt més necessària que urgent. Per tant, donar-nos aquest temps en el grup de treball on incloure totes les aportacions, ja li comprometo que no serà en cap cas una demora sinó que podem trobar les jornades de treball necessàries perquè ben aviat sigui realitat aquest text d'una mirada més ampla.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora ministra.

Altres intervencions dels grups? Senyora Vela, pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies... gràcies senyora minis... Síndica... ja no sé... ja no sé on estic. Ai...

Gràcies per les... per les contestes ministra, gràcies per la voluntat de mà estesa, que sempre ha estat així, tampoc... tampoc ho he negat.

El treball conjunt m'ho va dir al desembre del 2020, no m'ho va al gener... ai al juny del 2019.

Jo li vaig dir que teníem la Llei, que ja estava preparada per poder ser entrada al primer trimestre de l'any 2021. Per tant, vostè em diu això del grup de treball amb tots els consellers i conselleres, però al desembre quan el treball ja estava... ja estava fet.

Insisteixo, potser soc pesada, entenc que totes les visions, totes les valoracions que s'han fet avui en aquesta cambra poden ser integrades, doncs, via esmena. És a dir, podem modificar la Llei del 2003, no només allò que nosaltres proposem, és a dir, quan hi ha una...una proposició de modificació d'una llei entenc que es poden modificar els extrems que es creguin necessari els diferents grups...grups parlamentaris.

Jo li demano: calia un Llibre Blanc per saber tot el que està passant? Penso que no, és a dir, i tampoc li trec

importància a la feina que ha fet, però penso que no estem parlant del Llibre Blanc, no calia el Llibre Blanc per saber la situació del nostre patrimoni cultural. Per tant, el Llibre Blanc és una feina ben feta, no estem parlant avui del Llibre Blanc com tampoc estem parlant, senyor Costa, de l'Estatut de l'artista.

Jo vull recordar que l'Estatut de l'artista és una resolució que vam prendre aquesta cambra a partir d'una proposta primer del Partit Socialdemòcrata, després una proposta seva que vam fer-li esment, doncs, poder transaccionar, i és una voluntat de tots els grups d'entrada de poder treballar amb un text de llei que és molt complicat i serà molt complicat. I evidentment hem començat els treballs, s'ha pogut contractar una jurista i un gestor cultural que ens ajudarà en tot aquest procés difícil legislatiu per poder acabar la legis...per poder acabar aquest any amb un text, no? , per poder ser treballat i presentat a la cambra. Per mi són dues coses, són dues coses diferents.

Senyora Ministra, jo no li dic que nosaltres no vulguem treballar amb aquest grup que proposa. Hi treballarem. Ens ha sorprès que el grup el proposa només cinc dies abans d'entrar el criteri de Govern. Potser també aquest grup l'hagués pogut proposar fa mesos i no cinc dies abans del termini per emetre el criteri... el criteri de Govern.

Per nosaltres, el grup aquest és insuficient, és insuficient perquè no sabem com... com es treballarà, com es prendran els acords, quantes persones hauran de participar, perquè clar, si parlem de tots els actors, jo no sé com en aquest grup doncs podem integrar doncs propietaris, propietaris grans i petits, com podem integrar a la ciutadania, és a dir, que és la que ha de també ajudar i treballar pels seus drets culturals. Per tant, no sé...no sé com té previst fer-ho, quan ho tingui ja ens ho explicarà. Però nosaltres en cap moment hem dit de no... de no voler-hi participar.

Tema de la urgència, segueixo dient que jo penso que és urgent, tal com està actualment la situació a Andorra, amb la revifada constructora. La Llei del 2003 es fa en un moment doncs de revifada constructora, i per això es fa allò de l'entorn cautelar de cent metres, no té un altre... no té una altra raó. Perquè almenys per protegir mínimament doncs tots aquests béns d'interès cultural.

Com diu el conseller Costa, té raó, és a dir l'annex de la Llei, amb aquesta més de seixanta...de seixanta béns declarats d'interès cultural, doncs potser sí que s'ha de revisar, però això és un treball que es pot fer també amb comissió. És a dir, no entenc com no es pot fer dins d'aquesta comissió.

Bé, voldria...voldria acabar, no em voldria estendre repetint el que... el que hem dit. L'únic que em sap

greu és veure tot aquest moviment com una maniobra una mica de... de... per amagar una gestió patrimonial dubitativa i poc compromesa amb tot un treball que tocava fer, malgrat que ho sabíem des de feia anys. Ens sembla una maniobra que el que vol és neutralitzar un treball d'un partit polític que és un partit polític compromès amb el patrimoni cultural, una maniobra que evita donar-nos la raó però que admet...admet que la tenim.

Entenc que vostès no tenen pressa per fer aquest treball, però el patrimoni penso que sí que té... que té tota la pressa.

Segueixo amb el consens, desitjo que amb aquest grup de treball doncs es puguin... es pugui tenir tot aquest consens i aquest treball de coordinació. Bé, estarà per veure avia'm com haurà de funcionar i ja veurem doncs si s'arriba a un consens amb aquesta Llei. Perquè el problema no és que a vegades s'ha reduït, no, el tema dels entorns cautelars, de vint metres, cent metres,... Entenc que no és una discussió capritxosa, perquè torno a repetir, d'aquesta llarga llista de béns a protegir només tenim 11... 11 entorns de protecció definitius.

Penso que, Demòcrates per Andorra, em sap greu veure com els Liberals també s'hi sumen, no han tingut massa pressa en aprovar entorns de protecció, no? I la prova és la darrera legislatura que només se'n van poder aprovar tres. En aquell moment van dir que no se'n podia aprovar més perquè era... entrava en curs la nova llei i era més complicat. Ara m'agradaria saber què exactament el que passa. Que sàpiga, hi ha dos entorns que s'estan treballant, però tampoc sabem per on passen els treballs. Val. Per tant, portem aquesta legislatura i només s'han tramitat dos...dos perímetres. Per tant, seguim estant en el mateix punt que va començar la legislatura, a principis de... del mes de maig.

La modificació de Llei del 2014 es va fer sota els auspicis dels cònsols de DA i amb el suport d'una sèrie de membres del Govern, anteposant a criteri nostre interessos partidistes als interessos generals, amb només l'objectiu de neutralitzar els entorns de protecció, i ho han aconseguit. I pel que sembla, així es vol continuar.

Després vostès venen amb discursos de identitat, de valors culturals, ens hauran d'explicar com ho volen fer sense entrar en polítiques patrimonials.

Ha quedat, una vegada més, clar, qui som els que estem compromesos amb els drets culturals de la ciutadania i els que no, els que afrontem els problemes i els que fan fugides endavant, ajornant doncs aquests debats polítics i neutralitzant les polítiques necessàries per protegir i salvaguardar el nostre patrimoni cultural.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Vela.

Alguna altra intervenció per part dels grups? Senyor Alís, vol intervenir? No. Senyor Ferran Costa, he vist que aixecava la mà. Pel Grup Parlamentari Liberal, senyor Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies senyora síndica.

De fet, no volia intervenir perquè penso que...que ja havíem exposat abastament els criteris per als quals havíem explicat clarament quina seria la nostra posició, el nostre posicionament envers aquesta Proposició de Llei. Però és clar, la senyora Vela suposo que ara al final tenia... portava escrit que havia de dir aquest posicionament tan polític i...i òbviament no se n'ha pogut estar i... i l'ha hagut de llegir.

Doncs jo li diria directament, senyora Vela jo no li compro. I segurament molts dels nostres conciutadans i conciutadanes que l'estan escoltant tampoc li compraran. No s'hi val això de voler erigir-se en el garant dels defensors i els que vetllen pel patrimoni quan hem explicat amb pèls i senyals quina ha estat la situació a dies... a dia d'avui i fins ara i quin ha estat el posicionament dels diferents grups polítics.

Vostè lamentava que Liberals ens hi suméssim, no sé ben bé a què ens sumem, ens sumem a què volem esmenar d'una vegada per totes i vetllar pel patrimoni d'una manera correcta, per tant sí que ens hi sumem a això. Però a veure, nosaltres ara estem òbviament amb majoria donant suport a Govern, però vostè recordarà perfectament que el Grup Parlamentari Liberal la legislatura passada estava a l'oposició i jo mateix doncs vaig interpel·lar diverses vegades la senyora ministra Gelabert respecte als entorns de protecció respecte a... per defensar el nostre patrimoni. Amb la qual cosa la postura és exactament la mateixa, fos des de l'oposició aleshores o des de la majoria ara, voler vetllar pel patrimoni i voler desencallar aquests temes.

Vostè ha dit que... que són.. es van fer tres entorns de protecció darrerament. Vostè va treballar molt activament mentre va ser ministra, molt, i s'ha de reconèixer, vostè va aprovar tres, d'entorns de patrimoni, cinc, doncs imagini's, va fer molta feina. Però també li he de dir..., perdó, és que no l'he sentit, si de cas després interpel·lem perquè sinó em perdo algun detall, però ja li poso a relleu, vostè ho va fer, i ho va fer amb una llei que constrenyia molt, la del 2003, que hem dit que constrenyia molt. Però perquè segurament ho va poder fer? Doncs perquè en alguns

d'aquests casos va trobar la connivència dels comuns, que és indispensable, con dèiem, per poder tirar endavant.

Segurament, i potser un dels més exemplars que jo recordi, vostè dominarà el dossier òbviament molt més.. molt millor que jo, el de Santa Coloma.

Va trobar llavors la connivència del Comú de Santa... d'Andorra la Vella i van poder tirar endavant una excel·lent feina, però perquè, perquè aquell consens hi va ser. Però era un consens que, això, políticament doncs coincidien i s'alineaven els astres per dir-ho d'una manera col·loquial. Però això no podem fer-ho, no podem deixar el factor sort o el factor hipotètic de que es trobin sempre el mateix color polític en els comuns i en el Govern, perquè això no funciona d'aquesta manera. I inclús i així moltes vegades no acaba de sortir. Trobem el consens, aquell consens que li proposava amb taules, no taules sinó un treball conjunt amb tots els sectors implicats.

Per tant ja li dic, aquestes frases finals, penso que no massa afortunades sobre qui vetlla per la identitat i qui protegeix de manera real el patrimoni i qui salvaguarda el patrimoni natural, penso que no és de rigor i no és contrastable tampoc que... que pretesament només siguin vostès.

També dir que vostès no tenen pressa. Penso que ha quedat molt clar, ho ha contestat la ministra i ho hem dit tots nosaltres: es pot fer la feina si hi ha la voluntat de fer-la i de manera ben feta. No és qüestió de pressa, és qüestió de fer la feina com cal. I també, no tornaré a entrar en el detall, perquè pensem que via esmena és impossible poder fer tota la mena de treballs que cal aconseguir.

També, i ja per acabar, vostès qualifiquen el que avui han posat damunt de la taula, que penso que és una manera molt assossegada, molt tranquil·la, molt de buscar consensos, molt de trobar acords, com una maniobra, literalment, *“una maniobra per amagar una gestió patrimonial dubitativa i poc compromesa”*. La frase potser a vostè li serveix als seus interessos, però ja li dic de manera vehement i contundent que no respon per a res a la veritat.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Costa.

Govern desitja intervenir? Senyora Riva?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Només per precisar que, efectivament, no és cap maniobra.

El grup de treball reprèn el que ja havíem iniciat i també recordar novament a aquesta cambra i en particular a la senyora Vela que si cas aquest Govern hagués manifestat en contra de modificar la Llei, haguéssim pogut entendre la presentació d'aquest text. Però havent estat sempre la nostra voluntat abordar-ho i la represa sempre després de, doncs atesa la emergència sanitària, penso que no esqueia i agraeixo la seva acceptació a integrar aquest grup de treball.

Moltes gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Riva.

Alguna altra intervenció? Senyora Vela, anirem tancant ja.

La Sra. Susanna Vela:

Sí, gràcies senyora síndica.

No només per...per contestar al... al conseller Costa.

Avia'm, les coses es demostren amb fets. És a dir, i entenc que vostès no estan en contra del patrimoni, però clar, les coses s'han de demostrar amb fets i accions.

I clar, fa mo...masses anys que estem discutint sobre això que hi estem reflexionant. Per tant, quan la meva intervenció que evidentment he llegit, l'he llegit perquè... l'he llegit però la tinc interioritzada, perquè realment és el que crec. Perquè una cosa són les paraules i l'altra cosa són els fets. I el que trobo que els governs de Demòcrates per Andorra, moltes paraules i molt pocs fets, no només en el tema del patrimoni però avui és el que parlem, el tema del patrimoni, per tant m'hagués agradat veure més fets i més fermetat amb una qüestió com aquesta, perquè fa massa anys que la qüestió està al carrer i que s'arrossega, per tant hi ha tanta reflexió doncs mereix una mica posem-nos a treballar. I és per això, doncs, que he acabat la meva intervenció d'aquesta manera.

Li he dit allò dels Liberals perquè al 2003 tot el treball que es va fer amb el Govern Liberal va ser molt dur. Em sap greu que avui no estigui el senyor Jordi Gallardo perquè un cop em va dir : *“Amb la protecció del patrimoni estem sols”*, em va dir. I realment li hauré de donar finalment la raó. I ara ja ni és ni ell, no, que encara em sap més greu. Per tant, quan li dic perquè realment ho penso, no és una frase feta, sinó que és realment... és el que penso i el que pensa doncs el meu grup.

I res, fins aquí ho deixaríem.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Vela.

Acabades les intervencions i en aplicació de l'article 74 del Reglament, procedirem a la votació a mà alçada. Vots a favor. Vots en contra. Abstencions. Senyora secretària, ens pot comunicar el resultat si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies senyora síndica.

11 vots a favor, 15 en contra i 0 abstencions.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Secretària.

A la vista del resultat, no es pren en consideració la Proposició de llei i es declara closa la tramitació.

3. Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de llei qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum.

La Proposició de llei fou publicada en el Butlletí número 46/2021 del 3 de maig. El criteri del Govern ha estat publicat en el Butlletí número 47/2021 del 5 de maig. Intervé pel Govern per llegir el criteri el senyor Víctor Filloy.

El Sr. Víctor Filloy:

Gràcies senyora síndica.

El Govern ha examinat la Proposició de llei qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, presentada pel senyor Carles Enseñat Reig, el senyor Pere López Agràs, el senyor Ferran Costa Marimon i el senyor Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells, presidents dels grups parlamentaris Demòcrata, Socialdemòcrata, Liberal i de Ciutadans Compromesos respectivament.

D'acord amb el que disposa l'article 103.2 del Reglament del Consell General, manifesta el seu criteri sobre la Proposició de llei esmentada.

Consideracions. La Proposició de llei que se sotmet al criteri del Govern consta de 18 articles i tres disposicions finals que tenen per objecte modificar diversos aspectes de l'articulat vigent de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, amb dos objectius bàsics.

El primer, s'adreça a reforçar la garantia de l'autonomia de l'exercici de vot per part de les persones amb discapacitat, i així donar compliment a les obligacions contretes pel Principat d'Andorra amb la signatura i la ratificació del conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, tal com ja preveia la disposició final sisena de la Llei 27/2017 del 30 de novembre de mesures urgents per l'aplicació del conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre de 2006.

El segon objectiu té com a finalitat millorar alguns aspectes dirigits a facilitar el dret a sufragi mitjançant diferents mesures.

El Govern considera necessari donar compliment a l'esperit que emana de la Constitució del Principat d'Andorra, que estableix l'exigència d'un ampli consens en matèria electoral, atès que aquesta matèria s'ha de regular en virtut d'una norma amb el rang de llei qualificada.

A més, en el cas que ens ocupa, la majoria absoluta pròpia per aprovar una llei qualificada, encara es reforça, ja que s'ha de computar alhora entre els consellers generals elegits en circumscripció... circumscripció, perdó, parroquial i entre els consellers generals elegits en la circumscripció nacional.

Es tracta, per tant, d'assolir un ampli consens polític i institucional entre el Consell General, que té la potestat legislativa de modificar la llei, els comuns, que són les institucions també concernides per aquest canvi, i el Govern, a través del cap de Govern, que és l'òrgan que convoca i centralitza els comicis.

El nombre de grups parlamentaris que presenten la Proposició de llei qualificada i les consultes que ja s'han fet prop dels comuns garanteix, d'entrada, un ampli consens i la majoria que la Constitució exigeix.

L'executiu recolza, com no pot ser d'altra manera, les modificacions adreçades a donar compliment a la precep...perdó, a donar compliment al que preceptua l'article 29 de l'esmentat conveni de Nova York, en allò referent a la participació en la vida política.

Concretaf...concretament, de forma enunciativa i no exhaustiva, es considera adequat el reconeixement del dret al sufragi de totes les persones amb discapacitat, l'accessibilitat de la informació, propaganda, paperetes i col·legis electorals, i l'establiment de mecanismes idonis per garantir la participació de les persones amb discapacitat durant les jornades electorals.

Així mateix, es consideren adequades les altres mesures que es proposen per facilitar el dret al sufragi en general, com els ajustos referents a la junta electoral, l'ampliació de determinats terminis,

especialment els relatius a l'ús del vot per dipòsit judicial, l'ampliació de l'exercici del vot per correu, estenent-lo a tots els casos en què l'elector es trobi desplaçat a l'estranger o la inclusió de la regulació del vot per delegació per facilitar la participació en el procés electoral de les persones que presenten una discapacitat o una malaltia greu reconeguda o acreditada.

Igualment, el Govern considera oportunes les tres disposicions finals, referent... referents al desenvolupament reglamentari, l'encàrrec al Govern per tal que elabori un projecte de consolidació de la llei i l'entrada en vigor de la norma.

Per tot l'esmentat, el criteri del Govern sobre la Proposició de llei qualificada de modificació de la llei qualificada del règim electoral i del referèndum és favorable.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor ministre.

Intervenien ara per presentar la Proposició de llei en representació dels grups parlamentaris Demòcrata, Socialdemòcrata, Liberal i Ciutadans Compromesos, la senyora Judith Salazar pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies senyora síndica.

Només informar que aquesta intervenció dels grups que presenten la proposta la farem de forma repartida. Jo començaré i la consellera Bonell acabarà amb la intervenció.

No m'allargaré massa perquè ja han pogut seguir el fil del que és el que ens ha portat aquí. Crec que és interessant que torni a recordar què és el que va passar a la darrera sessió... sessió del Consell General, on amb una proposició de llei de modificació de la llei electoral que nosaltres vam portar al si d'aquesta cambra, vam acabar abstenint-nos en la votació.

I és que, malgrat ser favorables a una sèrie de millores que recollia aquesta Proposta de llei, pel nostre entendre no recollia els objectius que nosaltres volíem defensar. És a dir, no millorava la representativitat tant de Consell com de comuns, no despolititzava la jornada electoral i no es va considerar la...la tramitació del vot electrònic.

Però, com deia, aquest sentit favorable que recollia el vot d'abstenció, no deixa de ser que... que nosaltres sí, tal i com vam...el sentit del vot en la votació separada per articles, com en el debat que havíem tingut previ en comissió, volíem aportar millores tècniques a la

Llei qualificada de règim electoral i referèndum, volíem millorar el sistema de vot per correu i millorar els drets de les persones amb diversitat funcional pel que fa a l'accessibilitat del vot.

Ja en aquella sessió, és a dir, en la darrera de votació diria que fallida, d'aquesta proposta de modificació de la llei electoral, vam anunciar des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata que sumariem els nostres esforços una vegada que aquesta votació va resultar, com deia, fallida, per tal que les millores que acabo d'anomenar s'incorporessin i finalment veïessin la llum i modificuessin l'actual llei de règim electoral i referèndum que tenim.

Per això, l'endemà mateix vam entrar conjuntament amb els grups que donen suport al Govern aquesta nova proposta de modificació de la llei electoral i referèndum en la que s'incorporen únicament aquells articles que van ser pacífics i diria gairebé unànimes en el debat en comissió i que van donar suport tots els grups i, com deia, que es refereixen a millores tècniques, millores en el sistema de vot per correu i essencialment en la millora dels drets en l'accés al vot de les persones amb diversitat funcional. Perquè per la protecció dels col·lectius vulnerables, el Grup Parlamentari Socialdemòcrata ens hi trobaran sempre.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Salazar.

Senyora Bonell, continua amb la... perdó, amb la intervenció per la presentació de la proposició.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies senyora síndica.

Voldria començar la meua intervenció agraint al Grup Parlamentari Socialdemòcrata que el passat 29 d'abril doncs s'hagués sumat a la iniciativa dels grups de la majoria d'entrar en poc marge de temps la modificació de la llei qualificada del règim electoral i del referèndum.

En aquesta Proposició de llei hi consten les modificacions que, com ha dit, doncs la companya Salazar, s'havien treballat en comissió en el decurs del treball sobre la llei que van presentar els companys socialdemòcrates.

També agrair-los que hagin aparcat les motivacions que els van dur a presentar el seu text en el seu dia i que hagin prioritzat assolir el consens necessari per aprovar una llei doblement qualificada.

El següent agraïment és per Govern, per haver fet arribar el seu criteri en un període molt curt de temps, sense arribar a exhaurir el termini perquè avui, només

tres setmanes després que fos tombada la modificació inicial, puguem tenir el debat sobre la presa en consideració d'aquesta llei.

Senyores i senyors consellers, ho vam dir en la sessió del 29 d'abril i ho tornem a repetir avui: les modificacions que presentem a la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum i que Terceravia va privar que tiressin endavant faran que tinguem un procés electoral més participatiu i inclusiu.

Recordo les mesures de manera resumida.

Es garanteix que no es pugui inhabilitar cap persona amb discapacitat per poder exercir el seu dret a vot i que puguin sol·licitar que una persona de la seva elecció els presti assistència per votar.

Es garanteix el desplaçament de les persones amb problemes de mobilitat fins als col·legis electorals.

Es garanteix que totes les persones amb discapacitat tinguin la informació necessària per votar, siguin en Braille, lletra ampliada, lectura fàcil, suport sonor o electrònic o en llengua de signes.

Es garanteix que les cabines aïlladores estiguin degudament il·luminades i accessibles.

Es garanteix que les persones amb discapacitat puguin participar en les meses.

Es garanteix que la propaganda electoral difosa als mitjans públics sigui subtítolada, és a dir, accessible per a les persones amb discapacitat auditiva.

Però és que a més a més, en aquesta modificació de la Llei, hem volgut encara anar més enllà en aquesta voluntat de fomentar la inclusió i la participació en els processos electorals i hem introduït dues noves millores de gran calat.

S'ha introduït la regulació del vot per delegació per a les persones que presenten una discapacitat o una malaltia greu reconeguda sempre que estigui acreditada per un notari, i s'ha millorat el vot per correu fent un pas més en les modificacions inicialment treballades: l'ampliem a totes les persones que es trobin fora d'Andorra durant els comicis electorals, sigui quina sigui la seva situació.

Molts dels canvis que... que s'han treballat doncs es van fer amb el ministeri d'Afers Socials i també amb les aportacions i l'experiència de les associacions que representen les persones amb discapacitat. Associacions que el passat 29 d'abril van veure, sorpresos i amb molta preocupació, com aquelles modificacions que donaven les garanties necessàries per exercir el dret a vot, es quedaven en un no res.

Però el compromís dels grups de la majoria, juntament amb el grup Socialdemòcrata és molt ferm. I per això, l'endemà mateix vam presentar una nova modificació a la Llei qualificada del règim electoral i del

referèndum. Perquè, senyores i senyors consellers, vull refermar el missatge: aquestes modificacions a la Llei no les fem per fer política.

El repte que tenim davant és aconseguir una major participació a les jornades electorals i reduir l'abstenció. I que totes les persones que presentin alguna discapacitat no tinguin cap dificultat per exercir el seu dret a vot.

Els consellers i les conselleres generals hem de treballar plegats per l'interès general i sobretot demostrar-ho en el moment de votar, d'aprovar o no una llei.

Per això crec que seria important el vot unànimе en aquesta presa en consideració d'aquesta llei. I després, el vot també unànimе pe aprovar aquestes modificacions una vegada s'hagin treballat en comissió.

Aparquin senyors els tacsti... els tacticismes polítics o els càstigs per controvèrsies sobre les lleis que no tenen res a veure amb aquesta. Aquí no toca. Tornem de nou a estendre la mà a Terceravia, tenen davant una nova oportunitat d'estar al costat de la ciutadania.

Per tot l'exposat, els grups de la majoria votarem a favor de la presa en consideració d'aquesta llei.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Bonell.

Senyora Montaner, desitja intervenir? Senyora Carine Montaner, consellera general no adscrita, té la paraula.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies senyora síndica.

Ens trobem de nou davant de la presa en consideració de la Proposició de Llei qualificada de modificació de la Llei del règim electoral i del referèndum.

Fa pocs dies va haver un debat sobre aquest...aquesta modificació, sobre el mateix text legislatiu.

El text final no va rebre el suport suficient de la cambra.

Recordo el meu vot en favor ja que el text final aportava unes millores a nivell, com per exemple la incorporació de dos ciutadans com a màxim a les taules electorals i aportava també unes millores per garantir la plena participació de les persones amb discapacitat.

És cert que el text final no incorporava el vot electrònic, entre altres.

Vull manifestar avui el meu suport per aquesta Proposició de Llei que penso que serà una millora notable a nivell de la llei inicial.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Montaner.

Pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laurediana més Independents, senyor Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies senyora síndica.

Bé, en primer lloc, en nom del Terceravia, del meu grup polític, volia expressar, vull manifestar el nostre suport, empatia, envers les persones que pateixen discapacitats.

Nosaltres sempre hem actuat en aquest sentit. És més, jo particularment he tingut l'ocasió o la sort de treballar amb persones que sofreixen discapacitats i de tenir un familiar.

Què va passar l'altre dia? Va passar l'altre dia el que estem fent avui. Però l'altre dia senzillament ens va unir. No em parli de tacticismes, senyora Bonell, no em parli de tacticismes.

Com és el grup de la majoria, té un repte major: és comprendre els neguits d'un grup menor.

Quan vam estar parlant amb vostès, vam parlar d'una sèrie de temes, ni cas. Els vam avisar i *reavisar*. Inclús ho van fer-ho votant una esmena que havíem presentat nosaltres, abstenint-se, i això és el que vam fer. La pròpia senyora síndica ho va veure, va voler repetir la votació. No solament això, es va interrompre la sessió per intentar reconduir el fet, no en van saber. Però avui, li donem suport a aquesta llei.

No ens vingui a dir que això és un deure, evidentment que és un deure. Però miri, des de que s'ha signat el conveni de Nova York, per dir-ho clarament, que ho va signar el Govern d'Andorra l'any 2007, no es va prendre en consideració, en aquest Consell, per la seva ratificació, fins al cap de sis anys. Sis anys, van passar dos governs, Socialdemòcrata i Demòcrata. Paral·lelament, cosa curiosa, també es va entrar una llei de canvi de reforma del sistema electoral el 27 d'abril del 2014. El conveni estava en marxa, la va entrar el Partit Socialdemòcrata amb àmplia majoria. En aquell moment no hi havia cap proposta per a discapacitats.

El 30 d'abril de 2017 es va debatre en aquest ple la Llei de mesures urgents per l'aplicació del conveni, a la qual s'ha referit el criteri avui dia.

Aquesta llei o aquell debat va gaudir de l'abstenció del PS.

La llei va entrar en vigor el 29 de desembre de 2017, i tal com diu el criteri, amb una encomana molt precisa, molt precisa: que el Govern en cap, al cap de sis mesos a partir del desembre del 2017 entrés a tràmit un projecte de llei que contemplés totes les mesures necessàries pels discapacitats. No es va fer.

El 28 de febrer el Grup Parlamentari Socialdemòcrata va entrar una llei qualificada d'organització i funcionament dels comuns, a on també es pretenia una modificació de la llei del règim electoral. No va prosperar. En tot cas, no hi havia tampoc cap mesura pels discapacitats.

Al final arribem a la llei del 16 d'octubre del 2019, presentada pel Partit Socialdemòcrata. Hi podem haver molt postulats, però a la proposta que van presentar vostès no hi havia cap mesura pels discapacitats. Ni una.

Podem continuar...i ha dues maneres de veure-ho al meu entendre: podem continuar fent retrets, podem continuar amb aquesta *escenificació*, o podem deixar-ho aquí, nosaltres recolzarem el projecte, aquest de l'oposició, veient que hi ha alguna esmena que no hi és, que és la que feia referència a la participació ciutadana, amb la de les meses electorals, la proposarem, i ja els avanço, tant si prospera com no, demà la votarem. És més, aquesta és la nostra postura.

Moltes gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Pintat.

El Govern desitja intervenir? Altres intervencions? Grup Parlamentari Socialdemòcrata? Grup Parlamentari Demòcrata?

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies senyora síndica.

Senyor Pintat, començaré agraint-li doncs el fet de que... de que votin a... a favor de la presa en consideració de la llei i algunes coses que... que li pugui contestar. Començant pel que...pel que no s'ha incorporat en aquesta modificació.

Ja ho saben, aquesta és una llei doblement qualificada, per tant el que hem fet és arribar a consensos amb el Grup Parlamentari Socialdemòcrata de tot el que, doncs, teníem l'acord per poder-ho... perquè la llei pogués prosperar. Si vostès presenten alguna esmena i després té el suport a la comissió, doncs benvingut sigui. Si no s'ha incorporat a la participació de dos ciutadans en les meses electorals era perquè doncs el posicionament del Grup Parlamentari Socialdemòcrata era de fer-lo obligatori, i el nostre, doncs, s'assemblava més al seu posicionament que fos voluntari, d'acord?

Jo hi ha una cosa que no he entès bé, i de veritat que no vull entrar en polèmica, però nosaltres en la reunió que vam mantenir amb vostès i sobretot en els treballs en comissió, sempre, sempre, sempre vam treballar i el senyor Oliver Alís ho sap perfectament, amb la voluntat que aquesta llei s'arribés a votar. I per això, totes les esmenes s'anaven consensuant, i s'anaven consensuant amb vostès perquè moltes esmenes eren molt semblants. Per tant, intentàvem trobar el redactat que estiguéssim més d'acord doncs els grups de la majoria i vostès i, per tant, hi ha alguna cosa que potser no l'he escoltat bé, eh, però en cap moment se'ns va dir que aquesta llei no es votaria, perquè sinó el plantejament hagués estat un altres, senyor Pintat.

No... si ja sabíem que no... si haguéssim sabut que no teníem consens per votar-la ja que era una llei doblement qualificada, doncs haguéssim plantejat potser algun altre tipus de sortida, no el que vam escenificar el dia 29 d'abril.

I el fet de que no s'hagin presentat modificacions fins ara, doncs jo només li puc dir que en el moment que nosaltres... s'estaven treballant ja des de la passada legislatura, però en el moment que els companys socialdemòcrates van presentar una modificació a la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum, amb unes motivacions doncs diferents a les que nosaltres estàvem treballant, ho vam dir, vam dir que aprofitàvem i les incorporàvem, i ho hem fet doncs com ens vam comprometre.

Ja és tot, gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Bonell.

Alguna altra intervenció? Senyor Pintat, pel grup parlamentari de Terceravia més Unió Laurediana més Independents.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies senyora síndica.

Miri, l'esmena que presentarem va en el sentit que estava al text, a nivell d'incorporar de forma voluntària la participació ciutadana a la taula. Ja els hi he dit, si prospera i si no també, no passa res.

Senyora Bonell, no em digui que no ho sabia, vostè em va trucar el dia abans i li vaig dir ben clar: "*vindrem aquí i escoltarem els debats*", això li vaig dir. No li vaig dir ni sí, ni no. Escoltarem els debats, i vostè sap el que perfectament li volia dir. Perquè el tarannà que hi havia hagut no és el que volíem. I del que vam veure als debats, no ens va agradar. I per això vam actuar d'aquesta manera. I per això avui estem aquí. I repeteixo, és el grup majoritari qui té l'obligació de fer l'esforç, nosaltres ja ho vam fer.

Moltes gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Pintat.

Senyora Bonell, per anar acabant.

La Sra. Mònica Bonell:

Sí, gràcies senyora síndica.

Senyor Pintat, ens coneixem des de fa molt anys i de veritat que si jo en aquella trucada hagués tingut tan clar que... que era un no, hagués parlat amb els meus companys de la majoria i haguéssim anat a parlar amb el Grup Parlamentari Socialdemòcrata i els haguéssim plantejat el problema que teníem, i haguéssim arribat a algun acord o no, eh, a la millor hagués estat... la situació hagués estat la mateixa.

Però jo... aquella trucada telefònica a mi no...em va generar dubtes, però jo esperava que una vegada haguessin escoltat les... les aportacions, vist el treball en comissió i vist com s'havia consensuat tot, i vist que mai el senyor Oliver Alís ens havia dit que no, doncs, la veritat jo no... no m'esperava que el seu sentit del vot fos que no.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Bonell.

Senyor Pintat, també per anar acabant?

El Sr. Josep Pintat:

Si, bé, miri senyora Bonell, com vostè diu fa molts anys que ens coneixem.

En tot cas, en la trucada, no va tenir un sí. No va tenir un sí. I tampoc un no. Però sí que li vaig deixar, i li vaig deixar entendre molt clar, no vagin per aquí.

Moltes gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Pintat.

A la vista de les intervencions, proposo la presa en consideració per assentiment.

Es pren en consideració la Proposició de Llei i segons disposen els articles 104 i 82 del Reglament del Consell General, s'obre un termini de set dies i mig per poder presentar esmenes que no poden ser de totalitat.

Farem ara una pausa de quinze minuts.

Es suspèn la sessió.

Són les 18.32h

Es reprèn la sessió.

Són les 18.52h

Ha deixat la sala la M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez

La Sra. síndica general:

Reprenem el debat.

4. Examen i votació de l'esmena a la totalitat amb text alternatiu presentada per les Molt Il·lustres Senyores Judith Salazar Álvarez i Susanna Vela Palomares, presidenta suplent i consellera general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, al Projecte de Llei de creació de la Fundació Privada del Sector Públic Andorra Recerca i Innovació.

El Projecte de Llei de creació de la Fundació Privada del Sector Públic Andorra Recerca i Innovació fou publicat en el Butlletí número 18/2021 del 24 de febrer. S'ha formulat una esmena a la totalitat amb text alternatiu presentada per les Molt Il·lustres Senyores Judith Salazar Álvarez i Susanna Vela Palomares, presidenta suplent i consellera general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, la qual ha estat publicada en el Butlletí número 47/2021 del 5 de maig. Per defensar l'esmena a la totalitat formulada intervé la senyora Susanna Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies senyora síndica.

El marc de la recerca i la innovació és cada vegada més important i imprescindible per enfortir la base científica i tecnològica d'un país.

Andorra ha d'adquirir la posició avançada en el panorama internacional de la recerca i la innovació mitjançant una política integradora que promogui la societat del coneixement i que aconseguixi un desenvolupament econòmic sostenible que porti benestar i cohesió social.

D'aquesta manera, la Proposició de Llei de recerca i innovació que avui debatem la seva admissió a tràmit vol afavorir una societat més rica en coneixements, més justa i amb més capacitat crítica.

Aquesta iniciativa coincideix amb la bona notícia que coneixíem fa pocs dies, relativa a la construcció a Andorra d'un centre de recerca per part de la multinacional farmacèutica catalana Grifols, un acord que ha signat amb el Govern d'Andorra per treballar la implementació d'un centre que permeti avançar en el coneixement del sistema immunitari humà i investigar noves teràpies.

Amb aquest text que presentem avui es podria donar cobertura legal als aspectes de recerca i innovació que representa aquesta iniciativa.

La recerca andorrana s'ha desenvolupat a través de l'Institut d'Estudis Andorrans, de la Universitat d'Andorra, de les activitats de recerca pública del Govern així com també per altres institucions de caràcter públic i privat que han conformat el panorama de la recerca i de la innovació en el nostre país.

L'Institut d'Estudis Andorrans ha estat la institució per excel·lència de la recerca andorrana.

L'Institut va ser creat el 1976 i d'acord amb els seus estatuts es dedica a la promoció, la coordinació, la subvenció, la difusió i la realització de recerques en tots els àmbits que puguin ser d'interès per al país.

L'Institut actualment està format per quatre centres: el Centre de Recerca Sociològica, el Centre d'Estudis Històrics i Polítics, el Centre d'Estudis de la Neu i de la Muntanya d'Andorra i recentment el Centre d'Estudis Europeus.

Pel que fa a la Universitat, té com una de les seves funcions la generació d'investigacions científiques i actua com a motor impulsor de treball de recerca.

La Universitat desenvolupa programes i projectes de recerca universitària i també col·labora amb altres agents de recerca i empreses.

La qualitat i l'experiència del personal investigador del nostre país i les col·laboracions que s'estableixen a escala internacional fan que, malgrat les nostres dimensions modestes, disposem de potencial per desenvolupar el sistema de recerca i innovació.

Aquest nou repte de país també ha de permetre un enfortiment en les relacions entre els àmbits públic i privat, que faci avançar en l'assoliment d'una economia i d'una societat basades en el coneixement.

La proposició que avui debatem recupera i millora part del Projecte de Llei de recerca i innovació que es va treballar durant la quarta legislatura, però que no es va aprovar, no es va aportar al ple malgrat comptar amb tot el treball fet en comissió i preparada la ponència el 15 de desembre del 2008.

Entenem necessari donar un marc legal a la recerca i a la innovació definint el sistema.

Considerem bàsic regular l'activitat pública en matèria de recerca i innovació amb la finalitat última d'afavorir la competitivitat i la capacitat d'innovació de la ciutadania i del conjunt de la societat.

Els objectius d'aquesta Proposició de Llei són: definir el sistema de recerca i innovació d'Andorra; consolidar i estructurar la política de recerca i innovació; treballar coordinadament amb uns

mateixos objectius per millorar i fomentar la qualitat de la recerca científica, de la innovació i de la seva difusió. I transformar l'Institut d'Estudis Andorrans en l'Agència estatal de Recerca i Innovació d'Andorra, ARIAN, adscrita al ministeri competent de la recerca atorgant-li més competències amb l'objecte de fomentar la coordinació, el desenvolupament i la difusió de la recerca científica i tecnològica amb caràcter multidisciplinari.

Voldria destacar de la Proposició de llei els elements següents: els principis que la inspiren; el sistema de recerca; els actors de la recerca; l'Agència de Recerca i Innovació d'Andorra; el Pla de recerca i les mesures de foment.

Com a principis, el foment i la integració de la recerca i la innovació; la participació i la col·laboració científica de tots els agents del sistema de recerca i innovació; la transferència i la difusió transparent dels resultats d'aquestes recerques envers tots els sectors socials i econòmics; el dret a la participació, a la igualtat d'oportunitats i a la no discriminació; el respecte al dret a les persones; el progrés social; el control i la qualitat mitjançant l'avaluació; el reconeixement de l'autoria, de la recerca i la protecció dels drets intel·lectuals; el reconeixement de l'activitat de la recerca i de la innovació del personal investigador.

Pel que fa al sistema de recerca, es defineix el sistema de recerca i innovació integrat pel conjunt d'actors col·lectius i individuals que generen i desenvolupen treballs de recerca, però també per aquelles institucions que no fan recerca però la promouen, la difonen o l'avaluen. S'atorga al ministeri encarregat de la recerca el foment de la col·laboració, la coordinació, la difusió i l'intercanvi en els diversos agents de la recerca i la innovació. Afavorir la cooperació pluridisciplinària i la col·laboració internacional. I evidentment un puntal en la creació d'un sistema d'ajudes per promoure, gestionar i canalitzar les principals beques i ajudes a la recerca i a la innovació.

Els actors que generen i donen suport a la recerca i la innovació són, a part de l'Agència, la Universitat d'Andorra, els departaments de les administracions públiques i parapúbliques que fan o promouen recerca i els actors individuals o col·lectius públics o privats que fan recerca.

Pel que fa a l'Agència, es crea l'Agència amb aquesta Llei i els seus òrgans de govern, que són la Direcció, el Consell rector i el Comitè científic de recerca, innovació i tecnologia.

El seu objecte és el foment, la coordinació, el desenvolupament i la difusió de la recerca i de la tecnologia de caràcter multidisciplinari amb la

finalitat de contribuir a l'avanç del coneixement i el desenvolupament econòmic, social i cultural així com també de la formació del personal i l'assessorament a entitats públiques i privades en aquestes matèries.

L'Agència es pot organitzar en centres, àrees o unitats de recerca i innovació necessàries per desenvolupar el seu objecte.

La persona responsable de la direcció entre el comandament, la gestió econòmica i administrativa, així com també de l'execució dels acords presos pel Consell rector, és nomenada pel Govern per un mandat de cinc anys previ concurs convocat a aquest efecte mitjançant edicte públic i és revocada a proposta per acord del Consell rector si no compleix els objectius o la seva gestió no compta amb el seu vistiplau.

El Consell rector és l'òrgan de govern i de representació de l'Agència, que està format per la direcció, per cinc consellers en representació dels ministeris de Sanitat, Medi Ambient, Economia i Indústria, Funció Pública i Educació, dos consellers designats per les entitats de recerca privada d'Andorra, un conseller designat per la Universitat d'Andorra i dos consellers designats, respectivament, per la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra i les organitzacions sindicals. Entre les seves funcions cal destacar l'aprovació del contracte de gestió, el pla d'acció anual i el pla d'acció plurianual de l'Agència i aprovar també l'avantprojecte del pressupost de l'Agència.

El Comitè científic de recerca, innovació i tecnologia té la funció d'informar i assessorar en aspectes científicotècnics a la direcció i al Consell rector. Està format per coordinadors de les àrees de recerca i innovació, per un màxim de vuit experts o altres actors rellevants en la recerca, en la innovació i en la tecnologia, una persona experta en recerca designada per la Universitat d'Andorra i dos tècnics designats respectivament per Andorra Telecom i per Forces Elèctriques d'Andorra.

Per que fa... pel que fa al Pla de recerca i innovació d'Andorra, és l'eina fonamental per dissenyar, planificar i impulsar de manera coordinada el sistema de recerca i innovació del país. És la columna del sistema. Desplega les línies estratègiques prioritàries aprovades pel Govern, impulsa el treball en xarxa amb els diferents actors tant del sistema de recerca d'innovació, tant nacionals com internacionals, i dona suport als investigadors d'Andorra, tant els que estan a fora com són a Andorra.

El Pla de recerca i innovació és elaborat per l'ARIAN, la Universitat d'Andorra i els demés actors individuals o col·lectius que s'inscriuen en el marc del Pla de la

recerca i innovació, i incorpora evidentment les línies prioritàries aprovades pel Govern.

El Pla de recerca i innovació té una durada de quatre anys. Anualment el Govern pot revisar-ne els continguts, a petició també de l'Agència o per iniciativa pròpia.

El finançament del Pla de recerca i innovació es fa a càrrec dels pressupostos generals de l'Estat i de les contribucions addicionals que puguin provenir d'altres entitats públiques o privades que participin en el seu desenvolupament, previ conveni de col·laboració regit pels principis de publicitat, transparència, oportunitat i qualitat.

El Govern ha de destinar anualment almenys el 0,5% del PIB anual del nostre país. Per l'any 2019 parlaríem d'uns quinze milions d'euros destinats al Pla de recerca.

Pel que fa a les mesures de foment, recerca... de recerca i a la innovació, s'ordena el sistema d'ajudes, les beques als estudis de tercer cicle, a projectes de recerca i innovació amb centres de recerca nacionals o internacionals i a projectes de recerca que sigui prioritari per al nostre país.

Per tot l'exposat, els demano que admetin a tràmit aquesta Proposició de Llei de recerca i innovació que dota d'un marc legal la recerca i la innovació definint el seu sistema. Un text que regula l'activitat pública en aquests àmbits, amb la finalitat de promoure la so...una societat del coneixement i assolir un desenvolupament econòmic sostenible que ens aporti benestar i cohesió social.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Vela.

Seguim amb l'examen i el debat de l'esmena a la totalitat amb text alternatiu. Pel Govern, senyora Ester Vilarrubla.

La Sra. Ester Vilarrubla:

Gràcies senyora síndica.

Abans de començar a debatre l'esmena a la totalitat que ens ocupa, m'agradaria recordar que des de l'inici de la concepció i de l'elaboració d'aquest Projecte de Llei, des del Govern vam tenir l'oportunitat de presentar les idees principals als diferents grups que conformen aquesta cambra.

Vam rebre preguntes, que vam intentar donar resposta, vam recollir suggeriments que fins i tot vam incorporar i fins i tot vam aportar documentació quan se'ns va demanar.

Vull agrair l'esperit constructiu i les aportacions que vaig recollir en aquelles reunions, ja que des del meu punt de vista treballar conjuntament és la millor opció a uns millors... per arribar a uns millors resultats. Junts hem de fer que les lleis siguin útils i beneficioses per als ciutadans d'Andorra.

Amb aquesta voluntat he pogut fer una anàlisi comparativa força aprofundida dels dos textos: del projecte de llei i del text alternatiu. Em plau poder remarcar, i després d'escoltar la consellera Vela encara més, que coincidim en molts punts, tant en l'exposició de motius, amb molts dels conceptes que hi ha, com en la visió de la importància de la recerca i del seu posicionament internacional.

Però trobem mancances d'adaptació a la realitat actual basada en el recorregut que ha fet Andorra en la recerca.

A més, en un context on la crisi de la Covid-19 ens està obligant més que mai a una racionalització, optimització i eficiència dels recursos públics, el text alternatiu a la present proposta de llei obvia una oportunitat única per desatomitzar les diferents institucions de recerca i innovació que actualment depenen del finançament públic directe.

La seva proposta d'Agència és un canvi de l'Institut d'Estudis Andorrans, institució actualment només amb capacitats de recerca bàsica i aplicada, cap a l'Agència de Recerca i Innovació d'Andorra, deixant-ne fora les que actualment ja juguen un paper important en la innovació i la transferència de tecnologia.

Deixar aquestes institucions fora de la llei, com proposen, impossibilita una factible integració de recursos i serveis públics sota criteris de racionalització, eficiència i optimització, mantenint i aprofitant els recursos materials i personals actuals i assegurant-ne per exemple la situació laboral present dels mateixos.

Per tant, la proposta de llei que presenten desaprofita una oport... una oportunitat única per la definició d'una estructura més simple, alineada, eficient i competitiva dels actors públics de recerca i innovació del país.

Però no només és l'estructura de l'Agència que no té en compte l'entorn de recerca i innovació del país, sinó també la seva proposta de governança.

Estarem d'acord amb la importància clau del paper del Govern en l'articulació del sistema de recerca i d'innovació d'Andorra. I així ho defensem. Però la seva proposta obvia altres actors revella... rellevants del teixit social i empresarial actual, alhora que es proposa una estructura amb una governança descompensada en quant a veu i vot i que no dona

resposta al mo... al model de quàdruple hèlix de coordinació entre el sector públic, el teixit empresarial, la societat i els actors tècnics i científics.

A més, amb l'afegit d'eliminar la participació democràtica, la veu i el vot actual dels representants de cada àmbit de recerca i innovació en la coordinació i la presa de decisions, reduint-lo a la representació del seu director general en el Consell rector proposat. Un pas enrere en la representativitat, la pluralitat i la independència, bases per a l'aplicació de models innovadors i transversals de governança, dels quals una agència com la que proposen n'hauria de ser exemple.

Finalment, el model on les institucions públiques es limitaven a finançar estructures basades, tancades de recerca bàsica o aplicada s'ha demostrat obsolet. I amb un impacte residual cap a la societat i les economies.

La pandèmia de la Covid-19 no només ens ha evidenciat la importància de la recerca i la innovació en la resiliència dels estats, sinó també la necessitat d'una connexió més forta, eficient i eficaç entre la recerca bàsica, la recerca aplicada, la innovació i la transferència cap a la societat i el teixit econòmic.

La recerca i la innovació no només es basen en la generació de coneixement, tecnologia d'idees sinó sobretot en la seva adopció i el seu impacte en els diferents actors socioeconòmics i això requereix d'estructures flexibles i adaptables que ho facilitin.

Estic convençuda que el seu text alternatiu, del qual en comparteixo molts articles i conceptes, hagués estat una bona fórmula per fer evolucionar l'Institut d'Estudis Andorrans fa anys, quan era l'única institució pública que es dedicava a la recerca. Però avui, al maig del 2021, Andorra ja compta amb una realitat més plural, més diversa pel que fa a la recerca, a la innovació i a la tecnologia, amb una visió més àmplia, i no seria de rebut que la nova Llei de recerca i innovació es quedés únicament en l'estadi de canviar l'estructura de l'Institut, el seu model de governança i de finançament i que no aprofités el moment legislatiu per sumar aquestes sinèrgies i crear una estructura única, més simple, eficient i competitiva dels actors públics de recerca i innovació del país.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Ministra.

Senyora Carine Montaner Raynaud, consellera general no adscrita, és el seu torn.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies senyora síndica.

El text proposat pel grup Socialdemòcrata defineix un marc del sistema de recerca i innovació d'Andorra. Per a mi, consolida i estructura aquest àmbit, afavorint la coordinació entre els diferents agents de la recerca.

Penso que seria molt positiu transformar doncs l'Institut de recerca d'Estudis Andorrans que té quaran... més de quaranta-cinc anys d'existència en una agència estatal que podria rebre finançament públic i privat.

Més que mai hem de potenciar la recerca i la innovació per generar oportunitats al nostre país.

Efectivament, la ministra té raó, és veritat, hem de racionalitzar doncs les despeses públiques. Però penso que aquí hem de fer una aposta clara per la recerca i a mi, personalment, m'agrada més la proposta del grup Socialdemòcrata que la que proposa l'executiu.

L'executiu, la majoria proposa la creació d'una fundació privada del sector públic composta per la totalitat dels actius i passius provinents de la liquidació de l'Institut d'Estudis Andorrans, la Fundació ActuaTech i la Fundació Privada Observatori de la Sostenibilitat d'Andorra, la fusió d'aquestes tres entitats.

La proposta socialdemòcrata, el que a mi m'hagués agradat és fusionar i arribar a una entesa tots plegats, efectivament perquè és un tema molt important. Penso que, per mi, eh, la proposta socialdemòcrata és adequada a la visió d'un sistema de recerca i innovació ben coordinat però penso que, d'una manera o d'una altra, arribarem a un consens en què podrem treballar tots plegats.

Sé que la senyora Ministra està molt oberta en treballar en consens i sempre, doncs, ja escolta doncs la veu dels consellers. I per tant jo crec que, d'una manera o d'una altra, arribarem a treballar en consens.

Doncs votaré en favor de l'esmena a la totalitat del... presentada pel grup Socialdemòcrata perquè és adequada molt més al meu model.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Montaner.

Pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laurediana més Independents senyor Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies senyor nunci, estic convençut que cap dels presents en aquesta sala té Covid perquè sinó el nunci

l'hagués agafat més d'una vegada. Gràcies senyora síndica.

En aquest punt de l'ordre del dia es debat l'esmena a la totalitat amb text alternatiu presentada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, el Projecte de Llei de creació de Fundació Privada del Sector Públic Andorra Recerca i Innovació.

Per nosaltres, per Terceravia, el Projecte de Llei de Fundació Privada del Sector Públic, pel nostre grup parlamentari, s'emmarca com un instrument més per abordar els reptes de futur del nostre context socioeconòmic.

Per si no n'hi havia prou consciència, sobre la fragilitat i la dependència que tenim de l'exterior de la nostra economia, la crisi sanitària provocada per la Covid-19 ha posat més que mai de manifest la necessitat i la importància que té tenir un full de ruta clar per encarar amb garanties el futur del Principat d'Andorra.

No n'hi ha prou amb conèixer les nostres febleses. La nostra obligació és anticipar-nos. I de ben segur que la creació d'un organisme de recerca i innovació global de país ens ha de permetre tindre una visió més àmplia en aquest aspecte.

Els coneixements de la futura Fundació Privada del Sector Públic Andorra Recerca i Innovació ens han de servir precisament per això: per tindre més coneixements, més coneixements de les oportunitats i dels reptes de futur pel Principat d'Andorra.

Entenem que la missió d'Andorra Recerca i Innovació va en aquest sentit: generar coneixement, generar desenvolupament i solucions innovadores que permetin donar resposta als reptes actuals i de futur de la societat andorrana.

En quant al text alternatiu presentat pel grup Socialdemòcrata, entén... entenem que va en una filosofia diferent. Per vostès, si la seva esmena a la totalitat prospera, serà la creació d'una agència de recerca i innovació a Andorra, abreujat ARIAN.

Si no hem interpretat malament, la vostra proposta aposta més per afavorir i garantir mesures de foment en la recerca científica i la innovació de qualitat, fomenta la recerca en diferents camps del coneixement, elabora les línies estratègiques prioritàries pel Govern i destina un mínim del 0,5% del producte interior brut, és a dir al voltant d'uns 130 milions com a mínim.

A part, hi ha beques per als estudiants del tercer cicle, ajudes a projectes de recerca en col·laboració també amb centres estrangers, ajudes de projectes de recerca prioritàris pel país, ajudes extraordinàries per a centres públics del país.

En definitiva, si no hem interpretat malament, el seu text alternatiu va en un... en un altre sentit de caire més científic, més intel·lectual. És a dir, el vostre text alternatiu va en una filosofia diferent al presentat per la majoria. Ni millor ni pitjor, simplement diferent, podrien ser fins i tot compatibles.

Moltes gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Camp.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyora Sandra Codina.

La Sra. Sandra Codina:

Gràcies senyora síndica.

Conselleres i consellers generals, per començar i per reforçar totes les argumentacions que exposarem i que compartim tots els tres grups de la coalició, ja avanço que no donarem suport al text alternatiu presentat pel grup Socialdemòcrata.

Perquè no li donarem suport? Sobretot per dos conceptes.

El primer, perquè no compartim que el camí de la recerca i la innovació del nostre país hagi de passar necessàriament per una institució tutelada, lluny d'una independència que considerem beneficiosa i necessària.

I el segon, perquè amb la seva proposta es queden a mitges, cosa de fet normal tenint en compte que ens han presentat una llei del 2008.

És a dir, el Partit Socialdemòcrata defensa, en el seu text alternatiu, una evolució de l'actual Institut d'Estudis Andorrans. Nosaltres també defensem una evolució de l'Institut d'Estudis Andorrans, però anant més enllà. Proposen una evolució conjunta de tots els organismes implicats en la recerca i innovació.

En d'altres paraules, nosaltres apostem per una visió més holística per fer créixer el sector. Defensem una aposta per coordinar i interaccionar, sumar coneixements i sumar talent, que és de fet la base de l'èxit de qualsevol recerca científica i tecnològica.

Entrant més en el contingut del PS, ens proposen que l'organisme que ha de liderar la... la recerca d'Andorra sigui una agència estatal, amb naturalesa jurídica d'institució de dret públic.

Consideren que el millor per al sector i per al país és que hi hagi una agència tutelada majoritàriament pel Govern, amb un consell rector controlat per múltiples ministeris: Sanitat, Medi Ambient, Economia, Funció Pública i Educació; i amb poca pluralitat o pes per part de la resta d'actors amb un paper fonamental en la recerca i la innovació del país.

A banda d'aquest control, quedaria reforçat pel fet que aquesta agència dependria molt del finançament públic. Com? Doncs obligant, segons consta al text alternatiu, a destinar-li un 0,5% del producte interior brut del país, el que serien uns 12,5 milions d'euros aproximadament. I això com ho pagarem? Tant de bo les arques estatals tinguessin aquesta quantia per aportar al sector.

Però som al 2021, en un any postpandèmia, on la prioritat és estar al costat de la nostra ciutadania i del teixit econòmic, en què l'Estat ha centrat els seus recursos econòmics pràcticament en exclusiva a ajudar. I venen anys de recuperació, anys en els quals dificulten encara més poder destinar una xifra d'aquesta magnitud.

La seva proposta és poc... és, per tant, molt poc realista. I amb això no estem defensant que la recerca i la innovació no necessitin de finançament públic, el que defensem és la capacitat per ser...per generar sinèrgies a favor de la innovació. És a dir, finançament públic, sí, però acompanyat d'altres fórmules que permetin generar rendiments molt superiors, fet que acaba beneficiant a tothom. I aquestes fórmules publicoprivades encaixen i són facilitades per la figura de la fundació privada del sector públic que es proposa al Projecte de llei que vostès rebutgen.

Estem parlant de fórmules mixtes de finançament, com la que recentment s'ha fet pública i que representa una excel·lent notícia per Andorra: el projecte de Grifols, que ens posiciona com a país referent en investigació immunològica. 25 milions d'euros invertirà la nacional més 7 milions anuals en concepte de recerca. El cost per a les arques públiques en canvi serà de 200.000 euros anuals a través de l'ADI, Andorra Desenvolupament i Inversió.

Vostès estan tancant la porta a projectes d'aquestes característiques, a nombroses possibilitats d'establir sinèrgies amb diferents organismes, de dins i fora del país. A més, aquesta limitació no té únicament perjudicis econòmics, sinó que també posa pals a les rodes al que realment els científics, els investigadors i la resta d'actors del sector demanen: recerca, evolució i estudis que facin evolucionar les nostres empreses, i en conseqüència, la nostra societat.

Vostès tanquen la porta moltes de les possibles col·laboracions.

D'altra banda, a la seva exposició de motius hi consta que un dels objectius de la Llei és *"treballar coordinadament per millorar i fomentar la qualitat de la recerca científica"*. Però s'estan oblidant de la resta d'organismes amb finançament públic que treballen diàriament en aquesta direcció. On és Actua... ActuaTech en el seu text alternatiu? On és l'Observatori de la Sostenibilitat d'Andorra?

Proposen una evolució de l'Institut d'Estudis Andorrans, però una evolució en solitari. Es creix millor en companyia.

Però d'altra banda, és lògic que se n'oblidin tenint en compte que han entrat un text del 2008. Llavors no hi havia ActuaTech, i l'OBSA era un organisme encara incipient. Llavors, fer evolucionar l'Institut d'Estudis Andorrans en solitari podia tenir sentit, ara no.

Han passat tretze anys, i en temes de recerca i innovació coincidirán amb mi que no estem al mateix punt que fa tretze anys. En només un any, s'ha trobat una vacuna pref... per frenar una pandèmia mundial, quantes coses poden haver aconseguit en tretze!

Vostès ha entrat una llei desactualitzada. De fet, ja ho van dir el dia de la seva presentació a la premsa.

Cito paraules textuais de la consellera Susanna Vela: *"Recuperem part del text i modernitzem el llenguatge."* Sincerament, esperàvem alguna cosa més per part seva que no fos exclusivament modernitzar el llenguatge emprat. Esperàvem aportacions, fer fomentar la coordinació, l'eficiència dels recursos, les sinèrgies, la transversalitat i la independència, que és precisament el que nosaltres proposem amb el Projecte de la llei de creació de la Fundació Privada del Sector Públic Andorra Recerca i Innovació.

Per tot l'esmentat, i tal com ja he dit abans a l'inici de la intervenció, els tres grups de la majoria votarem en contra de la seva Proposició de llei.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora consellera.

Iniciem el segon torn d'intervencions. Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyora Susanna Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Sí, gràcies. Bé, en primer lloc agrair la consellera Montaner pel suport manifestat. A Terceravia, doncs no ho sé però bé. D'entrada, doncs us ho agraeixo...

La Sra. síndica general:

Senyora Vela, parli al micro si us plau.

La Sra. Susanna Vela:

...també els agraeixo la seva intervenció, perdoni.

La proposta que hem fet, la Proposició que hem fet era bàsicament perquè creiem necessari donar un marc legal a la recerca, és a dir, començar pels fonaments l'edifici, no com vostès fan, que fan una... una

fundació pública... privada perdó, del sector públic i deixen sense dissenyar el sistema. Nosaltres pensem que cal regular aquesta activitat pública en matèria de recerca i d'innovació. Per això pensem que el Govern ha de promoure i definir una política nacional en recerca de la informació, els investigadors, els centres i les institucions de recerca. D'acord, som petits i som pocs, però jo penso que hi ha molta qualitat.

En segon lloc, considerem que el paper del ministeri encarregat de la recerca és clau. Per tant, se li dona tot aquest...se li reconeix tot aquest seguit de funcions, com és la coordinació, la difusió i l'intercanvi amb altres agents de recerca i la innovació del país.

Per nosaltres era important començar la casa pels fonaments, consol... consolidant i estructurant la política de recerca i d'innovació.

Entenem com vostès, i a més ho compartim, que s'ha d'evitar la dispersió de les dades, s'han d'establir sinergies amb l'empresa privada i evidentment s'han d'establir sinergies doncs amb aquests centres publicoprivats o de caràcter mixt que ho estan fent ara.

Actualment comptem amb força grups i línies de recerca però no tenim una política científica clara, un marc legal ni un organisme que estructurari, planifiqui i coordini la recerca existent i que, evidentment, compti amb el pressupost suficientment...suficientment important per poder-ho fer.

Amb aquesta eina intentàvem dissenyar i planificar i impulsar de forma coordinada el nostre sistema de recerca i innovació, i no deixant ningú a fora, enlloc està dit que no tenim en compte doncs el que està fent ActuaTech o el que està fent l'OBSA. De fet l'OBSA ja fa dies que ha estat assumit per l'Institut d'Estudis Andorrans. Per això nosaltres plantejàvem la necessitat de tenir un pla de recerca i d'innovació que desplegui totes les estratègies prioritàries aprovades per Govern per impulsar precisament el treball en xarxa amb tots aquests actors, dèiem, tant nacionals com internacionals del sistema de recerca i d'innovació, i també comptar amb tots els investigadors que estan fora d'Andorra.

El conseller Camp té raó en dir que són segurament són... no són dues filosofies, potser són dos models diferents. És a dir, nosaltres apostem per una agència estatal de recerca i d'innovació i vostès aposten per una fundació privada del sector... del sector públic.

En les converses que... que s'ha referit la ministra, que vam tenir amb ella, amb el ministre Gallardo i també amb l'aleshores director de l'Institut d'Estudis Andorrans, el senyor Guillaumet, o el senyor Pons, director de l'OBSA, i de ActuaTech, ja els hi vàrem

dir que nosaltres preferíem el model d'agència estatal i no de... i no de fundació.

No entenem perquè si una entitat de recerca i innovació neix amb la vocació, com diu que neix la Fundació de recerca privada del sector públic, si neix amb una vocació inequívoca de servei públic, no entenem perquè no pot ser simplement una entitat pública, així de senzill.

Tots els objectius, les finalitats i les missions que proposen vostès les pot assumir perfectament una entitat de dret públic. De fet és un model que ja existeix i que funciona.

Potser explicar perquè nosaltres estàvem més a prop i per això presentem, doncs, aquest text alternatiu. Perquè una agència estatal? Per a nosaltres la recerca és una eina necessària per al desenvolupament d'un país i ha de ser materialitzat en polítiques públiques perquè repercuteixi en el benestar de la... de la població. Per tant, és innegable i indubtable la responsabilitat en la seva promoció, difusió i desenvolupament, evidentment, treballant de forma conjunta amb tots els actors implicats i el món acadèmic.

L'Estat és un actor clau en la innovació, al sostenir en el temps línies de recerca i empènyer la frontera de la ciència a través del finançament de treballs amb pronòstic incert. El sector privat, evidentment, té un paper importantíssim, sobretot en el procés de desenvolupament i de realització de la comercialització dels productes.

Quin és l'actor fonamental de la innovació en la indústria farmacèutica i biotecnològica? És l'Estat.

La mateixa tecnologia Google va començar com a treball acadèmic i finançat per agències estatals. I el mateix Iphone no hagués pogut existir sense les desenes de tecnologies que van desenvolupar les agències estatals als Estats Units, especialment les militars.

No està de més dir que la innovació no és ni ha de ser la única finalitat de la ciència, i que l'Estat és l'únic garant perquè s'estudiïn aspectes i temes que no tenen una finalitat econòmica, almenys de forma immediata. Aquestes reflexions no són meves sinó de l'economista Mariana Mazzucato.

Pel que fa a l'Institut d'Estudis Andorrans, mirin, durant molt de temps ens vam haver de sentir, els socialdemòcrates, dir que volíem fer desaparèixer l'Institut d'Estudis Andorrans. I ara resulta que qui els fa desaparèixer són vostès. A diferència de la nostra proposta, vostès l'extingeixen i el dilueixen en una fundació privada del sector públic.

Voldria recordar els quaranta-cinc anys, que deia la consellera Montaner, que l'Institut d'Estudis Andorrans té.

L'Institut va ser creat...va ser creat perdó, per donar suport al programa d'andorranització a l'escola. Al seu costat es va crear també l'Arxiu Nacional d'Andorra. Amb aquestes institucions el Consell General volia cercar i definir la personalitat històrica del nostre país. Una qüestió de recuperació de les arrels, una qüestió d'identitat. Lídia Armengol va dir: *"Els andorrans som en certa manera orfes d'un passat llunyà i adoptats per un passat recent"*. Aquestes institucions, juntament amb la Biblioteca Nacional, han estat el camí que ens ha portat a retrobar-nos. Avui, aquests quaranta-cinc anys d'existència emmudeixen en un no res.

Per altra banda, el compromís econòmic amb la recerca i la innovació. És a dir, l'Estat ha de tenir un compromís per tirar endavant aquesta recerca i innovació. No poden estar orgullosos de dir *"és que amb aquesta fusió de les tres entitats el que fem és estalviar-nos diners"*. Si volem apostar per la recerca i la innovació s'han de posar diners i evidentment s'han d'anar a buscar, no ha de sortir tot de... dels cabals públics. Evidentment es pot treballar amb les empreses privades, es pot treballar amb el sector primat... privat, només faltaria.

Entenc que el Govern ha d'endregar els actuals recursos que ja té dedicats a la recerca. Amb això vol dir que aquestes entitats que s'ha referit la consellera Codina d'ActuaTech o l'OBSA podrien formar part de... d'aquesta gran agència estatal. Per tant no hi hauria cap problema i per tant no hi hauria ni dificultat de poder treballar conjuntament.

Per tot l'exposat, els demano que reconsiderin l'admissió a tràmit d'aquesta Proposició, que el que intenta és donar, d'una banda, encara que recuperi una llei que dieu que és antiga, al 2008 va ser una llei de qualitat, una llei també feta per un... per un govern Liberal, una llei que no va trobar la manera de ser aprovada i hagués estat una bona eina per fonamentar el sistema de recerca del nostre... del nostre país. Potser ara estaríem parlant d'una altra cosa i d'una altra situació del nostre país en recerca.

Per aquests motius, sí que m'agradaria que reconsideressin l'admissió a tràmit d'aquesta Proposició de llei.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Vela.

El Govern desitja intervenir? Senyora Vilarrubla.

La Sra. Ester Vilarrubla:

Gràcies senyora Síndic.

Estic totalment d'acord amb el fons del què és la recerca i la innovació, que és una mica en el que es basa la seva... el seu text alternatiu.

És a dir, jo crec que és una llei... una llei molt conceptual que el que vol venir a fer és definir com s'ha de fer la recerca, i clar això és molt... té una... una velocitat de canvi molt important com per marcar-ho amb una llei. Justament els tècnics, els investigadors d'alt nivell són els que aniran decidint com s'ha de fer aquesta recerca.

Nosaltres hem volgut fer un pas diferent, que és crear les sinergies entre els estaments que ara... les institucions que ara ja estan fent recerca i innovació. I que a través de tots aquests anys, quan després d'existir l'Institut d'Estudis Andorrans que tots valorem moltíssim com a gran pilar als seus inicis però basat només en la recerca i amb els anys s'ha incorporat la innovació i molt... molt aplicada també la tecnologia, el que volem és que aquestes entitats que han fet un gran esforç per ja treballar conjuntament, passem de treballar conjuntament a ser una sola entitat, per crear unes sinergies molt més àmplies i arribar molt més lluny.

No es tracta d'estalviar, estalviar en recerca no és la paraula, és estalviar amb recursos humans per fer més eficient la gestió. No podem tenir un director a cada un d'aquests organismes si potser amb un altre funcionament, amb una altra estructura administrativa podem donar la millors resultats i aquests diners es poden invertir en investigadors i en tècnics.

La seva Proposició de llei també parla dels ajuts. No puc estar més d'acord que hem d'ajudar, però potser no és amb una llei de la recerca, tenim una llei dels est... dels ajuts a l'estudi que es va aprovar ja al dos mil... una al 2002, es va reformar al 2014, justament per incorporar els estudis de... superiors de segon cicle perquè hi havia evolucionat dins del marc europeu d'ensenyament superior, i es parla dels ajuts al tercer cicle perquè segueixin amb uns criteris rectorals que es fan a cada convocatòria.

Des del 2007 el Govern, tots els governs que han passat, han anat invertint cada any amb diferents tipus d'ajuts: ajuts del tercer cicle, ajuts de matrícula de tercer cicle, ajuts per la mobilitat dels investigadors, ajuts per la recerca temàtica pròpiament d'Andorra, que proposen a la seva llei. És a dir, estan proposant coses que ja estan, s'estan fent i que s'han invertit, doncs al llarg d'aquests anys, més de 2 milions d'euros i s'hi ha beneficiat més de 293 persones.

Per tant, crec que no és amb aquest model de llei on nosaltres hem de plasmar els ajuts, ja tenim una llei d'ajut als estudis, com deia, que es va modificar l'any passat. I si realment es volia que constés per llei per una part, segurament no fonamentada, que aquests ajuts es perdessin, potser era d'aquest text on s'havia d'haver legislat.

Jo crec que, coincidim com deia, amb el què, no coincidim amb el com, perquè la seva llei segurament el que faria és frenar tot aquest procés que està molt avançat i que s'ha fet molta feina al llarg d'aquests anys, perquè el que fa és proposar que amb sis mesos el Govern, es torni a fer una llei per regular com serà aquesta agència.

Una mica reprenent el debat que hi ha hagut anteriorment amb la meua companya ministra Riva, que s'acusava que es volia alentar, jo penso que amb la nostra llei avancem molt més ràpidament perquè no ens cal tornar a fer una llei per dir què ha de fer una agència perquè ja la llei que proposem és... ja diu com ha de funcionar sobretot tenint en compte com es funciona i posant en valor la feina que s'està fent.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora ministra.

Els grups desitgen intervenir? Pel Grup Parlamentari Liberal, desitja intervenir, senyor Costa?

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies.

Molt breument i potser per al·lusions, perquè és la segona vegada el mateix dia que la senyora Vela posa en relleu les excel·lències de projectes de lleis de governs liberals, la qual cosa és bastant inèdit per tant penso que val la pena doncs centrar-nos en aquest tema, la qual cosa em fa molt feliç.

Ara bé, jo potser en aquest àmbit també li diria el mateix que li he dit per l'altra llei: estem parlant d'una llei del 2008, som al 2021, i òbviament els condicionants del que suposa la recerca avui en dia han canviat moltíssim.

Jo sobretot per exemple en aspectes com la transferència a la societat, penso que, i coincideixo amb el que deia abans la ministra Vilarrubla, coincideixo en gran mesura al que proposen en el seu text legal, però és clar, teníem un altre text legal damunt de la taula, amb la qual cosa doncs cal posar-se d'acord a veure quin es vol decidir.

Jo penso que sí que és cert que posen poc esment en aquesta transferibilitat de la recerca i de la innovació en l'àmbit privat, i penso que és un aspecte clau avui

en dia quan es parla de recerca. Perquè aquesta recerca i innovació conceptualitzada només amb el mètode tradicional del que és la recerca per si, poc tindria a veure amb les necessitats reals del país en aquests moments. El que volem justament és aquesta sinergia entre les iniciatives públiques i privades. Per tant, penso que aquest s'hi ha de posar esment.

Penso que també és bo que es desatomitzi tots els esforços de recerca que s'estan fent en el país, vostè els mencionava al començament, que no sé si ho ha fet intencionadament o no, però la primera vegada que mencionada... que ha mencionat els integrants de la recerca del país, s'ha oblidat de parlar de la recerca privada, que és molt i intensa. Més tard ho ha recuperat en el seu discurs, la qual cosa doncs també m'ha alleugerit de veure que es té en compte, perquè és molta la recerca que es fa des de l'àmbit privat en aquest país, i de molta qualitat. I penso que no cal anar massa lluny, massa més lluny d'aquesta sala per ser-ne conscients d'això. Per tant, també és important, i penso que jo en cap moment del debat he sentit que ningú volia estalviar-se diners amb la recerca. S'ha parlat de fer una eficiència dels recursos que avui en dia es destinen en, en... als diferents organismes de la recerca que tenim ja actualment en el país, bàsicament, òbviament aquest Institut d'Estudis Andorrans que ningú qüestiona, com a mínim des de la majoria ningú mai ha qüestionat, amb la qual cosa té la rellevància i la importància que té. També de l'OBSA i també òbviament d'ActuaTech, que com molt bé ha dit la meua companya Sandra Codina doncs no existia quan els Liberals el 2008 van redactar aquesta llei.

Simplement aquestes al·lusions, però bàsicament per acabar dient que compartim el fons de que cal continuar incidint en la importància del que suposa la recerca i també em tranquil·litza veure que en aquesta cambra hi ha consens entorn d'aquesta figura.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Costa.

Senyora Codina, pel Grup Parlamentari Demòcrata.

La Sra. Sandra Codina:

Gràcies senyora, gràcies senyora síndica.

Senyora Vela, el model d'agència que vostès defenen o que s'assembla bastant a una parapública, respon a un model bastant tradicional, que no és el que Andorra necessita ni s'alinea a les necessitats actuals.

De fet, els principals actors de la recerca i la innovació són el que demanen, demanen uns canvis, una eficiència de recursos, i aquests canvis passen per la

creació d'una fundació. És a dir, no ho diem nosaltres, ho diuen els propis actors, els que treballen amb la recerca i innovació cada dia.

Després, una cosa que ha comentat, el fet que nosaltres volíem extingir l'Institut d'Estudis Andorrans, ben bé no és així, el que volem és agrupar-lo juntament amb els altres...les altres entitats que formen la recerca i la innovació a casa nostra.

Realment al final és donar-li més qualitat a l'Institut d'Estudis Andorrans, però no perquè es digui Institut d'Estudis Andorrans o Fundació Recerca...Andorra Recerca. Jo crec que tot té cabuda dins de l'Andorra Recerca i Innovació, és molt més ampli.

I després el fet de la fundació. El perquè d'una fundació, ho diré més endavant a la intervenció, bé ara quan faci la intervenció, però de fet es van avaluar diferents possibilitats, i es va veure que la millor fórmula era apostant per la figura jurídica d'una fundació privada del sector públic.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora consellera.

Alguna altra intervenció? Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyora Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Sí gràcies, senyora síndica.

Bé, a veure, començo per la part final, la consellera Codina.

Jo això de models tradicionals, jo no m'atreveria a dir que el CNRS francès i el CSIC és un model tradicional. Són dues agències estatals de gran prestigi que estan treballant i que funcionen perfectament.

Com bé diu, quan demanem, és a dir, els motius pels quals el Govern aposta per... per una fundació privada del sector públic, ens van facilitar una sèrie, un informe, no, on explicava les possibilitats les possibilitats que podia donar una fundació d'aquest tipus. Però clar, els exemples que ens van posar doncs no corresponien molt a la situació i al nostre ordenament jurídic. O sigui, d'una banda ens van proposar...ens van exposar la fundació COTEC, la fundació La Salle Recerca i Innovació, que són fundacions totalment privades, i després la *Innovation Canada*, que aquesta canadenca és una branca de la recerca canadenca i a més a més les funcions que fa no les fa de recerca per se, sinó que són agències de finançament. Si no vaig errada, el Canadà té setze agències i organitzacions que depenen del Ministeri de Recerca i d'Innovació.

A més vam pensar que no era una figura que encaixés amb el nostre ordenament jurídic, no. Trobem que amb aquesta proposta de les fundacions, és a dir, sacrificuen una parapública per dir-ho així, que és l'Institut d'Estudis Andorrans, perquè? Per poder assumir...per no perdre la condició de fundació privades del sector públic que és ActuaTech. Haguessin pogut fer exactament el mateix, perquè les entitats que els hi explico, el CSIC espanyol, el CNRS francès, fan exactament tot el que deia ara el conseller Costa de la transferència, fa molts anys que en fan. Per tant, no és un problema, simplement és...és un model, és un model de dir...decidir d'apostar doncs per...per l'Estat, apostar per la funció...per la funció pública o no apostar-hi. I penso que vostès han comprat doncs aquest discurs liberal d'aprimar... d'aprimar i buidar l'Estat en comptes de donar-li i reforçar-lo, que, repeteixo, les agències estatals són les que donen més suport no només a la innovació sinó a la recerca perquè tot no ha de ser...tot no ha de ser innovació i l'Estat és l'únic, doncs, que se'n pot...que se'n pot ocupar.

Jo no veig que l'Institut d'Estudis Andorrans surti reforçat doncs amb aquesta nova fundació perquè simplement queda... queda diluït i... amb les altres... amb les altres dues, repeteixo, una l'OBSA que ja estava...ja formava part de l'Institut i.. i queda diluïda juntament doncs amb Actua...amb ActuaTech. Per tant, han sacrificat una...una entitat de caràcter estatal com era l'Institut d'Estudis Andorrans per una fundació privada del sector públic, per fer coses que perfectament pot fer una agència...una agència estatal. És a dir, no hi ha res que li impedeixi.

Quan la ministra em deia "*és que vostès ens diuen de fer... de fer una llei a part de... d'aquesta agència de recerca i innovació*", precisament era per poder adequar-la a la normativa en el cas que no pogués fer el que pot fer una...una fundació amb el nostre ordenament jurídic. Per tant era donar un temps perquè aquesta entitat que ja podia començar a funcionar doncs de poder modificar els seus estatuts, millorar-los perquè realment fos una...una entitat eficaç i eficient, que és el que... el que nosaltres també preteníem i que... i que tots els d'aquesta cambra volem.

Fins aquí, gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Vela.

Govern desitja intervenir? Senyora Vilarrubla.

La Sra. Ester Vilarrubla:

Sí, no, només ja per a... per dir les últimes paraules en aquest sentit.

Penso que.. que el debat important és que tots estem d'acord amb... amb que el país ha d'apostar fortament com ha fet i encara més doncs per la recerca. Hi hem d'afegir, com deia, aquestes potes més actuals de la innovació i per tant jo he trobat a faltar que només es parlés de ministeri i de recerca i no es parlés del ministeri d'edu... d'innovació per exemple. Però en tot cas, crec que sí que estem d'acord que tots volem això pel país.

No estem d'acord amb el com, no...no crec que això sigui tan important.

Ha posat uns models d'agències europees que bàsicament es dediquen a la recerca, a la recerca bàsica, i que per sort d'ells, que nosaltres no la tenim aquesta sort, reben molts fons de... d'Europa. Per tant nosaltres hem de buscar seguram...segurament altres sinergies amb els privats que potser aquestes agències no hi tenen aquesta necessitat. Per tant, crec que amb la nostra realitat apostar per una fundació que també ens ho han aconsellat així els juristes, per poder fer bé aquest traspàs i per poder fer totes les actuacions posteriors, crec que és...no és, com vostè ha dit, sacrificar l'Institut ni molt menys. Res més lluny d'aquesta voluntat, sinó que és fer-lo créixer, empoderar-lo més i sobretot fer-lo créixer amb aquests nous elements molt més actuals i que durant tots aquest any...aquests anys han estat molt presents ja en les seves actuacions perquè hem treballat molt conjuntament.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Vilarrubla.

Els grups desitgen intervenir? Per tancar, senyora Vela.

La Sra. Susanna Vela:

[Ai, "jolin", se m'enganxa...] Gràcies senyora síndica, això de la mascareta i les ulleres és bastant incompatible.

Res, només per tancar el debat interessant, és a dir, són dos models, estem tots d'acord en què s'ha de fer recerca, s'ha d'innovar. Els models són...són diferents.

El que entenc una vegada més, com amb... amb el debat de l'anterior llet...llei, perdó, entenc que hi ha una sèrie de millores que s'haguessin pogut fer via esmenes i si troben a faltar vostès tota aquesta transferència doncs amb el sector privat de la innovació, són millores a fer. Com si haguéssim pogut

tenir l'ocasió doncs de desenvolupar amb aquesta Llei doncs tota la Llei de l'Agència de Recerca i Innovació que els hi proposàvem.

En qualsevol cas, estem d'acord que és evident la recerca, la innovació i compartiran amb mi que ens calen molts més recursos dels que dediquem actualment, siguin recursos que vinguin de l'Estat o siguin recursos que vinguin d'entitats privades.

Per tant, ens trobaran treballant amb la recerca i amb la innovació, com no pot ser d'una altra manera, però sí que ens agradaria doncs haver-ho fet amb una altra entitat de més de les característiques de les que plantegem nosaltres que no...que no vostès.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Vela.

Si no hi ha més intervencions, es dona per acabat el debat i procedirem a la votació a mà alçada de l'esmena a la totalitat presentada, recordant que sí és sí a l'esmena i no és no a l'esmena.

Vots a favor. Vots en contra. Abstencions?.

Senyora secretària, ens pot comunicar el resultat si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies senyora síndica.

7 vots a favor, 15 en contra i 3 abstencions.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

A la vista del resultat, queda desestimada l'esmena a la totalitat, i no havent-se presentat esmenes a l'articulat, procedirem tot seguit al debat i votació del Projecte de llei de creació de la Fundació Privada del Sector Públic Andorra Recerca i Innovació. Inicia el debat el Govern. Senyora Vilarrubla.

La Sra. Ester Vilarrubla:

Gràcies senyora síndica.

Fins ara hem parlat molt del text alternatiu. Ara, encara que s'hagi parlat molt de la recerca sí que aprofitaré per poder parlar del Projecte de llei que hem presentat.

Senyores consellers, senyors consellers, vivim en un món complex on el reconeixement profund de la realitat que ens envolta hauria de ser un dels pilars en la presa de decisions.

Necessitem aquest coneixement per legislar amb criteri, per governar amb eficàcia i per garantir que Andorra tingui una societat informada i cohesionada, una economia competitiva, on els conceptes de transparència i sostenibilitat vagin més enllà del pla de les bones intencions i esdevinguin un dels eixos principals de tota actuació política.

Andorra és el producte d'una evolució constant, el fruit d'un recorregut per la història que no sempre ha estat fàcil, i que ha hagut d'afrontar els andorrans en moments de dubte i de cruïlla.

Avui podem estar orgullosos de la nostra qualitat de vida, de la seguretat, de l'estructura educativa i del sistema sanitari.

Els visitants se senten acollits i cada vegada més els professionals i els inversors coincideixen que Andorra és un país atractiu per viure-hi, treballar-hi i invertir-hi.

El camí no ha estat fàcil i s'ha d'avançar encara més. És aquí on la recerca, entesa en un sentit ampli, des de l'estudi de l'entorn natural a la sociologia, passant per la història, té un paper fonamental.

Hem de crear les eines per saber com som, per saber com és el nostre entorn, per aprofundir en el coneixement del medi i de la societat.

És una obligació envers els nostres conciutadans, perquè ens ajudarà a prendre decisions i a entendre'ns millor.

No hi ha identitat sense informació, sense posar en valor i en context totes les línies de força que han convergit en la nostra realitat d'avui.

No cal que els recordi de quina manera tan clara s'ha manifestat aquesta necessitat de coneixement. Una pandèmia inesperada, com són totes les pandèmies, ha sacsejat de dalt a baix la nostra societat. Però ha estat un esforç col·lectiu de dimensions inaudites el que ha permès que amb l'auxili de la ciència i la innovació, avui com...puguem començar a contemplar el futur immediat amb més optimisme.

Els països que han aportat...han apostat per a recerca, per la informació i per la innovació han tingut més oportunitats per gestionar la crisi amb garanties d'èxit.

El coneixement els ha permès d'actuar amb anticipació i amb criteri, de posar l'Administració al servei de l'administrat i de donar confiança a la ciutadania i al món econòmic.

Els organismes dedicats a la innovació i la recerca que han estat importants en el passat són essencials en aquests moments d'emergència i seran imprescindibles en el futur.

S'ha dit que la nostra era la societat del coneixement, però al llarg dels propers anys aquesta definició serà encara més certa.

Anem cap a una societat global, de coneixements, interconnectada, multicèntrica, amb una gran capacitat d'anàlisi i d'anticipació, i no ens podem quedar enrere, despenjats.

De quina manera participem i ens adaptem a les línies actuals de generació i aplicació del coneixement i tecnologia és un repte que hem d'abordar amb il·lusió, elasticitat i imaginació.

La nostra societat ens demana que la innovació i la recerca no siguin conceptes eteris, buits de contingut, sinó que contribueixin de manera clara en el desenvolupament sostenible.

La recerca i la innovació ens ajudaran a millorar la productivitat, a ser més competitius, a crear llocs de treball d'alt valor afegit, en un entorn d'alta qualitat de vida.

La recerca i la innovació ens ajudaran a identificar problemes, a buscar-ne les solucions, a establir prioritats i a avançar-nos en les dificultats.

Hem de ser àgils i atents, i el coneixement ha de ser democràtic, ha d'estar a l'abast de tothom i tothom té el dret de participar a la seva generació.

Per sort, no sortim de zero. Al llarg de les darreres èpoques tot un seguit d'entitats de caràcter públic i publicoprivat han anat treballant en aquest sentit.

Aquestes constituïdes...aquestes institucions han contribuït a posar uns fonaments sòlids perquè tinguem unes bases essencials de coneixement i han treballat per ajudar a la societat andorrana a fer front als reptes amb què s'han anat trobant: la fragilitat del medi de muntanya, els riscos geològics, el canvi climàtic, la sostenibilitat, la dinàmica històrica i social, l'adopció de les noves tecnologies, la defensa de les particularitats i la identitat. Han ajudat a millorar la competitivitat dels sectors econòmics i tradicionals i han ajudat a identificar els nous sectors emergents.

Aquestes institucions durant els darrers anys han començat un procés natural de col·laboració. La complexitat creixent de la realitat que analitzen obliga cada cop més a aproximacions multidisciplinàries.

S'ha creat una cultura de treball amb la que els especialistes de camp, molt diversos, han après a treballar plegats, a adoptar punts de vista originals i creatius, a cercar noves maneres d'interpretar la realitat.

Aquest procés de col·laboració transversal optimitza els recursos, agilitza el processos i assegura resultats òptims.

Una nova manera de treballar s'ha anat imposant, i avui es inconcebible que els investigadors estiguin tancats en una campana hermètica.

Tot està interconnectat. Ha arribat el moment doncs de donar un pas més endavant en aquesta nova estuctu... estructura de col·laboració. No és només per una qüestió de millora en la gestió dels recursos, sinó per impulsar d'una manera decisiva la qualitat de la recerca i innovació que es fa a Andorra.

Necessitem que hi hagi un organisme transversal, flexible, àgil, capaç d'adaptar-se amb rapidesa als nous reptes, que sigui un referent en la recerca i la innovació.

I aquest és l'objectiu de la Llei que posem avui a consideració d'aquesta cambra: la creació d'una nova entitat, una fundació del sector públic, centrada en la recerca i la innovació.

Aquesta fundació no sorgeix del no res, aprofita l'experiència i el bagatge científic de tres institucions: l'Institut d'Estudis Andorrans, la fundació privada Observatori de la Sostenibilitat d'Andorra i la fundació del sector públic ActuaTech.

Les tres...les tres institucions s'exting... s'extingiran, es liquidaran i cediran en bloc tots els seus actius i passius a la nova fundació, respectant el dret dels treballadors i les obligacions concretes amb entitats via convenis, contractes o acords de col·laboració.

Aquesta Llei permet que la nova fundació adquireixi la posició jurídica de les tres entitats existents. El resultat ha de ser una entitat més transparent, més independent i més eficaç.

La fundació que crea aquesta Llei neix amb una vocació inequívoca de servei públic, que és l'herència directa de les entitats que la generen.

Treballarà intensament per a contribuir al desenvolupament equilibrat de la societat i l'economia del país, per respondre amb agilitat a les necessitats de l'economia, per anticipar-se a les necessitats futures i encara desconegudes.

Els projectes que s'hi generin hauran de beneficiar de manera directa les administracions públiques, el teixit empresarial i la ciutadania en general.

Aquesta vocació la podem concretar en tres punts: creació de coneixement mitjançant la recerca en qualsevol àrea que es consideri d'interès, especialment en aquelles àrees on convergeixin els interessos d'Andorra i els reptes de futur globals; transmissió d'aquests coneixements a tots els actors que se'n puguin beneficiar, des de les administracions

públiques a les empreses, a tota la ciutadania, amb un esperit obert al món.; prospecció de noves oportunitats per la recerca i la innovació, per crear idees, serveis, i productes pràctics, que siguin atractius per als inversors, per ajudar a la creació d'empreses que facin créixer el teixit empresarial del país i que fixin el talent propi i n'atreugin de fora.

Aquesta nova llei permetrà crear i mantenir un entorn actiu de coneixement.

Vull destacar que l'estructura de la nova institució vetllarà per mantenir el talent i dels àmbits de recerca que ja estan consolidats, i que s'incorporaran noves àrees en funció de les necessitats futures.

La innovació serà un dels eixos principals, amb la seva capacitat per generar noves iniciatives d'alt valor afegit.

La transversalitat i la col·laboració estreta entre disciplines, un valor fundacional.

La nova fundació buscarà complicitats amb d'altres agents de recerca, i molt especialment amb la Universitat d'Andorra. Però no és només...però no només, estarà oberta a la col·laboració amb les institucions d'arreu del món, seguint un camí que ja està molt ben traçat. És la manera d'aprofitar l'experiència i el coneixement que genera arreu i també d'exportar el que es pugui crear des d'aquí. I tindrà un diàleg permanent amb tots els interlocutors econòmics i socials. No entenem la recerca ni la innovació com a parcel·les tancades, sinó com a aparadors i motors de millora. La nova fundació estarà al servei del país des del primer minut de la seva existència.

Ja per acabar aquesta intervenció, resumiré els continguts principals de la Llei.

Té vint-i-cinc articles, distribuïts en dos títols, més tres disposicions addicionals i una de final.

El títol primer regula les disposicions generals, la creació de la Fundació Privada del Sector Públic Andorra Recerca i Innovació i, per arribar-hi, la liquidació de les tres entitats existents que formaran la nova fundació.

El títol segon aplega els articles que regulen el govern de la nova institució, amb la definició del patronat, la direcció i el règim econòmic. Les disposicions addicionals fan referència als òrgans liquidadors de l'Institut d'Estudis Andorrans, la fundació privada Observatori de la Sostenibilitat d'Andorra i la fundació privada del sector públic ActuaTech. La disposi... la disposició addicional segona estableix l'exempció d'impostos dels béns i drets de la nova Andorra Recerca i Innovació.

La tercera regula la possibilitat que el Govern adscrigui a la Fundació funcionaris i agents de l'Administració en comissió de serveis.

I la disposició final determina la data d'entrada en vigor de la Llei i s'incorpora un annex amb els estatuts de la nova Fundació.

Estic convençuda que amb l'aprovació d'aquesta Llei donem un impuls molt important a un àmbit essencial per al futur del país.

Donem a la recerca i a la innovació oxigen, un marc estable i adequat per poder treballar amb eficàcia, transparència i independència.

Només em queda agrair la feina que estan fent els tècnics i els investigadors que ja formen part dels organismes de recerca. Han sabut visualitzar i impulsar des de la base aquest projecte, posant per davant la seva vocació al servei d'Andorra.

Estem segurs que amb la nova fundació, aquesta voluntat de treballar pel profit del país hi trobarà el vehicle ideal per fer-ho encara amb més força.

Moltes gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Vilarrubla.

Senyora Montaner, desitja intervenir? És el seu torn.

(intervé la consellera Montaner amb el micròfon tancat).
No, no... ara li donaran veu, que no l'han vist. Espera un moment.

La Sra. Carine Montaner:

Seré breu, eh. Gràcies senyora síndica.

Ja com he comentat abans, m'agradava més el model presentat pel PS, però la qüestió és que tothom en aquesta cambra estigui en favor de la recerca i per tant, desitjo que el model presentat per la majoria funcioni, evidentment i doncs que perseguirem aquest objectiu de desenvolupar i d'anar cap a la recerca i la innovació, això sí.

Doncs votaré abstenció perquè ja tenia preferència per l'altre model, però desitjo, desitjo senyora ministra, molts encerts d'aquesta nova...nova institució... bé nova entitat també.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Montaner.

Pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laureadiana més Independents, senyor Joan Carles Camp.

Recordin que és optatiu, cap problema perquè utilitzi la tribuna.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies senyora síndica.

Com he dit a l'inici de la meua intervenció, per nosaltres aquest Projecte de Llei de Fundació Privada, per dir-ho d'alguna manera, Andorra Recerca i Innovació ha de ser com un instrument de més perquè ens ajudi a tindre una visió diferent, més àmplia, en aquest món tan canviant i que evoluciona tan i tan de pressa.

Per tant doncs esperem que els coneixements d'aquesta futura...futura fundació doncs ens serveixi, que siguin transversals, que els seus coneixements siguin útils tant pel sector privat, per totes les empreses, com també per nosaltres, per l'Administració.

Esperem que aquest entorn de...de creixement, de recerca i d'innovació doncs també ens porti aquell espai científic, aquella part doncs que proposaven també els companys del PS, doncs que...que també ens porti coneixement en aquest aspecte, i així hi treballarem.

No voldria acabar sense agrair l'esforç d'aquell consell de l'any 76 que van crear l'Institut d'Estudis Andorrans, que ja van ser visionaris amb la recerca, amb la innovació, amb l'andorranitat.

Per tant, doncs, aquells van ser uns pioners, nosaltres avui l'únic que fem és seguir aquestes passes. Per tant, voldria tenir un record emotiu per ells i també doncs per tot el treball i tot l'esforç que ha anat desenvolupant l'Institut d'Estudis Andorrans tant en el procés d'andorranització, en la creació de l'Escola andorrana, en el Centre d'Estudis de Muntanya, en el Centre de Recerca, en tot el que han treballat aquest Institut d'Estudis Andorrans que s'havia guanyat el prestigi i el respecte de totes les persones públiques del país, tots els consellers, tots els governs. Penso que tothom sap el valor i la...la petjada que ha tingut l'Institut d'Estudis Andorrans per tots nosaltres.

També vull agrair l'esforç de l'OBSA i l'esforç d'Actua i d'ActuaTech que quedaran fusionats, no?. Per tant doncs, més m'agradaria que, enlloc de ser, doncs, de que ara destituïm l'Institut d'Estudis Andorrans, potser és el que hi tinc més afecte per dir-ho d'alguna manera, m'agradaria que fos com una fusió. Penso que s'hi ha de...de retre com un coneixement, penso que queda millor una fusió que no doncs...que doncs ara els deixarem a part.

Per...per l'exposat, doncs, votarem a favor d'aquest Projecte de Llei.

Moltes gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Camp.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyora Susanna Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Sí, gràcies, ho faré des de l'escó.

Bé, no tornaré a repetir el que...el que hem dit, però sí que compartim amb vostès que la innovació i la recerca són imprescindibles pel desenvolupament sostenible de la nostra societat. Per tant, doncs, d'acord de que tiri endavant un projecte d'aquestes característiques, no és el nostre model, ja ho sap la senyora ministra, no és el nostre model, però evidentment no votarem en contra. El que passa és que tampoc podem votar a favor, així que el Grup Parlamentari Socialdemòcrata s'abstindrà en aquesta votació.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Vela.

Ara sí, senyora Sandra Codina, pel Grup Parlamentari Demòcrata.

La Sra. Sandra Codina:

Gràcies senyora síndica.

Conselleres i consellers generals: interès general. Dues paraules que unides tenen una connotació molt rellevant en aquest hemicicle, i que per això sentim sovint. Avui les torno a citar, perquè aquesta Llei és un clar exemple del que implica defensar i vetllar per l'interès general d'Andorra. Perquè, senyores i senyors consellers, el contingut d'aquesta Llei no és un invent i la fórmula que planteja no és aleatòria.

Aquesta Llei és una necessitat, és una demanda insistent però també meditada dels actors implicats en el sector de la recerca i la innovació.

És una demanda dels qui porten ja molts anys treballant-hi i també ho és de les noves generacions que ja despenen i rec...reclamen canvis.

Tots ells són els que millor coneixen el sector i quines són les seves principals necessitats.

Aquests professionals només demanen poder fer el millor possible la seva feina per tal de fomentar l'enorme potencial que ens ofereix el país en recerca i innovació. I és en benefici de tots.

La recerca ajuda els poders públics a prendre les millors decisions pel país i la seva ciutadania, perquè

els permet tenir un coneixement més exacte del context.

La recerca també posa de relleu elements que configuren la identitat andorrana.

I la innovació permet fer evolucionar la societat cap a un camí de progrés, és a dir, passat, present i futur, en pro de la cohesió social, la competitivitat econòmica, la sostenibilitat i la qualitat de vida del nostre país. I això és, i no m'ho podran negar, interès general.

Però per poder fer evolucionar el sector, els implicats demanaven una evolució de les actuals estructures amb capital públic que es dediquen a la recerca i a la innovació.

Demanaven més connexió entre entitats i actors, més opcions de finançament privades, més facilitats perquè els projectes esdevinguessin d'aplicació real. I es va arribar a la conclusió, després d'avaluar diferents possibilitats, que la millor fórmula era apostant per la figura jurídica d'una fundació privada del sector públic.

Una entitat que es constituirà sobre la base de l'Institut d'Estudis Andorrans, l'Observatori de la Sostenibilitat d'Andorra i ActuaTech, és a dir, senyor Camp, una fusió.

Totes tres amb vocació de servei públic i molts cops amb finalitats convergents. Una fundació, per tant, que agruparà tres maneres d'enfocar la recerca: la bàsica, l'aplicada i la divulgativa, i de conjugar-la amb la innovació i l'emprenedoria, sens...sense oblidar la formació. De fet, la Llei preveu una connexió molt concreta amb la Universitat d'Andorra.

Perquè, senyores i senyors consellers, està plenament demostrat que les aproximacions interdisciplinàries en les que la recerca i la innovació van de la mà, són més efectives i generen més impacte a la societat.

Arribats a aquest punt, perquè hem decidit apostar per la figura d'una fundació privada del sector públic?

En primer lloc, perquè es va tenir en compte a tot el personal d'aquestes tres institucions i a com poder-les integrar a la fundació respectant els seus drets i obligacions. De la mateixa manera, es va tenir en compte com poder respectar els seus convenis ja subscrits amb entitats i els acords de col·laboració. També es va avaluar el funcionament concret de l'Institut d'Estudis Andorrans, l'OBSA i ActuaTech perquè cap dels tres quedés minvat.

En segon lloc, perquè es va analitzar com poder assolir noves fórmules de finançament tan necessàries per al sector. En aquest punt, vull recordar que Andorra no es pot beneficiar dels ajuts europeus en recerca i innovació. La fórmula de la fundació permet que al seu patronat s'hi puguin incorporar societats mercantils, altres associacions nacionals o fins i tot

d'estrangeres. A la vegada, una fundació pot rebre donacions, herències i altres liberalitats sempre que es destinin a la seva finalitat intrínseca, en aquest cas, la recerca i innovació.

En tercer lloc, per la capacitat modelable que té una fundació per establir sinergies i connexions amb d'altres organismes del sector. La fundació pot participar en societats mercantils, en altres fundacions o associacions nacionals o estrangeres. Amb quin objectiu? Poder estendre la seva tasca, transmetre coneixements en pro d'una millor societat i tant dins com fora de les nostres fronteres. A més, en el cas que aquestes connexions derivin en coneixements patentables, amb una participació conjunta aquests poden ser objecte del finançament necessari per desenvolupar-se.

I en quart lloc, pels mecanismes de control als que s'han de sotmetre les fundacions. De fet, estem parlant d'un doble mecanisme de control pressupostari i de comptabilitat: el propi intern d'auditoria en matèria de fundacions i el del Tribunal de Comptes. I pel que fa al control de la gestió de personal, físic i jurídic, les contractacions que fa una fundació estan sotmeses als principis de publicitat, concurrència i objectivitat, és a dir, a la normativa en matèria de contractació pública.

Resumint, estem parlant de control, d'una millor gestió i d'eficàcia de recursos, però també de més transversalitat, flexibilitat i molt més marge de maniobra per a la recerca en aspectes com l'entorn natural, l'evolució històrica o l'estat actual de la societat andorrana. Però també en tecnologia, previsions a mig termini i definició de les necessitats futures.

Si el sector està viu, motivat i té les eines al seu abast, surten projectes fantàstics que, a més, van en benefici de tots nosaltres i van en benefici d'Andorra.

Poso alguns exemples d'èxit dels darrers anys:

L'ATES, l'escala de classificació del terreny d'allaus desenvolupada pel CENMA, una eina que avalua un terreny procliu a partir allaus partint de variables nivometeorològiques i que va destinada sobretot a les persones que practiquen esports d'hivern fora de les pistes.

El projecte dels drons que el CENMA, l'OBSA i ActuaTech han desenvolupat de manera conjunta i que ha permès que el Cos de Bombers pugui comptar amb una unitat amb els drons en el servei de muntanya.

O l'estudi sobre mobilitat de l'OBSA i el CRES, que permet tenir dades i oferir eines de suport per millorar la gestió de la xarxa viària del país.

Són tres exemples de projectes d'èxit que ens beneficien a tots i que milloren la nostra qualitat de vida.

Només n'he citat tres, però n'hi ha molts més, i en un futur proper, gràcies a la confluència de sinergies, segur que la llista se seguirà fent més llarga.

Evidentment, no es pot posat traves a aquest talent i innovació amb aplicacions de la nostra vida diària, tot el contrari.

Unint tres institucions, unint la capacitat que tenen cadascuna d'elles, donant-los més facilitats en la seva feina, més opcions de finançament i més ponts i col·laboracions amb d'altres entitats del sector, és el camí perquè segueixin sortint nous projectes, tots beneficiosos per tots nosaltres, i algun d'ells extrapolables a tot el món.

Els grups de la coalició estem plenament convençuts que la Fundació Andorra Recerca i Innovació servirà per donar l'impuls definitiu al sector, perquè el farà visible dins i fora d'Andorra.

Per tot l'esmentat, votarem a favor del Projecte de llei.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora Codina.

Cap altra intervenció? Govern desitja intervenir?
Senyora Vilarrubla.

La Sra. Ester Vilarrubla:

Gràcies senyora síndica.

Només volia agrair el suport que he rebut d'una manera o d'una altra perquè estic convençuda que el que surt més guanyant és la recerca i la innovació.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora ministra.

Alguna altra intervenció? Senyor Joan Carles Camp, pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laurediana més Independents.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies senyora síndica.

Només volia fer una.. una precisió.

Jo he parlat que m'hagués agradat que fos més una fusió, no és una fusió, sobretot de l'Institut d'Estudis Andorrans. Perquè si no interpreto malament, el capítol segon parla d'extinció, liquidació de l'Institut d'Estudis Andorrans, de l'OBSA i ActuaTech. I l'article 9.1 diu: "En virtut d'aquesta Llei, s'adopta

l'acord d'extingir i liquidar l'Institut d'Estudis Andorrans com a institució creada pel Consell General mitjançant acord de 30 de juny del 76".

Només volia fer aquesta precisió. Hi ha empreses que quan s'ajunten o es fusionen volen mantenir una part del nom o el tarannà. Per tant doncs s'hagués pogut tenir una miqueta de respecte envers aquesta institució.

Res més, no ens farà canviar el sentit del vot.

Gràcies.

La Sra. sòndica general:

Gràcies senyor Camp.

Alguna altra intervenció?

Vistes les intervencions i en aplicació de l'article 74 del Reglament, procedirem a la votació a mà alçada.

Vots a favor. Vots en contra. Abstencions?.

Senyora secretària, ens pot comunicar el resultat si us plau?

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies senyora sòndica.

18 a favor, 0 en contra i 7 abstencions.

Gràcies senyora sòndica.

La Sra. sòndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat, declaro aprovat el Projecte de llei.

5. Examen i votació de la Proposta d'acord per al foment d'un pacte d'Estat per a la sostenibilitat de les pensions de jubilació de la CASS.

La Proposta d'acord fou publicada en el Butlletí número 38/2021, del 14 d'abril i s'hi ha presentat dues esmenes, les quals han estat publicades en el Butlletí número 47/2021, del 5 de maig.

La primera, presentada per part dels grups parlamentaris Demòcrata, Liberal i Ciutadans Compromesos, i la segona presentada per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Per defensar la Proposta d'acord formulada pels M. I. Srs. Carles Enseñat Reig, president del Grup Parlamentari Demòcrata, Marc Magallon Font, president suplent del Grup Parlamentari Liberal i Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells, president del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos,

intervenien, amb repartiment equitatiu de temps, el Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit.

El Sr. Carles Naudi:

Moltes gràcies, Sra. sòndica.

La Proposta d'acord que hem presentat els grups Demòcrata, Liberal i Ciutadans Compromesos és una Proposta d'acord que ens ha de portar, com ha vingut essent tradició al Consell General que les modificacions de la CASS s'han fet des del consens del Consell General, és una Proposta d'acord que, evidentment, ens portarà a conclusions que no són plat de bon gust, però que són la nostra responsabilitat.

I això no és una cosa nova d'ara, és una cosa que ja fa dies que se'n parla, però arriba el moment que amb el consens, si més no esperem que sigui amb el consens, li posem, com es diu, el cascavell al gat. Perquè, com anem sentint, cada vegada que compareixen del fons de reserva aquí al Consell, doncs la data de caducitat de les reserves es va acostant.

Sí que és cert que com que van havent-hi més cotitzants, més assalariats, és a dir, com que es va recaptant més, de moment les obligacions de pensions de jubilació encara són inferiors al que es va recaptant. Però clar, per posar números rodons, per cada 100 euros que una persona cotitza avui, en cobrarà 250 de pensió. Per tant, no cal fer massa números ni sumes ni restes, és evident que això arribarà un dia que s'acabarà. Quan encara a la piràmide a dalt de tot, la piràmide poblacional, hi ha poques persones, doncs la massa salarial pot anar sufragant aquelles pensions. Però a mesura que aquest conjunt de persones que es jubilen i van tenint aquest dret que és, només faltaria, la pensió de jubilació, doncs, els cotitzants cada cop han de fer més esforç per sufragar-ho.

I segons els estudis actuàrials, malgrat s'ha anat omplint la caixa, a partir de l'any 2024, ja comencen a haver-hi més obligacions de pagament de pensions que no pas el que es preveu que s'ingressi per cotitzacions.

I això a més a més, segons aquests estudis, té una data que és el 2038, i aquestes dates, evidentment, no són dates fixes i certes, sinó que són mòbils, 2038 no només això haurà passat, sinó que es preveu que s'hagin exhaurit els diners del fons i que, per tant, com diu la llei, serà Govern qui hauria d'anar dotant aquest fons mes a mes, any a any, per anar pagant totes les pensions que no es cobreixin per la via de la cotització de la branca de jubilació.

I això es una preocupació que jo entenc que és de tot, és una preocupació que tard o d'hora s'ha d'afrontar, i amb aquesta Proposta d'acord que presentem per la

sostenibilitat de les pensions, busquem establir uns mecanismes que ens permetin, ja d'una vegada per totes, trobar una solució a aquesta situació. Situació que neix perquè quan es va crear l'any 68 hi havia una altra esperança de vida, hi havia un altre model de piràmide de població, hi havia un model diferent al que hi ha avui. I per tant, va arribant el moment de posar-hi solució.

Amb aquesta Proposta d'acord per la sostenibilitat de les pensions, com he dit, es busca no només la participació dels poders sinó també el màxim consens, no només de totes les forces del Consell General sinó el màxim consens de tots els...

La Sra. síndica general:

Sr. Naudi, se li acaba el seu temps.

El Sr. Carles Naudi:

Ah, com que he vist deu minuts... pensava que era el meu temps.

La Sra. síndica general:

Recordin que tenen el temps a partir, això se'ls hi ha comunicat.

El Sr. Carles Naudi:

Perdoni, Sra. síndica.

Per tant, amb aquest màxim consens volem establir una comissió on hi participin no només els membres de la Comissió de Finances i Pressupost, sinó també els membres de Govern, però també els experts que siguin necessaris per arribar a fer la diagnosi i per plantejar unes solucions que evidentment no seran del gust de tothom, però que ens ajudin a revertir, amb el consens de tots, aquesta problemàtica.

Gràcies Sra. síndica, i disculpi per passar-me del temps.

La Sra. síndica general:

No s'ha passat, ja l'he avisat a temps.

Per continuar defensant la Proposta d'acord formulada pels grups, pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sra. síndica.

Penso que ha fet bé recordar el temps d'intervenció que tenim, perquè em sembla que tant el Sr. Naudi com jo coincidim en què ens agrada parlar des de la Tribuna. Per tant, bromes a part, penso que val la

pena simbolitzar de manera molt clara la importància del debat que ens ocupa.

De fet, amb el nostre equip, amb el Grup Parlamentari Liberal, hem intentat fer una cerca exhaustiva de totes les vegades que conselleres i consellers generals, ens han precedit, en anys anteriors, i han parlat d'aquest tema des d'aquí mateix, i de la importància de solucionar-lo i atacar-lo i resoldre'l des d'aquí mateix. Però, una mica com allò de la cançó de l'enfadós, ho hem sentit tantes vegades que no hem estat capaços de quantificar-ho. Però no per això avui volem donar la solemnitat que cal a un problema real de tots i cadascun dels ciutadans d'aquest país i que, per tant, cal atacar i resoldre de manera seriosa, rigorosa i d'una vegada per totes.

Complementaré poc el que ha dit el Sr. Naudi, però sí que és el moment de posar fil a l'agulla per garantir entre tots plegats la sostenibilitat del sistema de pensions, i per això els tres grups integrants de la majoria proposen aquesta Proposta d'acord.

Sabem pels estudis actuàrials que el sistema entrarà en pèrdues d'aquí a tres anys. Això vol dir que els ingressos que rebrà i percebrà la branca de jubilació de la CASS seran inferiors als pagaments de les pensions. També els darrers estudis actuàrials, que algú podria dir que ja comencen a estar un pèl obsolets i, potser, convindrem en què en calen de nous per saber quina és la situació real a dia d'avui, doncs, ens identifiquen que les reserves de 1.400 milions actuals s'esgotarien a l'any 2038. A algú us pot sonar molt lluny, però estem a disset anys vista.

I una evidència que també s'ha repetit moltes vegades i és que una persona que contribueix al sistema acaba rebent de mitjana dues vegades i mitja allò que ha cotitzat. Per tant, és una evidència que el sistema és insostenible.

També hi han hagut modificacions parcials a la Llei de la CASS que necessàriament hauran de continuar-hi sent, però que les darreres que es van introduir, doncs, no han aconseguit revertir la situació. I en som molt conscients tots plegats i a més a més penso que hem, recentment, diria que el passat divendres mateix, doncs molts de nosaltres vam poder sentir de primera mà aquesta presentació que ens van fer els responsables màxims de la CASS de quina és la situació actual de les finances de la branca de jubilació.

Per tant, cal revertir la situació, cal fer el sistema sostenible i per això impulsem un pacte d'Estat per aquesta sostenibilitat de les pensions en els quals es crearà aquesta comissió d'estudi, aquest és el nostre plantejament, del Consell General, per establir i identificar les mesures necessàries per garantir la sostenibilitat de les pensions. Aquesta comissió

d'estudi, no només amb conselleres i consellers generals sinó també amb membres del Govern, també els ministeris de Treball, d'Afers Socials i de Finances i representants de la CASS, no només aquestes persones sinó també hi hauran de comparèixer membres de l'Administració, les autoritats, els agents públics i privats, els sindicats, és a dir, totes les parts concernides en el tema que ens ocupa, que és fer de les pensions que siguin sostenibles.

Per tant, apel·lem al consens de tots les forces polítiques en aquesta Cambra, per posar fil a l'agulla i, durant aquesta legislatura, poder resoldre aquesta assignatura pendent. Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Costa, i gràcies per respectar el temps.

Per tancar ja la defensa de la proposta d'acord, té la paraula el Sr. Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sr. nunci.

Gràcies Sra. síndica.

La proposta que avui sotmetem a votació, i tal com han explicat les persones que m'han precedit, té com a objectiu la creació d'una comissió especial d'estudi per tal que compareguin tots aquells experts i tècnics en matèria de seguretat social que els diferents grups parlamentaris puguin o vulguin suggerir.

La nostra idea és que, si la Proposta d'acord prospera, s'elevi a la Junta de Presidents i es creï ràpidament l'esmentada comissió per poder començar a treballar en el més breu termini possible.

Lògicament, i com no podria ser d'una altra manera, els experts han de ser proposats per part de tot l'espectre polític del Consell General, i ens han de donar la informació suficient per poder tenir una bona diagnosi i, per tant, poder treballar les millors solucions.

És ben sabut que la branca de jubilació de la CASS pateix un desequilibri. Però la fórmula per reequilibrar-la ja és més complexa de trobar. S'ha parlat de pujar l'edat de jubilació de forma progressiva, també de "topallar" les pensions màximes, d'incrementar la cotització, de buscar una progressió del valor del punt comprat que no afecti les pensions més baixes però que limiti la despesa, i així un llarg etcètera.

Alhora, i així ho van poder escoltar fa pocs dies a la compareixença dels gestors del fons de la CASS, s'han estudiat i publicat diferents escenaris amb els impactes que tindria una o altra mesura. És a dir, amb

quants anys es donaria oxigen al sistema si s'aposta per una o una altra reforma.

I tot i que totes les forces polítiques tenim clar que hem d'atacar el problema, per tant estem d'acord que calen reformes, ara per ara no disposem d'informació experta suficient per prendre decisions raonades i ponderades. I per això proposem la creació d'aquesta comissió d'estudi.

Primer de tot i un cop creada, s'ha de consensuar una llista de persones que seran cridades a comparèixer davant de la comissió. Els esmentats experts i, com ja he dit abans, haurien de ser proposats per part de totes les forces polítiques del Consell, i haurien de comparèixer en un termini no més enllà del 15 de juliol. De totes les compareixences, se n'hauria d'extreure un breu resum que seria elevat al Ple del Consell General per la nostra consideració. Un cop arribats a aquest punt, i amb una bona diagnosi de la problemàtica així com una bona anàlisi de les possibles reformes, les seves implicacions i els seus efectes sobre el sistema de pensions de la CASS, serà el moment de treballar un text que modifiqui la legislació vigent i procuri aquelles reformes que es creuin necessàries.

Com es treballarà la Llei, si serà un projecte o una proposició, si serà sota el paraigües d'un pacte d'Estat o no, ja no és objecte d'aquesta proposta d'acord. Això sí, la nostra preferència, tot i que estem oberts a parlar-ne i a discutir-ne, és via una proposició de llei que totes les forces del Consell treballem conjuntament, doncs entenem que la solució als problemes de tots ha de néixer del treball i l'empenta de tots.

Tot i així, i si alguna força es negués a treballar aquestes solucions, solucions que han de fer viables, com a mínim evitar el col·lapse de la CASS, la nostra mà continuarà estesa a la resta de forces polítiques. I si això tampoc fos possible per l'egoisme o la por, o el no voler participar de la solució, alhora que assumir el desgast d'allò que ens és propi al Consell, és a dir, donar solucions als problemes més greus, o simplement per cap d'aquests motius, però no fos possible l'entesa, aquí també el nostre compromís a presentar un text i treballar-lo, ja sigui via esmenes o ja sigui abans, amb la resta de forces d'aquesta Cambra.

Per tot l'exposat, demano a tots els consellers generals, de forma individual i personalment, que voteu aquesta proposta d'acord per posar-nos a treballar el més aviat possible.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Enseñat.

Encara no, Sra. Montaner, hem de parlar de les esmenes primer.

A continuació, intervé per exposar l'esmena presentada pels grups parlamentaris Demòcrata, Liberal i Ciutadans Compromesos, Sr. Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Ara ho faré aquí perquè sincerament si haig de tornar, i hem de tornar a rentar l'escó, cada cop més complex.

Gràcies Sra. síndica per donar-me la paraula.

La nostra esmena és molt breu, és simplement per aclarir el sistema de votació a la comissió. Era un error a la presentació de la pròpia proposta, que no vam tenir en compte que el reglament ens obligava a incloure com es formulaven o com es prenen les decisions i per tant, doncs, òbviament s'ha traslladat a la proposta que les decisions es faran com a la resta de les comissions legislatives per majoria simple.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Enseñat.

Ara intervé el grup Socialdemòcrata per exposar la seva esmena, Sr. Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sra. síndica.

I tot i que és el torn de paraula per exposar l'esmena del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, no podem començar de cap altra manera que fent referència a l'esmena introduïda pels grups parlamentaris que donaran suport al Govern, i fent evident com aquesta esmena posa clarament en contradicció alguns dels discursos que s'han volgut fer des d'aquesta Tribuna que clarament són contraris al contingut d'aquesta esmena que ara, si cas, llegiré.

Com deia el Sr. Enseñat, tot i que s'apel·la al consens de les diferents forces polítiques es pretén crear una comissió d'estudi.

Una comissió d'estudi que farà un dictamen, que és la que contindrà les propostes i les reformes que necessita el nostre sistema de pensió i, com acabem de sentir, la votació dins d'aquesta comissió serà per majoria simple dels consellers que formen part de la comissió de finances. Per tant, jo no diria que s'inspira precisament dins d'una voluntat de consens, sinó més aviat al contrari, sinó una mica de tirar pel dret per part dels grups parlamentaris que donen suport al

Govern en relació a la reforma del sistema de pensions.

Nosaltres hem presentat una esmena més àmplia, una esmena que parteix de què veiem que hi ha, davant d'aquest problema que compartim, nosaltres estem d'acord que cal analitzar la sostenibilitat del sistema de pensions, que cal arribar a acords sobre reformes que cal efectuar, però davant d'aquesta realitat, davant d'aquest "què" que compartim, hi ha dos models clarament diferenciats que és "qui" ho ha de fer. I hi ha dos models clarament diferenciats des de fa unes poques setmanes, perquè jo diria que fa unes poques setmanes hi havia només un, de model al respecte.

Els socialdemòcrates proposem que aquesta anàlisi d'aquesta reforma es faci a través d'un gran acord nacional, amb consens, un consens que abans hem sentit que s'apel·lava varies vegades però que sembla haver-se esfumat ara que arribem a parlar de les pensions, amb mesures acordades a llarg termini, amb la patronal, amb els sindicats, amb la Federació de la Gent Gran. Els grups parlamentaris que donen suport a Govern entenen que això s'ha de fer amb una votació per majoria simple dins de la Comissió de Finances.

Fem un repàs històric de per on han passat els grans debats en relació a les pensions. Al setembre del 2017, amb un debat d'orientació política es va acordar crear una comissió a tres bandes: CASS, Govern i la Caixa Andorrana de Seguretat Social. Amb motiu...per tant estàvem amb un nivell d'un acord, en aquest cas, tres bandes entre els tres agents implicats. Amb motiu del debat d'investidura, la voluntat d'arribar a una entesa, el discurs del cap de Govern, la voluntat d'arribar a una entesa es va pujar de nivell i es va parlar d'un pacte d'Estat i d'un gran acord nacional. Llegint les pàgines 5 i 6 del Butlletí del Consell General, del Diari Oficial del Consell General, les intervencions del cap de Govern, el cap de Govern entenia que aquesta és una qüestió que havia de fer part d'un pacte d'Estat i parlava d'un gran acord nacional per assolir doncs aquesta reforma.

Per tant, el maig del 2019, i nosaltres hi vam estar d'acord, vam elevar a un nivell encara més ampli, doncs, la necessitat o com s'havia de fer, qui havia de fer aquesta reforma del sistema de pensions. De fet, al febrer del 2020, el ministre Èric Jover va convocar les diferents institucions, va escriure unes cartes o va convocar una sèrie de reunions als diferents agents que havien de participar d'aquestes reunions. Tot això va quedar en suspens, entremig hi ha dues qüestions que han succeït, que evidentment no són menors cap de les dues i potser n'hi ha d'altres que desconexem, -segurament hi ha d'haver-hi més-, una

és la crisi de la Covid, no ho podem obviar, i l'altra és l'adhesió d'Andorra al Fons Monetari Internacional.

Per tant, maig del 2019, febrer del 2020, partim d'aquest gran acord nacional i ara ho baixem a un nivell molt més baix del que havíem partit, en el que la Comissió de Finances es constituirà amb l'òrgan que decidirà, i a més ho farà per majoria simple, i estem avisats, perquè els grups parlamentaris de la majoria ho han escrit negre sobre blanc, els qui decidiran quin és el futur del sistema de pensions del nostre país.

Per tant la primera cosa que hem de demanar és a què respon aquest canvi tan radical, perquè passem d'un pacte nacional a una comissió de finances. Perquè aquest canvi es fa d'esquenes al grups parlamentaris o, com a mínim, al principal grup parlamentari de l'oposició, el qual, a diferència del que fem nosaltres quan presentem propostes d'acord, a diferència del que s'ha fet per exemple a la proposta d'acord de l'amiant, o a diferència, que abans hi parlava el Sr. Costa, de la proposta d'acord de joventut, nosaltres les compartim amb els diferents grups parlamentaris per tal d'intentar arribar a consensos, tant que s'ha parlat de consensos al punt anterior, amb consensos amb una qüestió que és fonamental.

Però és que a més s'ha fet també d'esquenes a la societat andorrana, i aquest és un punt que crec que cal explicar molt bé.

En els darrers dies, m'he posat en contacte amb els diferents agents econòmics i socials del país i les parts interessades per exposar-los si estaven al corrent de la proposta d'acord que avui es debatia al Consell General. Em vaig posar en contacte amb el president de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, que no tenia el text ni les esmenes presentades i al qui li vaig enviar per correu electrònic.

Em vaig posar en contacte amb el president de la CEA, el qui desconeixia la proposta d'acord que avui es debat i les esmenes que els diferents grups parlamentaris havien presentat i al qui també vaig enviar per correu electrònic doncs els objectes del debat d'avui.

Em vaig posar en contacte amb el president de la Unió Sindical d'Andorra, el que també desconeixia absolutament el que avui es debatia i li vaig enviar també per un e-mail per correu electrònic.

El mateix he fet amb l'EFA, amb la SIPAG, amb l'AMIDA, amb la Federació de la Gent Gran, amb el seu president al que també li he tramès, doncs, tant la proposta d'acord com el contingut de les esmenes presentades.

Per tant, Srs. del consens, a qui han presentat aquesta proposta d'acord? Amb qui s'han reunit? On, quins dies, en quines dates, per presentar aquesta voluntat?

Nosaltres mantenim el compromís amb la societat andorrana, pensem que això s'ha de resoldre amb una taula tots plegats i de cap manera volem excloure'ls del debat.

Per tant, davant d'aquesta proposta d'acord unilateral i davant d'aquest secretisme nacional en què ningú coneixia doncs aquesta proposta d'acord, com a mínim parts clarament afectades, per altra banda, llegim a la pàgina 3 de l'informe amb la visita del Fons Monetari Internacional, aquí sí que sembla que hi ha llum i taquígrafs, que "*les reformes previstes en el sistema de pensions suposen un pas en la correcta direcció cap a la reducció de riscos fiscals al mig termini*".

Per tant, es pot pensar que allò que no coneixen ni els grups parlamentaris de l'oposició, ni la Federació de la Gent Gran del país, ni els sindicats, ni les patronals, ni part de la gent de totes les parts implicades al país, sí que ha estat compartit amb el Fons Monetari Internacional.

De fet, he fet una demanda ja fa alguns dies en relació a aquest punt però la informació, malauradament, encara no m'ha arribat.

Per tant, aquest era un dels punts del veritable debat sobre el Fons Monetari Internacional que vam tenir fa alguns mesos, el Fons Monetari Internacional ja és aquí, ja ha arribat exigint i demanant reformes al nostre país.

Llegint el discurs del seu cap de Govern, al qual suposo que li donen una importància al contingut d'aquest discurs, haurien de votar sense dubtar-ho a favor de l'esmena que vam presentar. La nostra esmena és un sí a analitzar el sistema de pensions, un sí a estudiar les reformes necessàries, un sí a un calendari de mesures, un sí a un gran acord nacional, un sí amb la societat andorrana asseguts a la taula, un sí als estudis actuàrials actualitzats i un sí al consens.

En canvi, la seva proposta és que 5 consellers de la Comissió de Finances, pel que sembla amb l'aval del Fons Monetari Internacional, dictaminin el futur del nostre sistema de pensions.

Per tant, i ja els anuncio que abans que tinguin la temptació de sortir els presidents dels grups parlamentaris a fer un debat en tromba com a vegades tenen costum quan hi ha algun discurs que no els interessa, o algunes reflexions que no els hi agraden, que no es barallin ni amb mi ni amb el Grup Parlamentari Socialdemòcrata. Avui tenen l'ocasió d'explicar als agents econòmics i socials del país perquè hem passat d'aquell gran pacte d'Estat en el que tots havíem d'estar asseguts en una taula a què la

majoria simple dels consellers de la Comissió de Finances decideixin abans del 15 de juliol quin és el futur del nostre sistema de pensions.

Per tant, siguin una mica coherents. Demanàvem, davant de la proposta presentada per la consellera Vela, consens, tots al voltant d'una taula, parlem-ne. Apliquin amb un debat que és central, amb un debat que és essencial, amb un element que és estructural de la nostra societat, aquesta voluntat de consens, aquest diàleg i els demanem qui ni optin per la unilateralitat ni que busquin una fórmula que ja defuig del consens d'entrada, perquè considera que una majoria simple dels consellers de la Comissió de Finances és suficient per tirar endavant la proposta. Que no deixin la societat andorrana fora del debat de les pensions, que no sigui el Fons Monetari Internacional qui marqui la nostra agenda política i que treballem per cercar el consens, per un ampli debat nacional sobre les pensions i que no sigui, com deia abans, una majoria simple de consellers de la Comissió de Finances qui dicti les pautes amb un informe que s'ha d'aprovar el 15 de juliol, que després els altres organismes del país hauran d'aplicar.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

Per acabar amb aquest primer torn d'intervencions, Sra. Carine Montaner desitja intervenir?

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

Faré una única intervenció per aquest tema.

La proposta d'acord, doncs, presentada avui evidentment no serà la primera iniciativa que es presenta en aquesta Cambra pel tema de la sostenibilitat de les pensions de jubilació.

L'Estat té com a deure garantir el pagament de les pensions de jubilació a les persones que han treballat i que han cotitzat a la CASS durant la seva vida laboral. Fa anys que sabem que el sistema de les pensions de jubilació arriba al límit.

Els estudis actuàrials, com ha dit el Carles Naudi, són molt clars. Permeteu-me fer una mica de memòria.

Març 2017, compareixença pública de la CASS. A la legislatura passada, a la compareixença pública de la CASS el març de 2017, els experts nomenats per la CASS ens anuncien que la falla del sistema es farà a partir del 2024. En aquesta compareixença he demanat a la CASS de proposar unes solucions per garantir la sostenibilitat del sistema de pensions de jubilacions.

Setembre de 2017, debat d'orientació política del cap de Govern, on es va votar una proposta de resolució tots plegats en aquesta Cambra que encomanava al Govern que iniciï les accions necessàries per crear una taula de treball Govern, Consell General i CASS per analitzar a fons l'estudi i plantejar les accions orientades a disminuir el risc de dèficit de la branca de jubilació de la CASS i alhora de garantir la sostenibilitat i eficàcia del sistema de pensions.

Abril de 2018, la CASS va acceptar doncs la demanda, i un any després, al final del mes d'abril del 2018, la CASS va presentar a la compareixença pública unes propostes concretes als consellers presents. Recordo que havia dit textualment i això està gravat en els vídeos de les compareixences del Consell General, i estan recollits també en alguns mitjans del país, vaig dir textualment que calia actuar ja, i que calia agafar el toro per les banyes.

M'havia quedat molt sola en aquesta compareixença pública, ja que la majoria d'aquesta època doncs deia que a un any de les eleccions era molt just. Havia demanat un treball conjunt de totes les forces polítiques per trobar el millor camí i aconseguir la sostenibilitat del sistema per garantir unes pensions dignes.

Avui es proposa una proposta d'acord per impulsar un pacte d'Estat pel tema de sostenibilitat de les pensions de jubilació. Votaré en favor, demanant als polítics presents i sobretot a l'executiu de no dilatar més el treball d'aquest tema de sostenibilitat de les pensions de jubilació. No seran mesures populars, evidentment, però és la nostra responsabilitat garantir les pensions de jubilació, unes pensions dignes.

Per acabar, només dir que haurem d'escoltar la societat andorrana i arribar amb un consens amb la societat andorrana, com no pot ser d'una altra manera.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

Pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laurediana més Independents, Sr. Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies Sra. síndica.

Miri, abans de començar amb el discurs que porto, voldria passar un missatge clar. Miri, deixi'n...parin d'espantar la ciutadania. No tothom ho veu així, no tothom ho veu així. Els estudis actuàrials que es van fer al 2012 mostraven que hi havia un fons de la reserva de 860 milions d'euros, i ens deien que

s'esgotaria aquest fons al 2017, el fons no, l'excedent de la branca jubilació.

No ha estat així.

Avui, el fons que hi ha a la reserva són 1.400 milions d'euros. Per tant, el que sí és pot dir ja d'entrada és que dos estudis actuuarials encarregats per un mateix govern han errat. I això és bo, és positiu. I en aquest temps han estat convulsos, han estat convulsos.

Aquest divendres passat va comparèixer el president de la CASS a explicar el sistema de pensions. Miri, l'explicació que es va fer, nosaltres creiem que està desconjunturada no està en conjuntura i és molt important que aquests estudis actuuarials accedeixin a una conjuntura. I sobta, i sobta molt que la pròpia CASS, com publica els mitjans de comunicació, ja hagi encarregat un estudi actuarial a experts independents.

Jo crec, si es fa un pacte, com bé ha dit el Sr. Enseñat, crec que tots podem dir si aquests experts, o no, vull dir, o és que sinó no ho entenc quina és aquesta forma de fer pactes.

Però en tot cas, si ja s'ha fet un encàrrec amb uns experts per fer uns estudis de la CASS i aquests estudis no estaran, no estaran fins al setembre, o als experts, doncs no sé què van fer divendres, venir a constatar una realitat o uns números en base a unes previsions que no s'han adequat.

Que hi ha risc? Que hi ha problema? Sí. Però totes les que s'han fet han errat, i repeteixo, que és bo. Per tant, potser que ho plantejem d'una forma diferent. Ja ho vam dir-ho a començament de la legislatura, i aquest era el nostre compromís: nosaltres tindrem la mà estesa, per fer pactes d'Estat, però comencem per debatre quin ha de ser el punt de partida. Comencem-hi a posar. El que nosaltres hem pogut constatar és que el que se'ns va dir el divendres, el que se'ns va dir fa dos anys, els estudis que es van fer el 2012, no han quadrat. I tant de bo, així de clar, no passa res.

Per altra part, i si tenim en compte, i això pensem-ho una mica tots, si tenim en compte que les recomanacions que es fan en aquesta última presentació i a l'anterior, que és pujar 6 punts la cotització de jubilació, pujar 2 anys l'esperança de vida, perdó, l'edat de jubilació, augmentar o reduir el factor de conversió, aplicant totes aquestes tres mesures de cop, que avui enmig d'una pandèmia és inimaginable, perquè és més pressió fiscal, és menys consum, és més retrocés, fent tot això de cop, s'allargaria la vida mitja del fons de pensió 11 anys. Vol dir que si es fes avui al 2035 tornariem a estar igual, però amb el país escanyat i ofegat.

Per tant, crec que la reflexió que toca és una altra, és una altra. Nosaltres al seu dia els hi vam dir com ho

vèiem. I estem d'acord que cal una revisió profunda de la Llei de la seguretat social. Aquesta revisió, al nostre entendre, s'ha de basar en definir quin és el model econòmic de país perquè cal que el pugui sustentar. I que pugui sustentar un model de pensions adequat, sense increments. I ho torno a repetir, no passem més missatges alarmistes, afrontem els problemes mentrestant però enfoquem correctament l'anàlisi i el punt de partida, sinó sempre estarem errant, i avui no crec que la població mereixi estar constantment estressada de dir-los que no es cobraran les pensions quan no és així, no és així. I això es pot revertir, i l'important és definir quin sistema volem de pensions i si entenem que això s'acompleix. I amb això no n'hi ha prou, s'ha d'anar més endavant.

Mirin, ja ho vaig comentar varies vegades, i avui tornaré a insistir. Per nosaltres, per Terceravia, l'objectiu d'un sistema de pensions és garantir un nivell de vida adequat a les persones un cop es jubilin, i alhora contribuir a generar una economia d'alt valor afegit. Per assolir-ho, fan falta tres requisits, o creiem que ha de tenir tres requisits: ha de ser sostenible, ha de ser suficient i ha de ser equitatiu.

Perquè sigui sostenible, per dir-ho planerament, i des d'un punt de vista actuarial, el cost de pagar una pensió ha de ser menor a dit cost. Si és superior la pensió, és que és generós, i a la inversa ja està l'equilibri. Quant al principi de suficiència, i aquest és un altre requisit important, un sistema és suficient quan proporcioni unes pensions adequades de jubilació que permeti gaudir de la corresponent independència econòmica i un nivell digne de vida. I aquí és on té especial incidència el que s'anomena la taxa de substitució. El gran repte, el gran repte és cercar l'equilibri entre sostenibilitat i suficiència. Aquí és on hi ha el repte. Alhora, per nosaltres, un altre principi del sistema de pensions és que sigui, que tingui el principi d'equitat.

Des del punt de vista actuarial, s'entén que un sistema és equitatiu quan aporta als qui han cotitzat, que han cobrat. Això ens permet valorar d'una forma justa per tots, i si tots perceben el mateix. L'equitat té diferents formes. Contributiva: aquesta es produeix quan persones que es jubilen a la mateixa edat en el mateix moment i alhora han de contribuir de forma diferent, han de tenir taxes de substitució diferents, ajustades als anys de cotització de cadascun.

L'equitat intergeneracional, entre dos o més generacions: es refereix a l'equitat entre persones de diferents generacions que es jubilen a la mateixa edat però en moments diferents. Aquí, per ser equitatiu, s'han d'introduir mecanismes per ajustar el sistema d'esperança de vida.

L'equitat intrageneracional: en aquest cas, un sistema és equitatiu quan dues persones de la mateixa generació es jubilen en moments diferents, i cobren en funció del cotitzat.

En resum, tal com he dit, per Terceravia un sistema de pensions hauria de ser sostenible, suficient i equitatiu i alhora fomentar l'atracció de valor afegit. Hem de deixar de veure el sistema de pensions com un cost que es mira al salari, l'hem de veure com una oportunitat que al llarg de les nostres vides retrobarem de forma substancial. I en canvi, el que estem fent aquí és passar missatge que pujarem les cotitzacions, a part de pujar les cotitzacions, potser li pagarem menys.

El que he intentat és aquí definir, i ho fet durant aquesta legislatura, com hauria de ser el sistema de pensions, el que intentat és posar en evidència que els estudis actuals han errat, i potser tenen parts que siguin certes però que es necessita molta més profunditat, i més tenint en compte, i aquí he d'entrar en un altre concepte, quan aquí Andorra té els seus acords bilaterals amb diferents països que allà és diferent. Per tant, el debat és molt més ampli. Si aquí el que es vol abordar és un debat molt més ampli, cap problema, aquí estarem. Si només ens volem limitar al que s'ha dit, que és que només volem pujar les cotitzacions, doncs no, perquè ho està dient la mateixa CASS, ni que faci tot això, escolti, el sistema se'n va. Per tant, alguna cosa falla, i des del temps que ho porten dient, el sistema no se n'ha anat. Per tant, jo els invito a fer aquesta reflexió, i podem cercar els acords que vulguem, tant el grup de la majoria com el grup del PS.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Pintat.

Seguim.

Abans d'iniciar el segon torn d'intervencions per parlar de la Proposta d'acord, Sr. Jover, vol fer alguna intervenció per al·lusions?

El Sr. Èric Jover:

Sí, Sra. síndica. Podria ser per al·lusions?

La Sra. síndica general:

Pot ser, sí.

El Sr. Èric Jover:

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Recordin que estem en el debat de la Proposta d'acord, eh?

El Sr. Èric Jover:

Sí, sí.

El Sr. Pere López s'ha referit directament doncs a alguns dels treballs que vam desenvolupar des del Govern i que jo vaig encapçalar, associats a la preparació del pacte d'Estat. Crec que vostè fa un error conceptual.

És a dir, que el pacte d'estat que va doncs comentar el cap del Govern no deixa de ser el que estem treballant avui, la seva continuïtat. De fet, vostè acusava els grups de la majoria de no haver treballat conjuntament o de no haver informat els diferents col·lectius. Miri, jo em vaig reunir personalment amb les diferents forces polítiques però també em vaig reunir amb la Caixa Andorrana de Seguretat Social, també em vaig reunir amb representants dels sindicats, amb la CEA, amb l'EFA, amb la Cambra de Comerç, amb el Fòrum Nacional de la Joventut, amb la Federació de la Gent Gran. I justament el que els hi vaig plantejar és la necessitat de treballar conjuntament i de buscar doncs la manera de que tots poguéssim doncs buscar aquest consens necessari per una problemàtica que és evidentment preocupant i que necessita d'una solució el més consensuada possible.

Quan vam anar avançant en aquests treballs, evidentment amb els grups de la majoria ho vam estar treballant de quina era la metodologia que era segurament la millor, i es va coincidir que segurament per cercar aquest consens el que era més adequat era buscar que fos el propi Consell General que iniciés aquests treballs. I com vostè veu al pacte d'estat, hi ha una sèrie de treballs previs i després també es buscarà aquest contacte directe amb la societat civil, amb els diferents actors econòmics per poder, doncs, consensuar al màxim aquesta posició.

Així doncs, no hi vegi res més que coordinació entre el Govern i les forces de la majoria. De fet, diferents ministres estarem presents si la Cambra ho considera oportú doncs en aquest grup d'estudi per poder doncs aportar també el nostre granet de sorra amb una solució que ha de ser de país.

Després, em sembla molt curiós que faci referència al Fons Monetari Internacional, una vegada més, de manera parcial i en aquest sentit doncs faltant evidentment a la veritat, en el sentit que el Fons Monetari Internacional no ens ha demanat o exigit cap element. De fet, nosaltres...

La Sra. síndica general:

Vagi acabant, Sr. Jover.

El Sr. Èric Jover:

Sí, acabo ara mateix, ...sinó que som nosaltres mateixos que proactivament se'ls va informar i evidentment com fan amb qualsevol dels seus estudis econòmics o d'estat financer dels països, un dels elements que busquen saber és com avança doncs les pensions de jubilació, perquè a ningú se li escapa que la majoria de països occidentals, doncs, tenen dificultats amb la sostenibilitat dels seus sistemes de pensions.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Jover.

Sr. López, entenc que vol respondre per al·lusions també?

Intentaríem després retornar al debat de la Proposta d'acord.

Té la paraula.

El Sr. Pere López:

Sí, jo volia dir dues coses si em permet la Sra. síndica. Un en referència, més que amb al·lusions, en referència al que deia el Sr. Jover, llegir dues coses molt concretes de la Proposta d'acord. La primera és que la comissió d'estudi del Consell General *"té per missió elaborar un dictamen en què s'analitzin els factors que afecten la sostenibilitat financera del sistema públic de pensions i identifiqui un conjunt de propostes d'actuació, entre les quals s'inclouran, específicament, les principals reformes que s'hagin de portar a terme"*.

Per tant, l'element de volta clau és el dictamen que fa la comissió, i que, després al punt tercer, es diu que *"es crearà juntament amb el Govern els grups de treball necessaris per tal de convertir les mesures que resultin del dictamen aprovat pel Consell General en un pla d'actuacions concretes"*.

Per tant, del pacte d'Estat que havíem entès nosaltres i el pacte d'Estat que vostè va oferir a les associacions passem ara a què la clau de volta és el dictamen que fa el Consell General i els altres òrgans seran responsables de veure com s'aplica aquest pacte o aquest dictamen que s'elabora en el si de la Comissió de Finances i, a més, com ha quedat clar, per majoria simple.

El segon dels punts que volia comentar, Sra. síndica entenc que ara hem de passar a veure quin és el text final que s'aprova, és....

La Sra. síndica general:

Però tenim encara un altre torn d'intervencions, eh?.
Dono la paraula als diferents grups

El Sr. Pere López:

Ah, val, jo volia oferir la mà estesa si hi ha la voluntat de trobar un consens, de trobar un text o mirar alguna fórmula, no sé quin és el posicionament dels diferents grups de la majoria, perquè penso que és important en el sentit de que hi ha una votació o hi ha d'haver-hi un posicionament sobre l'esmena que nosaltres hem presentat.

Torno a insistir, nosaltres pensem que això no es pot treballar en el si de la Comissió de Finances exclusivament, sota una lògica de majoria parlamentària, que és la lògica a la que en aboca l'esmena entrada per la majoria de que els acords siguin per majoria simple, sinó que això ha de ser un gran pacte nacional i per tant és molt interessant saber què és el que pensen...

La Sra. síndica general:

Crec que és important que fem el segon torn d'intervencions perquè els grups entenc que podran opinar del que s'ha plantejat fins ara.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Liberal i Ciutadans Compromesos, intervenen els tres?

Recordin que s'han de repartir el temps, eh?

Sr. Naudi.

El Sr. Carles Naudi:

Ara sí.

Gràcies Sra. síndica.

Bé, ja sé que era per al·lusions, però m'ha semblat sentir un altre to, Sr. López. I el Sr. Pintat parlava d'alarmisme. Però crec que l'alarmisme realment l'han fet vostès explicant una sèrie de coses que no són. Els grups de la majoria Liberals, Demòcrates i Ciutadans Compromesos posem sobre la taula, en el si del Consell General, una Proposta d'acord per actuar sobre uns fets que poc a poc es van acostant, ja li accepto Sr. Pintat, i ja ho he dit abans, que serà un any més tard, un any abans, però això acabarà passant senzillament perquè a la piràmide poblacional cada vegada hi ha més padrins i cada vegada menys assalariats i, per tant, cada cop el saldo del calaix és més buit, i arriba un moment que el calaix està buit i has de començar a tirar de les reserves.

Tard o d'hora això arribarà. I les solucions no les posem avui sobre la taula, ni molt menys. El que estem

dient és que ens hem d'estructurar per fer dictàmens i trobar les solucions amb consens.

Vostès han volgut fer creure que això és una cosa feta sense consens però que ho estem vestint de consens, quan al final de tot això, qui ho acabarà debatent en seu parlamentària és, en primer lloc la Comissió de Finances i Pressupost, acabarà sent així, i finalment aquí els vint-i-vuit consellers. Hem establert un mecanisme per avançar i actuar, com ha dit vostè, agafar el toro per les banyes, un problema que arribarà més tard o més d'hora, si hem cotitzat una mica més no ens ha pres ningú els diners, seran nostres, però més tard o més d'hora això acabarà passant. I són mesures que, ben cert, doncs ningú es vol posar en contra les persones, les famílies, les empreses i els autònoms del país, són mesures d'una actuació responsable, perquè se'ns va avisant cada vegada que ve el fons de reserva de jubilació que això es va acostant. Aleshores podem estar-hi d'acord o no estar-hi d'acord, podem voler-hi treballar o podem no voler-hi treballar, podem girar l'esquena i que es desgasti políticament el grup de la majoria, i jo això després els acusaré que ells han pujat les pensions o que ells han pres no sé quina solució, que jo avui no la puc posar a sobre de la taula, perquè encara no la tenim, perquè encara no s'ha començat a treballar.

I amb qui volem començar a treballar? Amb qui diu la Proposta d'acord, com hem dit, els membres de la Comissió de Finances, com hem dit els membres de Govern, que estan aquí descrits a la proposta, així com també els membres de la CASS que, per cert, tenen tota la llibertat i independència per demanar els estudis actuàrials que creguin oportuns, com també ho som des del Consell General per demanar nosaltres els que creguem oportuns.

A partir d'aquí, vull afegir una cosa molt important: que la comissió d'estudi tindrà caràcter públic, que no es fa res d'esquenes a ningú, que això estarà als mitjans de comunicació, que podran assistir-hi, escoltar, gravar i publicar tot el que allí es digui i es faci. Per tant, no vulguin fer creure que això es fa d'esquenes a ningú, perquè es busca el consens i es busca la transparència.

I a més a més, quan es diu que es vol treballar amb tothom, el punt tercer de l'Acord diu de forma molt clara que es crearà amb la col·laboració de Govern, perquè si es pot treballar plegats és més fàcil arribar a solucions un cop s'hagi fet el diagnòstic, treballar, perdó, crear amb la col·laboració del Govern grups de treball, tots aquells que siguin convenients, per tal de convertir les mesures que resultin del dictamen en lleis, en normes, en reglaments que recullin el màxim de consens dels agents econòmics i socials.

És que això no es fa d'esquenes a ningú, això es fa amb transparència, amb caràcter públic, amb totes les forces, amb el Govern, amb la CASS i amb tots els agents que siguin necessaris. I això és el que diu el text publicat al Butlletí del Consell General. Vostès poden voler fer creure que s'està intentant fer una altra cosa, però això és el que està escrit i el que estem intentant fer els grups de la majoria.

Ja per acabar, ja per acabar, esperem que això tiri endavant per trobar solucions a una cosa que tard o d'hora arribarà. També els hi vull fer un incís, em passo 9 segons, en relació al perquè de la majoria simple, i no vull fer pensar que això està passant aquí, però podria passar amb una hipòtesi que un grup amb pocs consellers, si no és el que ells diuen i només el que ells diuen, no vulguin transaccionar res i la majoria parlamentària no pot tirar endavant les seves propostes. I això al final vol dir que un grup petit acaba manant per un de gran. Arribat el cas, i no dic que això passi aquí, però dic que arribat el cas, un grup majoritari no podria tirar cap proposta endavant perquè el petit no li deixa fer.

Però les solucions s'han de posar a sobre de la taula, es buscarà el consens, es farà amb transparència, es farà amb caràcter públic perquè totes les persones d'Andorra sàpiguen el que està passant i cada un decidirà si s'està fent un *forcing* o s'està buscant el consens per trobar solucions a una problemàtica que d'aquí a quinze, vint anys, al 2037, 2038, ja veurem Sr. Pintat si això arriba més endavant, tant de bo, acabarà donant-se.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Naudi.

Sr. Ferran Costa, pel Grup Parlamentari Liberal.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sra. síndica.

S'han dit moltes coses, però potser per optimitzar en el temps, enllaçar amb la darrera intervenció del Sr. Naudi i que bàsicament ha desentrellat doncs que, de manera decidida, passi el que passi, i siguem, així ho espero, o no siguem capaços de posar-nos tots plegats d'acord, finalment hi haurà una reforma de les pensions per aconseguir de fer-les sostenibles. Amb la qual cosa penso que aquest és el missatge tranquil·litzador d'entrada que hem de traslladar als nostres ciutadans.

I ho dic perquè penso que aquelles conciutadanes i conciutadans que ens hagin seguit fins ara des de casa potser estan, com a mínim, un pèl confusos. Perquè hauran sentit, i jo em quedo amb aquesta part positiva

dels respectius discursos de les forces parlamentàries de la minoria, en què tots coincidim en què cal fer les pensions sostenibles. Amb la qual cosa, jo em quedo amb aquest punt en positiu i traslladem als ciutadans que això és compartit per totes les forces parlamentàries representades en aquesta Cambra, amb la qual cosa cal fer els deures i, com deia els Sr. Naudi, els deures es faran. Per tant, penso que és important que les ciutadanes i els ciutadans sàpiguen que s'està per la labor de manera decidida i que això passarà.

No obstant, sí que m'agradaria puntualitzar algunes de les apreciacions que s'han fet perquè penso que potser manquen de rigor o, com a mínim, deixi'm dir que potser estan un pèl tergiversades. Començaré per les que Sr. López, ha esmentat vostè. Jo penso que vostè ha entrat en aquella dinàmica que potser massa vegades ens té acostumats de barrejar naps amb cols, i aquesta tergiversació fa que quedi tot com bastant confós i no s'acaba d'entendre massa bé el que es pretén.

Està, per exemple, ara mateix, barrejant la Proposició de llei amb el dictamen. El dictamen marca molt clar aquesta proposta d'acord que és per al 15 de juliol, però la Proposició de llei és per al 15 d'octubre. Per tant, que quedi molt clar que són coses completament diferents.

Llavors també vostè esmentava, i penso que ja n'ha fet al·lusió el ministre Jover, que s'ha fet d'esquena als col·lectius. Doncs res més lluny de la veritat, ja ho ha explicat el Sr. Jover, s'ha parlat amb tots els col·lectius, amb la qual cosa hi han estat part implicada.

I després també volen confondre prenent que no es vol un consens. Ha llegit vostè, diria que era vostè, una part d'aquesta Proposta d'acord. Jo li'n llegiré una altra, perquè quedi ben clar quin és el posicionament dels grups de la majoria. I si se'n va a aquesta pàgina 3 de la Proposta d'acord, diu literalment que *"els grups parlamentaris Demòcrata, Liberal i Ciutadans Compromesos volen proposar al Consell General l'impuls d'un pacte d'estat per la sostenibilitat de les pensions, mitjançant el qual sigui possible -atenció- consensuar la diagnosi de la situació i de les seves causes i vinculant tant els poders públics com els agents econòmics i socials, es determinin les mesures que cal implementar en el sistema i el calendari d'implementació"*.

Per tant, aquest consens que vostè deia que no es volia assolir, negre sobre blanc ho indica la Proposta d'acord.

Per últim, el Sr. Josep Pintat, ens deia que, si ho he entès bé, que cal saber quin és el model de país adequat que garanteixi que aquesta reforma es pugui fer sense increments.

No sé ben bé a què es referia, però jo penso que varetés màgiques pel que fa a la sostenibilitat de les pensions, ni a Andorra ni en cap dels països de la Europa occidental que estan afectades doncs per la mateixa problemàtica, la tenen ara per ara, i per tant serà molt interessant i seria un exercici penso que molt bo, que ens trobéssim tots aplegats al voltant d'aquesta comissió d'estudi per començar a analitzar aquestes propostes.

Volia precisar altres aspectes que havia mencionat el Sr. Pintat, però penso que ho hauré de fer en subsegüents intervencions.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Costa.

Sr. Carles Enseñat, esgota el temps que tenen conjuntament.

El Sr. Carles Enseñat:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Miri, Sr. López, és curiós que basteixi tot un discurs entorn del diàleg, i alhora no vulgui escoltar el que just quan vostè pujava a la Tribuna jo li acabava d'explicar. I el fet és que vostè no ha llegit la proposta d'acord o no l'ha volgut entendre. I a demés no és curiós ni és just amb les idees dels altres, perquè busca destruir-les i ni tan sols les escolta o les llegeix en aquest cas.

Vostè fa unes afirmacions que són del tot, en el meu cas, insulses i sense cap tipus de raó, perquè vostè diu que aquí estem votant un pacte d'Estat, quan justament el que estem fent és una comissió d'estudi per conèixer el parer d'aquells experts i que ens donin aquella informació que, jo crec, que com a conseller general, jo també necessito tenir aquesta informació experta. Crec que ningú d'aquesta sala és expert en la seguretat social i per tant crec que amb la informació que ens donin els experts podem tenir una opinió molt més fonamentada i més formada de quina és la causa de la problemàtica i de quines són les possibles solucions.

Perquè de cara a la possible reforma de la seguretat social, o no, perquè aquesta és l'altra pregunta: cal reformar-la? Vostè sap dir-me quines són les reformes que s'han fet o s'estudien a països tercers? Jo li soc incapaç. Potser li podré dir dos o tres, però no sabré explicar-li en profunditat quines són les reformes que ja han fet altres països amb problemes similars, o quines són les reformes que s'estudien a països i que segurament doncs d'aquí a un, dos, tres o cinc anys esdevindran una realitat. Vostè sap quin impacte té cada possible reforma que estem parlant? Jo

sincerament no ho sé, i per tant m'agradaria saber-ho. O vostè sap quines perspectives de futur té la CASS, o quins models existeixen a altres països, de seguretat social? Perquè no solament n'hi ha un, no solament n'hi ha el nostre, n'hi ha altres, n'hi ha altres sistemes, hi ha el suís, hi ha l'espanyol, per exemple. O vostè sap quins mecanismes d'equilibri poden existir a part dels que ja coneixem? Jo, la veritat que ho desconec. I per això fem aquesta comissió d'estudi, és una comissió d'estudi que té com a intenció única i exclusiva que passin els experts que es requereixin, que es necessitin, per avaluar la situació.

I a partir d'aquí, és elevar al Ple un resum més exhaustiu o menys, això ho decidirà la comissió, escolti. I si a vostè li fa por la majoria simple, posi una esmena. Fem una pausa ara, vostè proposa una esmena, en parlem, i fem un altre tipus de majoria. Però clar, és que al final hi ha d'haver-hi una forma d'elecció del president i dels dies de les compareixences, perquè sense una forma de poder dir "avui ens reunim", vostès també ens tenen molt acostumats a què després no ens reunim mai.

Per tant hi ha d'haver-hi alguna fórmula o una fórmula que digui bé, doncs, hi ha una persona que presideix aquesta comissió, i com s'elegirà? Doncs amb una majoria simple. Que vol una majoria qualificada o una majoria absoluta o més o menys? Bé, parlem-ne, no tenim cap problema amb això. De la mateixa forma que, escolti no li agrada el 15 de juliol? Ho vol posar el 15 de setembre? No tenim cap problema. No li agrada el 15 d'octubre, el poso el 15 de novembre? No tenim cap problema.

Vull dir, vostè, el que ha de fer en aquest cas, és demanar a la Sra. síndica una pausa per negociar amb nosaltres una esmena, per negociar una transacció d'aquesta Proposta d'acord. I no tindríem cap problema.

Clar, la seva esmena, i que entenc que se'ns demanarà el nostre parer, la seva esmena destrueix tot aquest pacte que hem creat nosaltres, tota aquesta comissió, vostè passa directament al pacte d'Estat. Jo no li dic que no al pacte d'Estat, dic que primer, com a consellers generals, hem de tenir informació de què passa a la CASS i quines vies de solució existeixen a altres països? Que no vol dir que siguin les exclusivament que s'acabin adoptant. A partir d'aquí, es crearà, com deia el Sr. Naudi llegint el punt tercer de la Proposta d'acord, es crearan aquelles comissions amb, òbviament, Govern i també amb la implicació de la CASS i també dels agents econòmics i socials, per poder treballar amb les solucions.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Enseñat.

És el seu torn, Sr. Pere López pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, o vol que fem... digui, digui.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Jo només un parell de coses abans de contestar el que proposa concretament el Sr. Enseñat. En primer lloc, primer perquè, i una cosa que no m'ha donat temps de fer a la meua intervenció que m'agradaria recuperar ara, primer perquè quan escoltava que vostè deia que no som experts, i jo no soc cap expert amb sistema de pensions, crec que és una proposta que va en contra de la seva proposta en ferm. És a dir, vostès pretenen que la Comissió de Finances sigui la comissió que faci un dictamen que després els altres integrants..., això és el que diu el text, és a dir, hi ha un dictamen que es fa a la Comissió de Finances a la comissió d'estudi i aquest dictamen després s'ha d'aplicar per part dels altres.

I la clau de volta és aquest dictamen, podem llegir-ho, i sinó acceptem la idea de fer aquesta pausa, però és claríssim, és a dir: la comissió d'estudi que fa un dictamen i aquest dictamen és l'element central a partir del qual tots els altres agents han...han de treballar.

I a mi em sembla que la Comissió de Finances no és un bon representant de la societat del nostre país, i jo en soc un integrant de la Comissió de Finances. Em sembla que no ho és, em sembla que no ho és per començar perquè és una comissió que hi ha set homes i una dona, per començar. És una comissió que està integrada bàsicament per economistes, professionals liberals, empresaris del país. Per tant, em sembla que no és una comissió que representi la nostra societat civil i per tant nosaltres proposem, i torno a insistir, amb la idea que això no es pot fer ni es pot decidir en la comissió de finances i molt menys en la seva esmena de per majoria...de per majoria simple, molt menys. Nosaltres pensem que és la idea del pacte d'Estat, que això s'ha de decidir en una gran taula nacional amb acords entre els agents econòmics en el que hem de fer esforços per trobar consens. Però això no és un consens. Vostès volen passar un rodet parlamentari amb majoria simple a la comissió, fer un dictamen, venir al Consell General i aprovar un projecte de llei. Jo no hi veig el consens per enlloc, amb el contingut concret, que si volen fem una pausa, ens la llegim i ens rellegim el contingut de la Proposta d'acord, tots, tots conjunts. Però això és el que hi diu, això és el que hi diu i a més, encara que els pugui semblar greu, perquè a més a més em sembla que és un error polític per la seva part, ni la confederació empresarial, ni els

sindicats ni les associacions de persones amb discapacitat, i demés estaven al corrent el dimarts al vespre d'aquest debat que anem a tenir avui, que em sembla que és un debat d'Estat.

Sr. Jover, vostè va parlar amb les associacions al febrer, abans de la Covid, i va convocar les reunions. I la gent, jo parlant-hi aquest dies em diu "home, i d'aquelles reunions en una taula que havíem de ser vint-i-cinc, ara hem passat a que sigui la Comissió de Finances que faci un dictamen". Què ha passat entremig, no? Què és el que ens hem perdut perquè haguem passat d'aquell escenari a aquest?" Però recollint el que deia el Sr. Enseñat, fem una pausa, ens ho llegim, ens ho analitzem entre tots, mirem si vostès poden acceptar part de la nostra esmena per reconduir el pacte d'Estat, i si vostès insisteixen doncs en aquesta comissió que faci el dictamen, però ens ho llegim i fem una pausa Sra. síndica, recollint la proposta que feia el Sr. Enseñat.

La Sra. síndica general:

Deixi que demani si els altres grups desitgen intervenir.

Terceravia vol intervenir?

Té la paraula Sr. Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Jo el que he intentat explicar ha estat una mica l'evolució del que ha estat el fons de reserva des de l'any 2012 en base als estudis que s'han fet. I aquest risc sempre s'ha anat posant latent.

D'aquí a dir que cal una reforma?

Ja he explicat com podria ser una reforma de les pensions i en quins criteris es podria basar. Potser estem equivocats, potser estem equivocats. Però bé, jo també em refereixo a la compareixença que hi va haver el divendres, i de la compareixença que hi va haver el divendres, el que ens ha sobtat és que ara s'encarreguin nous estudis, i que ho faci la pròpia CASS quan avui es volia debatre, i el que estem debatent avui és la proposta, que quedí clar, per un pacte... la Proposta d'acord per al foment d'un pacte d'Estat.

Per tant, no ens acaba de quedar clar que és el que es vol fer, si només és una comissió d'estudis i, miri, li diré una mica al revés a tots, ens és igual que sigui del format que diguin els grups de la majoria o que el format que sigui d'ells, l'important és que s'hi aclareixin. Però jo crec que el contingut no hauria de ser només les pensions, que és això el que li xocava al Sr. Costa. Jo crec que el format hauria de ser més ampli, hauria de ser també a l'entorn del sanejament

de les finances públiques, a l'entorn de la implementació de les polítiques necessàries per generar les reserves exteriors que ens demana el Fons Monetari Internacional. També s'hauria de contemplar els mecanismes per disposar d'una política fiscal de bona governança. També hauria d'incloure els beneficis i costos del futur acord d'associació. També hauria d'establir quins són els pilars claus de l'economia ara i quins volem de futur.

I al final creiem que tot aquest sistema de pensions que, tal com he dit, hauria de ser un atractiu i un revulsiu per la pròpia economia i pels propis cotitzants que ha d'atraure també talent. I ja hem explicat quins requisits: que sigui sostenible, suficient, equitatiu.

Per tant ara ens pensem que aquesta sigui una globalitat, i tot això es podria encabir d'aquest dictamen, en lloc de fer-ho doncs per un punt concret, dins tot aquest marc d'estudis i reflexions que s'estan fent ara pel futur d'Andorra i per definir un autèntic full de ruta. Perquè si es prenen decisions només concretes a l'entorn d'una qüestió sense tenir la conjuntura, és molt difícil que s'encerti. I això condiciona una mica l'esdevenir del futur, per tant, a mi com vulguin, si volen fer una pausa, el que vulguin.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Pintat.

Per tant, Sr. Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Sí, molt ràpidament, Sra. síndica. Gràcies per donar-me la paraula.

Sr. López, miri, si en comptes de dictamen li vol dir dictamen no vinculant, o conclusions, o memòria que resumeixi les compareixences, no tenim cap problema. Si en comptes de membres de la Comissió de Finances vol que siguin aquells membres designats pels grups parlamentaris, no tenim cap problema. Sincerament, si a més dels membres de la Comissió de Finances vol que hi siguin els de la Comissió de Socials, no tenim cap problema. Però això sí: si finalment demana una pausa, vingui amb un contingut que puguem discutir, perquè, vull dir, en el vol sentit de la paraula, vull dir que no estiguem aquí fins a les 2 del matí parlant d'aquesta Proposta d'acord.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Enseñat.

Fariem la pausa.

Sr. Costa, breument, perquè sinó no acabarem el Consell avui, eh?

El Sr. Ferran Costa:

Totalment d'acord, Sra. síndica. Gràcies per donar-me la paraula.

Penso que, potser per aclarir conceptes, i potser és que és molt tard i tots plegats ja no recordem el que diu la Proposta d'acord, però si em permet són 7 línies, m'agradaria llegir el literal del que posa a la Proposta d'acord en els seus apartats finals per recordar al Sr. López però també al Sr. Pintat que contempla que hi siguin tots, sense excepció, els agents socials als quals ens estem referint. Ho llegeixo: *“El dictamen de la comissió d'estudi s'haurà de presentar a la Sindicatura per tramitar-ne l'aprovació en el Consell General no més tard del 15 de juliol”*. I punt tercer i final: *“Crear, amb la col·laboració del Govern, -des del Consell General, és clar- els grups de treball que siguin convenients per tal de convertir les mesures que resultin del dictamen aprovat pel Consell General en un pla d'actuacions concretes d'ordre normatiu i d'acció administrativa que reculli el màxim nivell possible d'adhesió dels agents econòmics i socials del Principat.”* Jo penso que el literal, al meu entendre, al meu humil entendre, és claríssim.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

Responent a la petició dels grups, dels dos grups que han presentat esmenes, la coalició i el grup Socialdemòcrata, una pausa de vint minuts. Si no hi arriben, em comuniquen que necessiten una mica més de temps, i els encoratjo a què puguin trobar una solució.

Ens trobem a les 21.50h.

Se suspèn la sessió.

(Són les 21.30h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 22.30h)

La Sra. síndica general:

A petició dels grups i seguint l'article 56, alterarem l'ordre del Consell i passarem ara a debatre el punt número 6.

6. Examen i votació de la Proposta d'acord de mesures d'eliminació i prevenció de l'amiant.

La proposta fou presentada per tots els grups parlamentaris i la consellera general no adscrita, la qual fou publicada en el Butlletí número 38/2021, del 14 d'abril, i s'hi ha presentat també conjuntament per tots els grups parlamentaris i la consellera general no adscrita una esmena la qual ha estat publicada en el Butlletí 47/2021, del 5 de maig.

Per defensar la proposta d'acord formulada conjuntament, intervé el Sr. Roger Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Gràcies Sra. síndica.

Una mica més d'un any de la negociació i posterior debat de la Proposta d'acord de reconeixement de la crisi climàtica i de la declaració de l'estat d'emergència climàtica i ecològica. Llavors, aquell gener de 2020 ens vam comprometre a tirar endavant una Proposta d'acord única sobre l'amiant, un compromís materialitzat fa un mes amb la presentació conjunta per part de totes les forces parlamentàries del Consell General de la proposta d'acord de mesures d'eliminació i prevenció de l'amiant que avui examinem.

Arribats a aquest punt, vull agrair al Sr. Enseñat el fet d'haver considerat, durant el procés de negociació d'aquella proposta d'acord d'emergència climàtica, elaborar a través d'un punt d'una proposta que fèiem a través del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, una proposta única sobre l'amiant. Un fet que ha permès treballar conjuntament i incloure aquesta mesura inicial en una proposta compartida per totes les forces parlamentàries com la que avui examinem. Unes forces a les quals també vull agrair la seva dedicació i voluntat de tirar endavant aquest text. I quan dic totes, són totes. Una unanimitat present fa una mica més d'un any d'un Consell General que va veure des d'un primer moment la importància d'apostar per noves mesures que fessin front de forma estructural i efectiva a la problemàtica de l'amiant.

Per cert, aprofito per dir que què bonic i que important és poder parlar en nom de tot el Consell General i com ho necessita la política del nostre país, ja que l'acord i el consens són el summum del millor que podem fer durant el temps que estem aquí representant el poble andorrà. La pandèmia que hem viscut i que encara estem vivint ha suposat que en aquest últim any totes les forces parlamentàries hàgim hagut de fer front a altres projectes d'urgència. No obstant això, i com els hi deia, la voluntat de fer front a la problemàtica de l'amiant no s'ha aturat mai. I avui, amb aquest text unànime presentat, així ho reflectim.

Repeteixo, aquesta unanimitat demostra la voluntat clara i ferma del conjunt de l'hemicicle d'apostar per

polítiques que afrontin la problemàtica de l'amiant des d'un vessant estructural i efectiu. En aquest sentit, recordem que s'ha constatat que l'amiant provoca riscos per la salut si els materials que en contenen es trenquen o es desgasten, ja que el trencament o desgast pot desprendre fibres que acaben sent inhalades pels éssers humans.

D'aquesta manera, la perillositat d'una instal·lació es redueix si aquesta està en bon estat, no presenta risc d'alliberament de fibres a l'ambient i a més a més no es manipula. Concretament, això es pot produir sobretot en processos de demolició, manteniment, reparació, renovació d'edificis o habitatges. Des del 2017 s'està aplicant el Reglament regulador de les disposicions mínimes de seguretat i de salut per protegir els treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a l'amiant, i a més a més s'ha procedit a inventariar els edificis públics que en contenen, amb una dotació pressupostària per eliminar-lo.

Tanmateix, en el dia d'avui encara queden alguns edificis per inspeccionar, i per executar-hi els treballs d'eliminació de l'amiant.

Per tot això, i amb l'objectiu de reforçar les polítiques actuals en aquesta matèria, les forces parlamentàries del Consell General encomanem al Govern, i en aquest sentit així feia referència l'esmena que hem presentat també conjuntament, que era una esmena tècnica de precisar que duem a terme dues encomanes com ara els hi comentaré.

La primera encomana fa referència a realitzar, abans de finalitzar el primer semestre del 2022, l'estudi necessari amb l'objectiu d'establir una planificació temporal i econòmica que permeti localitzar i identificar les diferents situacions de l'amiant a Andorra, per tal de procedir a la seva retirada dels edificis i equipaments públics que encara en continguin. En tot cas, augmentar els recursos destinats a aquest servei, ampliant la partida pressupostària en l'elaboració dels futurs projectes del pressupost si les necessitats ho requereixen. Aquesta és la primera proposta.

La segona, també és una segona encomana a Govern, de presentar un projecte de llei abans de finals del 2022 que estableixi les obligacions i procediments escaients per notificar i garantir el seguiment del protocol que s'estableixi pels casos en què durant una demolició, manteniment, reparació i/o renovació d'edificis o habitatges o en qualsevol altres supòsit, s'identifiquin elements d'amiant que puguin representar un risc per a la salut de les persones.

Així mateix, comentar-los que la llei integrarà, modificant-les si escau, les disposicions reglamentàries que els hi comentava i altres existents sobre la regulació del tractament de l'amiant, per tal

de complir els objectius d'aquesta proposta d'acord en matèria d'identificació, notificació i seguretat.

Per concloure, amb l'aprovació d'aquesta proposta d'acord, Andorra fa un pas més endavant en les mesures per combatre la problemàtica de l'amiant, així com un pas més en la promoció d'una política transversal i integral en aquesta matèria. Una protecció per al conjunt de la societat que en l'àmbit laboral té com a aparell legal, la llei 34/2008, de la seguretat i la salut en el treball, així com tota la reglamentació que la desenvolupa, que en el cas de l'amiant fa referència a aquest Reglament regulador de les disposicions mínimes de seguretat i salut per protegir els treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a l'amiant.

Com els hi deia, a Andorra avancem en matèria d'amiant, apostant per reforçar els recursos en aquesta matèria així com la creació d'una llei integral que posi al centre de la protecció i salut pública el conjunt de la gent que viu i treballa al nostre país.

La creació d'aquest tipus d'iniciativa legal és una demanda arreu del territori europeu i a més a més és un projecte que s'alinea amb les últimes recomanacions i conclusions de la Unió Europea incloses en el dictamen del Comitè Econòmic i Social Europeu 2019/C240/04 sobre el treball amb amiant en la renovació energètica.

L'amiant o asbest, només per concloure, ha suposat la manifestació d'un conjunt de malalties anomenades malalties silencioses, relacionades amb l'aparell respiratori. Silencioses perquè a vegades no tarden el temps suficient per detectar-les amb un temps mínim, sinó que es presenta al cap d'uns anys, essent la més letal el càncer de pulmó. Aquest apareix fruit de l'auge, a mitjan del segle XX, de l'ús d'aquest tipus de component pel fibrociment en la construcció. D'aquest auge encara avui en veiem el resultat de múltiples edificacions així com malauradament molts de nosaltres coneixem o hem conegut persones del nostre voltant que fruit d'una sobreexposició a aquest material han sigut víctimes d'una ignorància col·lectiva. Avui el coneixement és superior, i és aquest coneixement tècnic i científic el que ens evidencia com protegir millor la salut pública i el benestar de la ciutadania. Crec que són molt difícils les comparacions de les malalties relacionades amb l'exposició amb l'amiant, amb l'excepcionalitat de la pandèmia actual.

Però si d'alguna cosa crec que en podrem aprendre, tant de la problemàtica de l'amiant com de la pandèmia actual, és que el coneixement científic i la seva bona aplicació són solucions necessàries per sortir-nos-en plegats.

Però la condició bàsica i imprescindible és que aquest coneixement es traslladi en unitat i acció, una unitat i unes accions compartides, que avui, amb aquesta Proposta d'acord, evidenciem.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Padreny.

Entenc que ja ens ha fet partícips de l'esmena, de les esmenes?

El Sr. Roger Padreny:

Correcte.

La Sra. síndica general:

D'acord.

Altres intervencions?

Sra. Carine Montaner, consellera general no adscrita.

La Sra. Carine Montaner:

Moltes gràcies Sra. síndica.

L'amiant representa un risc per a la salut dels treballadors del sector de la construcció que poden estar en contacte amb aquest material durant la demolició doncs d'un edifici, renovació d'un pis, d'un xalet, o doncs de tot un edifici. S'ha demostrat que l'amiant pot provocar càncers i també malalties cròniques pulmonars.

Aquesta Proposta d'acord té dos objectius: primer, encomanar al Govern un estudi per identificar i localitzar l'amiant, aquest material, a nivell del mercat immobiliari, i dos, encomanar al Govern una llei que determina protocols concrets per tal de garantir la protecció de la salut dels treballadors de la construcció que poden estar en contacte amb aquest material. Celebro la bona entesa d'aquesta Cambra per aquesta qüestió i espero que es faci el mateix pel tema de la sostenibilitat de les pensions de jubilació, que, doncs, en parlarem la setmana vinent.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sr. nunci.

Bé, bona nit de nou. Gràcies Sra. síndica.

L'amiant era un element que es feia servir en indústries molt diverses, entre elles la construcció, amb tubs, amb canals de desaigües, amb jardineria, amb decoració, també al sector de l'automòbil, amb pastilles de frens.

I de fet a Andorra ja no es fa servir, és a dir que ningú s'espanti. A Andorra no es fa servir, a Espanya i França tampoc, i sí que hi ha països, països bastant allunyats de nosaltres, on encara es fa servir. I l'amiant, tampoc ara alarmem a les persones del país, no representa un problema a no ser que s'actui en una remodelació, en una construcció i es trenqui aquell element construït amb amiant, llavors se'n desprenen aquelles fibres o microfibrilles que, en cas de ser inhalades, doncs representen, com ha dit el conseller Padreny, un perill. Evidentment no és una cosa si ho respire un segon, és una cosa que depèn de la freqüència, de la quantitat, de la mida de les fibres, si és durant molt temps, si és només un dia, i evidentment això pot arribar a provocar unes malalties.

Per tant, ens hem de felicitar que arrel de la Proposta d'acord d'emergència climàtica que també vam fer de forma consensuada, avui és una paraula que traïem molt aquí al Consell General, tots els grups parlamentaris doncs ens hem de felicitar que avui tenim aquest acord per ajudar a què aquest element, com deia, constructiu i de diverses indústries molt implantades al nostre món, no sigui, que no és, a no ser que, com deia, s'hi faci una intervenció, i desaparegui com a element de risc per a la salut pública, per a la salut de les persones i sobretot per la salut d'aquelles persones que en el desenvolupament de la seva feina, és a dir, quan van a treballar, sobretot ram d'empreses que fan remodelacions d'edificis, doncs tenir molt clar quins són els protocols i tots els reglaments que els hi han d'aplicar perquè això no representi un problema per la salut de ningú.

Per tant, ens felicitem que aquest acord que serà, espero, unànime, per un costat tanqui molt bé què és el que s'ha de fer amb l'inventari i actuacions de l'Administració pública i deixi també molt clar, negre sobre blanc, tots aquells processos i protocols i normes que s'establiran, d'acord amb aquesta llei que sorgirà, amb tots aquells edificis privats, construccions privades, que puguin contenir amiant.

Ens en felicitem i, per tant, CC hi votarà a favor.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Naudi.

Pel Grup Parlamentari Terceravia més Unió Laurediana més Independents, Sr. Oliver Alís.

El Sr. Oliver Alis:

Gràcies Sr. nunci.

Gràcies Sra. síndica.

El passat 23 de gener de 2020, durant l'examen i votació de la Proposta d'acord de reconeixement de crisi climàtica i de declaració d'estat d'emergència climàtica, el Sr. Padreny, conseller del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, va posar en evidència que en el marc d'aquesta Proposta d'acord, la de la crisi climàtica, havia proposat incloure en aquell text el compromís de realitzar una auditoria de la presència de l'amiant en els edificis públics i privats i també legislar allò que fes falta per dur a terme les auditories pertinents amb l'objectiu d'eliminar l'amiant tant d'edificis públics com privats.

Un apartat que si bé en aquella Proposta d'acord no va trobar el suport dels grups de la majoria, sí va trobar el compromís de tots els grups parlamentaris de la Cambra per tal d'elaborar i consensuar la Proposta d'acord que avui sotmetem a votació.

L'amiant, asbest o popularment conegut com uralita pel nom de l'empresa que el va comercialitzar en l'Estat espanyol, és un dels components del fibrociment que va ser molt rentable en el sector de la construcció, tant des del punt de vista del seu baix cost com per les seves propietats aïllants, mecàniques, químiques i de resistència a la calor i a les flames.

Tot i que se n'utilitzaven de diversos tipus, com l'amiant blau i el marró, que són els més perjudicials, l'amiant blanc va ser el darrer que se'n va prohibir l'ús a Europa al voltant del 2001. A ningú se li escapa, que igual que als països del nostre entorn, l'ús de materials de construcció contenint aquest component es va generalitzar utilitzant-se en el desenvolupament del nostre país. Avui en dia sabem que els efectes negatius sobre la salut derivats d'aquest material són a causa principalment de la inhalació del mateix quan les seves fibres es desprenen i passen a l'aire a causa de la manipulació, trencament, perforació o quan el material està molt envellit.

El fet d'estar en contacte amb l'amiant, però, com han dit els altres companys consellers, no suposa gairebé cap risc per la salut si aquest no està deteriorat. També som tots conscients de les dificultats de l'extracció o l'aïllament d'aquests materials, tasques que s'han de desenvolupar per part d'empreses especialitzades i amb uns equips de protecció individual que per desgràcia ens recorden els que han hagut d'utilitzar els serveis sanitaris durant la pandèmia produïda pel SARS-CoV-2 que avui en dia encara vivim.

Darrerament hem pogut comprovar els retards en les obres de rehabilitació de l'edifici de Ràdio Andorra

quan s'hi va localitzar amiant i òbviament retirar-lo. També sabem que hi ha diferents tècniques de tractament de l'amiant, com són el recobriments in situ del mateix amb materials aïllants o l'extracció i emmagatzematge del mateix en empreses especialitzades.

Totes i tots som conscients dels greus perills que l'amiant pot tenir sobre la salut de les persones, i que cal actuar en favor de la prevenció de la salut de tots els ciutadans del nostre país i la dels nostres turistes i visitants. És per les raons anteriorment exposades que d'una part encomanem al Govern que abans de la fi del primer semestre del 2022 realitzi l'estudi per planificar el cronograma i les necessitats econòmiques per tal de localitzar on es troba l'amiant a Andorra i retirar-lo de les instal·lacions públiques. I si ho calgués, augmentar els recursos econòmics destinats a aquest efecte.

Per altra part, li encomanem la presentació d'un projecte de llei abans de la fi de l'any vinent que estableixi les obligacions i procediments escaients a tenir en compte per part del sector privat per notificar i garantir el seguiment del protocol que s'estableixi pels casos en què durant una demolició, manteniment, reparació i/o renovació d'edificis o habitatges o en qualsevol altre supòsit s'identifiquin elements d'amiant que puguin representar un risc per la salut de les persones.

En aquest Projecte de llei s'obligarà a actualitzar, si escau, els reglaments en la matèria de l'amiant. En aquest sentit, el Grup Parlamentari Terceravia + Unió Lauredana + Independents, havent contribuït en la redacció de la present Proposta d'acord, hi donarem suport.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. conseller.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sra. síndica.

Si em permet fer la intervenció des de l'escó. En primer lloc, penso que ha quedat abastament palès la importància de la Proposta d'acord que avui tirarem endavant amb les explicacions de les meves companyes conselleres i consellers que m'han precedit, amb la qual cosa penso que no val la pena estendre-nos...estendre'ns més al respecte, perdoni, la combinació pronominal a aquestes hores de la nit, no són evidents.

Dit això, sí que vull posar en relleu i li he dit diverses vegades en privat però ho diré públicament, el

tarannà sempre consultiu del conseller Padreny, en aquest sentit per tant agrair-li també que mobilitzés a totes les forces parlamentàries de la Cambra per trobar els acords necessaris per tirar endavant aquesta Proposta d'acord de manera unànime. I acabo amb les seves paraules: unitat i acció que quan es vol es mostra i es pot tirar endavant. Per tant, agrair-los per la contribució i res més a afegir.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Costa.

Seria el seu torn Sr. Padreny, entenc que ja ho ha fet com a Grup Socialdemòcrata. Passo el torn.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sr. Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sra. síndica.

Ho faré també des de l'escó.

La declaració de l'estat d'emergència climàtica i ecològica que vam aprovar per assentiment el gener de l'any passat va convertir Andorra en un dels primers països del món en plasmar un compromís ferm amb el medi ambient i en vetllar per deixar un futur més verd a les noves generacions.

El fet de declarar sense embuts que el canvi climàtic i ecològic és una problemàtica molt greu que afecta a tot el món, grans i petits països, havia d'implicar des del minut zero una acció contundent i planificada per pal·liar-lo. Andorra així ho està fent, per exemple amb la implementació del Pla nacional de l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible de les Nacions Unides, o la Llei d'economia circular que està ultimant el Govern i que precisament dona compliment a molts dels punts de la declaració d'emergència climàtica.

Avui, amb aquesta Proposta d'acord fem un pas nou, que se sumarà als molts ja fets i als que vindran, en aquesta voluntat de fer una Andorra millor i més sostenible. I també una Andorra amb més salut, perquè l'amiant no és només un component molt contaminant, com ja han dit, sinó també un component nociu per a la salut de les persones. I a més, aquest nou pas el fem en un context poc habitual en aquesta Cambra, amb una Proposta d'acord conjunta, presentada per la totalitat dels grups parlamentaris, que en formem part.

Perquè fer tot el que estigui a l'abast de les administracions per eliminar l'amiant dels edificis és un gest que no pot tenir de cap manera un color polític. És important recordar que l'eliminació de l'amiant constava en la declaració d'estat

d'emergència climàtica. Però per la seva transcendència, vam decidir que calia tractar-ho de manera individualitzada en una nova proposta d'acord. I així s'ha fet. I en aquest punt voldria agrair al conseller Roger Padreny la seva iniciativa i voluntat perquè hem pogut arribar fins al punt en què ens trobem ara mateix gràcies a ell, assolint un compromís unànime perquè Andorra sigui un país sense amiant i a la vegada refermant de nou el nostre compromís internacional, el compromís d'Andorra amb la salut de la població, el medi ambient i la sostenibilitat.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Enseñat.

Cap altra intervenció?

Si no hi ha més intervencions, demano als proposants quin és el text final que se sotmet a votació, és a dir, si s'accepta l'esmena proposada o es manté la proposta inicial.

El Sr. Roger Padreny:

S'accepta l'esmena proposada per part de tots els grups.

La Sra. síndica general:

D'acord, moltes gràcies.

Doncs vist el manifestat, el text final que se sotmet a votació és el text esmenat. I a la vista del debat i de les intervencions, declaro la Proposta d'acord aprovada per assentiment.

Deixen la sala les M. I. Sres. Maria Martisella González i Carine Montaner Raynaud.

7. Examen i votació del Projecte de llei del Codi de circulació.

L'informe de la Comissió Legislativa de Política Territorial, Urbanisme i Medi Ambient ha estat publicat en el Butlletí número 48/2021, del 10 de maig.

Intervé per exposar l'informe de la comissió la Molt Il·lustre Sra. Mònica Bonell Tuset, nomenada ponent per part de la comissió.

La Sra. Mònica Bonell:

Gràcies Sra. síndica.

Com a ponent del Projecte de llei del Codi de la circulació, em correspon avui presentar una síntesi de l'informe de la comissió.

La Sindicatura, als efectes determinats per l'article 18.1.d. del Reglament del Consell General va constatar que les esmenes formulades pels grups parlamentaris no eren contràries a les disposicions de l'article 112 del Reglament del Consell General i les va admetre a tràmit.

D'acord amb el que preveu l'article 45 del Reglament del Consell General, l'esmentat Projecte de Llei així com les esmenes a l'articulat que han estat presentades, foren trameses a la Comissió legislativa de Política Territorial, Urbanisme i Medi Ambient el dia 11 de març del 2021. La comissió, en el decurs de les vuit reunions celebrades des del mes de març a principis de maig, ha analitzat el Projecte de Llei i les 73 esmenes que li han estat presentades. De les esmenes que hi figuren a l'informe de la ponència, 32 s'han aprovat per unanimitat, 6 s'han aprovat per majoria, 5 no s'han aprovat, 4 han estat retirades i 26 esmenes han estat retirades per obrir pas a establir transaccions que han estat aprovades per unanimitat.

Del resultat de la votació de les esmenes presentades i de les modificacions que s'han dut a terme en base a les propostes de tècnica legislativa que els membres de la Comissió legislativa de Política Territorial, Urbanisme i Medi Ambient han considerat escaient fer figurar, se'n desprèn l'informe de la comissió, el text del qual se sotmet avui a consideració del Consell General.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sra. Bonell.

Iniciem el torn d'intervencions.

Pel Govern, Sr. Jordi Torres.

El Sr. Jordi Torres:

Gràcies Sra. síndica.

Bona nit a tothom, Sres. conselleres i Srs. consellers.

Al final llegiré la intervenció que tenia preparada. Si en algun aspecte puc reduir, no us preocupeu que així ho faré.

Doncs bé, el 10 de juny del 1999 aquest mateix Consell General va aprovar la modificació completa de la Llei del Codi de circulació, que estava vigent des de l'any 92. Aquesta norma ha estat l'eina bàsica de regulació del trànsit i la seguretat viària fins a l'actualitat. Posteriorment a aquesta data, se'n van modificar de forma puntual alguns articles mitjançant diverses lleis aprovades en aquest hemicicle, les quals ara mateix no citaré. Les successives modificacions puntuals responien a la necessitat evident d'adaptar la Llei al context de cada moment, però sense

actualitzar aspectes essencials del Codi, com són les normes de circulació, els senyals o el règim sancionador.

Per aquest motiu, es fa palès la necessitat d'actualitzar nombrosos aspectes d'aquesta Llei i introduir-ne de nous per millorar la seguretat viària, formalitzar i regular aspectes tan notoris com la pròpia aparició dels vehicles de mobilitat personal. Aquesta modificació respon sobretot a la necessitat d'adequar i modernitzar la Llei del 99, essent de poc calat polític però sí molt tècnic.

El Projecte de Llei aprovat per Govern el dia 30 de juny del 2020 ha estat esmenat per part de tots els grups parlamentaris. Això, en una altra llei, es podria entendre com una fiscalització al text que va entrar a tràmit a parlamentari. Però penso que és tot el contrari. Aquesta Llei, gens política, requeria la màxima participació i anàlisi de totes les parts, de tots els actors implicats.

La Llei resultant tant del treball tècnic com de la seva revisió, refinament i ampli consens per part de tots els grups parlamentaris, ha de ser una eina per garantir la seguretat viària de tots els usuaris de les vies públiques, motoritzats o no, així com dotar de la responsabilitat de què correspon cada usuari envers els altres.

Els aspectes principals que s'han proposat en aquesta modificació de la Llei són els següents: amb caràcter general, la conveniència d'actualitzar i incloure millores en l'articulat, especialment en les normes de circulació que no havien estat modificades des de l'any 99.

També, la conveniència d'introduir la figura del conductor habitual com a responsable de les obligacions del titular en certs supòsits.

També, de la mateixa manera, modificar les llacunes observades en la legislació actual en relació amb les normes de comportament dels conductors, especialment pel que fa a la col·locació adequada d'objectes o animals transportats i la prohibició de l'ús de detectors i inhibidors de radar.

També la manca de regulació o l'adequació a les normes de circulació a les recomanacions internacionals existents amb relació a la millora de protecció dels conductors de bicicletes o de vianants.

També, com he dit al principi, la falta que tenim actualment de regulació de la circulació dels vehicles de mobilitat personal i la seva confluència a la via pública amb els vehicles de motor i els vianants. Aspecte que el propi treball en comissió ha portat a requerir d'una assegurança de responsabilitat civil obligatòria per aquests ginyes.

La conveniència de modificar millorar els requisits dels elements de seguretat previstos per als conductors i acompanyant, especialment pel que fa a l'obligatorietat de fer servir els cinturons de seguretat en els seients de darrere dels vehicles.

També s'enumera la necessitat d'actualitzar i incorporar els nous senyals de circulació i de permetre que en el futur es puguin incloure, modificar o derogar els senyals d'una forma més dinàmica a través dels reglaments.

També hi trobem la previsió de la possibilitat d'adaptar-se als reglaments les recomanacions internacionals pel que fa a les condicions tècniques dels vehicles, remolcs, semi-remolcs i per poder circular, de forma que la seva inclusió al nostre ordenament jurídic sigui més àgil i eficaç.

També hi trobem la necessitat d'actualitzar i introduir nous supòsits en la tipificació de les infraccions i les sancions.

I també, parlant de sancions i infraccions, la modificació dels criteris de reincidència en les infraccions.

També hi trobarem, a través de les disposicions finals, el Govern rebrà unes encomanes de desplegament reglamentari de les quals voldria destacar la reglamentació del nivell sonor dels vehicles a motor i la implementació d'un sistema nacional d'etiquetatge energètic i d'emissions dels vehicles.

Amb totes aquestes modificacions, volem millorar la seguretat viària amb una reducció dels accidents de trànsit i facilitar una circulació viària més satisfactòria prioritzant els vianants. Per poder acomplir aquests objectius és necessari incidir en diferents àmbits com són les normes de circulació, els permisos de conduir, les característiques tècniques dels vehicles i el règim sancionador.

A més, amb les modificacions del propi articulat, aquesta llei es vol dinàmica i adaptable.

L'experiència adquirida en el decurs dels darrers anys ha permès apreciar que diversos aspectes inclosos en la Llei havien de tractar-se i desplegar-se per la via reglamentària: els nous formats del permís de conduir, l'aparició dels nous senyals de circulació, la modificació dels existents, la determinació de noves condicions tècniques dels automòbils i dels procediments de control que fan que sigui imprescindible modificar una part significativa de l'actual articulat de la Llei per evitar una concreció excessiva que obligui a introduir-hi noves modificacions constantment.

Cal establir també en aquesta matèria, com s'efectua en altres països del nostre entorn i dintre del nostre marc constitucional, una llei que permeti desplegar

per la via reglamentària les disposicions de caràcter tècnic i fer les modificacions d'adaptació a les noves recomanacions que des dels organismes internacionals es generen per una millora de la seguretat viària, i això d'una manera més àgil, eficient, que la disponible avui, sense modificar la norma base com és aquesta Llei.

Així mateix, es considera que les normes generals de circulació s'han d'incloure al Codi de circulació i no han de ser objecte de desplegament reglamentari.

En resum, avui es porta a aquest ple aquesta profunda modificació de la Llei que es promou per tal de garantir la seguretat en les vies públiques del Principat, modernitzant l'existent Llei i adequant-lo al context actual alhora que preparada per adaptar-se al context futur. Al mateix temps, dotem el país d'una seguretat jurídica completa a través d'aquesta proposta.

Siguem conscients, no obstant, més d'hora o més tard caldrà seguir revisant aquesta Llei i sobretot els reglaments que es puguin desplegar.

És per aquest motiu que vull agrair a les diferents conselleres i consellers que han participat a través de la Comissió Legislativa de Política Territorial, Urbanisme i Medi Ambient en la seva tramitació, l'esforç i el convenciment que aquesta Llei que avui, si és la seva voluntat, aprovaran, estem modernitzant i adaptant un aspecte tan necessari i quotidià com és el Codi de circulació a les necessitats del nostre país i fer-lo més segur i sostenible.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Torres.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Oliver Alís.

El Sr. Oliver Alís:

Gràcies Sra. síndica.

Fins a l'actualitat, a Andorra el Codi de circulació ha estat una llei que va validar aquesta Cambra el 10 de juny de 1999, i la qual ha sofert durant els darrers vint-i-un anys ben poques modificacions. Amb l'arribada de nous tipus de vehicle i la modernització de certes normes en els codis de circulació en l'àmbit internacional, calia ara ja una actualització integral del Codi de circulació.

El passat dia 1 de juliol del 2020 el futur ministre de Turisme i Telecomunicacions, avui encara ministre d'Ordenament Territorial, va comparèixer públicament a la Comissió Legislativa de Política Territorial, Urbanisme i Medi Ambient per tal de presentar les línies mestres del Projecte de llei del

Codi de la circulació. Aquell dia, el ministre ens va dir que la seva intenció era que aquesta Llei estigués aprovada abans de la fi de l'any 2020. En tant que president de la comissió legislativa, li vaig respondre que a la vista que es tractava d'un projecte de Llei totalment nou i que es componia de 131 articles, 8 disposicions finals i de 2 annexos, i que era una norma que estableix normes de comportament a aplicar tant a les vies de circulació com a les voreres, espais que tots compartim i transitem, i que el seu objectiu principal és el de garantir la seguretat de tots els usuaris, calia que els grups parlamentaris primer i després la comissió legislativa, el poguéssim analitzar amb la serenitat deguda i sense grans presses, per tal d'obtenir el millor text possible.

En aquest sentit vaig afirmar que amb força probabilitat estaria llest per la seva aprovació en un any. Poc em vaig equivocar. Els grups parlamentaris hem estat treballant en el text durant uns deu mesos i mig. Primer presentant-hi 73 esmenes, i després debatent-les. Els hi puc transmetre a tots que s'han debatut amb grans dosis de passió i d'argumentació. En aquest sentit, val a dir que tot i que hi han hagut 5 esmenes no aprovades, 57 s'han aprovat per unanimitat i 7 per majoria. D'entre totes aquestes, 22 han sigut aportades per Terceravia, i d'aquestes 22 s'han aprovat o transaccionat 14. En aquest sentit es pot afirmar que el text resultant de la comissió és un text altament treballat i consensuat entre tots els grups parlamentaris, arribant a un alt nivell d'acord.

Dels canvis més rellevants que es desprenen de la nova Llei que avui se sotmetrà a votació, podem destacar: l'agravació de la sanció per circular parlant pel mòbil sense mans lliures o manipulant-lo, l'obligatorietat de portar el cinturó de seguretat cordat, tant per part del conductor com de tots els passatgers de qualsevol tipus de vehicle, la reducció de l'import de les sancions al 50% pel pagament voluntari d'aquestes, però amb certes excepcions, o la reincidència en la comissió d'infraccions lleus d'excés de velocitat o greus de qualsevol tipus i el detall de les sancions amb la suspensió temporal del permís de conduir.

Es regula també la conducció dels vehicles de mobilitat personal, els VMP, detallant a partir de quina edat es poden conduir per la via pública oberta al trànsit i en quines condicions. També, avançant-nos als països del nostre entorn, s'estableix l'obligació de disposar d'una assegurança per tal de poder conduir aquest tipus de vehicles pels carrers i carreteres, permetent així que en cas d'accident amb danys es garanteixi una cobertura per les persones ferides o pels materials que s'hagin vist alterats. A part de la voluntat de regular la conducció dels VMP, des de Terceravia hem volgut garantir que tot i que la

circulació de bicicletes no estigui permesa a les voreres, s'hi permeti als menors de deu anys sempre que vagin acompanyats d'un adult. També hem incidit en facilitar la feina dels repartidors de mercaderies permetent-los, tot i que per un temps limitat, dipositar la mercaderia que han de lliurar en la vorera sempre que estiguin presents.

Quant al règim sancionador, les nostres esmenes han permès: esgraonar les sancions per haver superat els límits de velocitat, ja fortament incrementades, i establir una nova franja de sancions que té en compte els 10 primers quilòmetres superats del límit permès, sancionada amb el mateix import que fins ara ho era, és a dir 24 euros.

Considerem, i així ho han acceptat la resta de grups parlamentaris, que aquesta possible infracció, tot i que sancionable, podria ser provocada per tal d'evitar una maniobra encara més perillosa que la pròpia superació del límit de velocitat.

Tal com els deia anteriorment, per part de Terceravia hem aportat modificacions al text original, alhora pertinents i indispensables, que han tingut la consideració i l'acceptació per unanimitat dels membres de la comissió, i ben poques, aquestes transaccionades, s'han acceptat només per majoria.

Hem de tenir en compte que el Codi de circulació no és tan sols una llei, és el conjunt de normes que defineixen el comportament que hem de tenir tots i totes un cop sortim a la via pública. És de les poques lleis que la majoria de ciutadans hauran de llegir i estudiar en algun moment de les seves vides. En aquest sentit pensem que la Llei resultant de la feina de la comissió legislativa és la Llei que en aquests moments necessita el nostre país en matèria de circulació.

Conseqüentment, donarem suport al Projecte de Llei que avui sotmetem a votació.

Abans d'acabar, voldria agrair la tasca duta a terme per tots els membres de la comissió. Com els deia abans, s'ha debatut molt i amb certs moments de passió. Si m'ho permeten, tots hem tret el que portàvem a les tripes per tal de trobar una bona regulació. En aquest sentit, no puc deixar de lloar una vegada més la difícil tasca de la secretària de la comissió, per tal de posar ordre a tots els elements debatuts i acordats, sense la seva constància hagués estat impossible votar avui aquesta Llei.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Alís.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sr. Roger Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Gràcies Sra. síndica.

En primer lloc, Sr. Torres, crec que ho hem aconseguit.

(Se sent riure)

Escoltant també el conseller general Alís i tenint en compte que considero, havent pogut parlar amb la consellera Coma, que crec que continuarà la següent intervenció, crec que hem aconseguit aquesta unanimitat que demanava.

Així que, Sr. Filloy, li arriba un Codi de circulació a aplicar amb totes les demandes o la majoria de demandes que s'han pogut fer a la comissió, per tant un Codi de circulació amb consens.

Un nou Codi de la circulació més segur, que aposta per noves polítiques que millorin la seguretat viària. Un nou Codi de la circulació més respectuós amb la salut pública a través de noves regulacions que afrontin d'una forma transversal la contaminació acústica, com una problemàtica latent.

Un nou Codi de la circulació que, a més a més, tindrà una major homologació internacional, promovent noves polítiques i regulacions que incideixin en tenir més i millors dades del parc mòbil del país i la seva situació energètica.

Aquests han estat els tres objectius principals de la quasi vintena d'esmenes que vam dur a terme el Grup Parlamentari Socialdemòcrata i que han estat debatudes conjuntament amb les altres esmenes a la Comissió de Política Territorial, Urbanisme i Medi Ambient del Consell General aquest últim mes i mig. I sí, com deia el conseller Alís, algunes de forma intensa.

Però crec que aquest debat que s'ha dut a terme a la comissió ha permès complir aquests tres objectius que ens posàvem com a Grup Parlamentari Socialdemòcrata perquè tingués aquest treball en comissió del Projecte de Llei que venia del Govern. Si el text inicial del Govern ja era un text amb nous importants avenços adaptats, tal com vam poder parlar quan va poder comparèixer el ministre Torres al Consell General, nous avenços adaptats a una regulació pròpia del segle XXI, també puc afirmar que el text resultant a la comissió, com els hi deia, encara millora la regulació en matèria de circulació en aquests tres aspectes: seguretat viària, salut pública i homologació internacional.

Si analitzem l'objectiu de la seguretat viària, primer objectiu, veiem que el nou Codi de la circulació, una proposta que dúiem a terme el Grup Parlamentari Socialdemòcrata, s'ha acceptat, com és la de realitzar, abans de finalitzar el primer trimestre del 2022, per tant d'aquí a un any ja hauríem de tenir un pla de

seguretat viària adaptat al nou Codi de la circulació i a tota la normativa, que abans comentava el ministre Torres, que se'n pot desprendre.

Una mesura que ha estat acceptada, com els comentava, per unanimitat de la comissió i que considero bàsica per tal d'adaptar el nou Codi de la circulació a totes les polítiques que es puguin fer per la seguretat viària i que tinguin com a objectiu apostar per la conscienciació ciutadana així com aconseguir una reducció de l'accidentalitat en la xarxa viària del nostre país. Un pla que esperem a més a més que inclogui tots els actors implicats.

Dins d'aquest mateix objectiu de seguretat viària i s'ha comentat, el nou codi s'adapta a les noves formes de mobilitat, com són els vehicles de mobilitat personal, també coneguts o més coneguts com patinets elèctrics. El nou text preveu que totes les persones que en condueixin un VMP disposin d'una assegurança, en els termes que s'estableixen reglamentàriament, fent èmfasi a la proposta que feia des del Grup Parlamentari de Terceravia + Unió Laureadiana + Independents, complementada també amb la proposta que fèiem des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, que s'encomani a Govern a realitzar a més a més els canvis normatius necessaris en la normativa d'assegurances per incloure nous supòsits previstos en aquest Codi com els que els citava del VMP. Fet que, a més a més, permetrà adaptar-se a la nova realitat.

En escriu, i dins d'aquest mateix objectiu que els hi deia de seguretat viària i també objectiu de reduir l'accidentalitat a les carreteres del país, el nou codi serà taxant, com també s'ha comentat, amb l'ús dels dispositius incompatibles amb l'atenció obligatòria a la conducció, qualificant aquest ús com una infracció molt greu: parlem de fer ús del telèfon mòbil mentre es condueix. Un canvi que com els dos anteriors, repeteixo, no vull ser pesat, ha estat acceptat, però crec que és important, per unanimitat, fet que demostra que totes les forces parlamentàries no tenen cap dubte a l'hora de reforçar la seguretat al volant. Sobretot amb una problemàtica tan preocupant com és l'ús del telèfon mòbil durant la conducció.

El segon objectiu, si el primer era seguretat viària, el segon objectiu que era per apostar per un codi més respectuós amb la salut pública, també s'ha complert. Crec que aquest objectiu s'ha complert, amb la promoció també i amb la transacció d'encomanar a Govern a realitzar noves disposicions reglamentàries acústiques sobre el nivell sonor dels vehicles de motor, basant-se en aquells límits sonors establerts pel reglament de la Unió Europea 540/2014 del Parlament Europeu i del Consell del 16 d'abril del 2014 sobre el nivell sonor dels vehicles de motor i dels sistemes de silenciació de recanvis. Aquesta

normativa permetrà establir uns límits sonors homogenis al de la normativa europea, la qual estableix uns valors canviants tant per períodes temporals com fases. Aquests canvis de ben segur que milloraran la qualitat i la salut pública en matèria de contaminació acústica, una demanda a més a més recurrent per part de molts ciutadans i ciutadanes que viuen al nostre país, i alhora permetrà alinear, que crec que és molt important, el nou Codi de la circulació a les millors pràctiques internacionals.

Així mateix, dins d'aquesta política d'alineament, el tercer objectiu fa referència a l'homologació internacional que crec que també s'ha complert. Aquest codi és a més homologat internacionalment. Concretament, i s'ha comentat prèviament, la disposició final setena encomana a Govern que en el termini de sis mesos desenvolupi un reglament per implementar un sistema nacional d'etiquetatge energètic i d'emissions dels vehicles, que a més a més alhora permeti homologar els vehicles registrats al Principat d'Andorra amb els sistemes d'etiquetatge seguits pels països membres de la Unió Europea. Una proposta que hem dut a terme des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, que també hem pogut transaccionar i que crec que és molt important perquè a més a més aplica aquell mandat de l'article 31.2 de la Llei 21/2018 del 13 de setembre d'impuls de transició energètica del canvi climàtic, també coneguda com l'ITEC, i que permetrà conèixer amb millor exactitud la situació energètica del part mòbil andorrà.

En conclusió, el nou Codi de la circulació serà més segur, ja que permetrà tirar endavant, per exemple, polítiques com un nou pla de seguretat viària, bàsic per la conscienciació ciutadana. També el nou Codi de la circulació serà més respectuós amb la salut pública, perquè apostarà per elaborar noves normatives en matèria de contaminació acústica.

Finalment, amb la realització d'aquest sistema d'etiquetatge energètic i d'emissions que els hi comentava, el nou codi serà a més a més homologable internacionalment i permetrà tenir més dades energètiques del part mòbil del país.

En definitiva, el nou codi respondrà més i millor als reptes actuals i futurs de la circulació i la mobilitat en matèries com la seguretat viària, l'eficiència energètica, l'homologació internacional i el respecte per la salut pública de la gent que vivim a Andorra.

Però més enllà d'aquests importants avenços substantius, crec que el més important d'aquests canvis és el fet que s'han assolit des del consens. Un consens bàsic per prendre unes millors, més duradores i efectives decisions. Un consens fonamental per una

normativa tan important com és el nou Codi de la circulació.

Per tot l'exposat, des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata donarem suport a aquest Projecte de llei.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Padreny.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Bernadeta Coma.

La Sra. Bernadeta Coma:

Gràcies Sra. síndica.

El Codi de circulació data del 99 i va ser creat per regular el trànsit, la circulació dels vehicles i dels vianants i la seguretat viària. 22 anys després, els objectius pels quals va ser formulat són totalment vigents, però no el seu contingut, que ha quedat obsolet i presenta llacunes. El motiu és l'aparició de nous actors en la mobilitat, la modernització dels vehicles i la introducció de les noves tecnologies en la conducció. Era per tant indispensable la seva actualització.

El Codi de circulació no s'havia modificat en profunditat en aquestes més de dues dècades. De fet, les sancions per infringir-lo encara consten en pessetes. La reforma del Codi no es podia dilatar més. Fa uns mesos el Govern va entrar el Projecte de llei i fruit del treball en comissió parlamentària s'ha ampliat i millorat. Volia en aquest punt agrair als meus companys la bona predisposició i ambient de treball. Hem arribat a acords i això ha permès transaccionar un gran nombre d'esmenes, tant amb el grup Socialdemòcrata com amb Terçeravia.

D'aquesta manera podem dir, aquesta vegada sí, que som davant d'una llei molt consensuada, fet que ens genera una gran satisfacció a tots.

Per tenir una visió més transversal i prèvia al treball en comissió els grups de la majoria vam contactar amb els agents del país implicats en la mobilitat i conducció per conèixer els seus neguits, i també amb els comuns, que ens han fet aportacions relacionades amb la gestió de les zones blaves i de les zones de càrrega i descàrrega. Per tant, la Llei que avui aprovarem ha estat consensuada entre els grups parlamentaris i a la vegada compta amb l'experiència i aportacions dels actors concernits.

Arribats a aquest punt, m'agradaria destacar quins són els canvis més importants que s'han introduït. N'hi ha molts, però em centraré en els que considerem més rellevants. En qualsevol cas, tots s'han fet amb

l'objectiu bàsic però a la vegada complicat de garantir la seguretat dels conductors, els ocupants dels vehicles i els vianants.

En primer lloc, hem introduït aspectes per reduir el risc de distracció dels conductors, un factor de primera magnitud, encara que això sovint no sigui degudament percebut. Així, actualitzem la llista de dispositius prohibits: a banda del telèfon mòbil també es passa a prohibir amb el vehicle en moviment la utilització de pantalles amb accés a Internet, de cascos o auriculars connectats a aparells o reproductors de so. També es prohibeix la utilització d'aparells de detecció i d'inhibidors destinats a eludir els sistemes de vigilància del trànsit, més coneguts com a detectors de radars.

El nou Codi de circulació no només actualitza la llista dels dispositius prohibits sinó també les sancions relacionades amb el seu ús. En el cas de conduir mentre s'utilitza el telèfon mòbil, passa a considerar-se una infracció molt greu. Fins ara la sanció era d'un preu irrisori, tenint en compte les conseqüències que pot comportar. La multa, un cop entri en vigor la Llei, serà entre 201 i 400 euros.

L'objectiu de l'enduriment de les sancions és frenar comportaments poc responsables, per la pròpia seguretat del conductor però també de tota la ciutadania. És una evidència que parlar amb el mòbil mentre es condueix redueix les capacitats de concentració i reacció.

Segons les dades de la DGT del 2019, els accidents causats per les distraccions al volant representen el 32% del total, i encapçalen el rànquing de sinistralitat. La segona causa d'accidents de trànsit és la velocitat, i per tant també cal insistir-hi. En aquest sentit, queda modificada la graella de les infraccions i sancions, concretament s'afegeix en les infraccions lleus una multa de 24 euros si el conductor excedeix en 10 quilòmetres la velocitat màxima permesa. S'ha cregut convenient que aquesta primera franja sigui també sancionada, tot i que amb una certa tolerància.

Pel que fa a la resta d'infraccions de velocitat greus i molt greus, es preveu una gradació també en les sancions.

Tot i així, la Llei incorpora, tal com es fa en altres països, la possibilitat que la persona expedientada pugui efectuar el pagament voluntari de la sanció, amb la reducció del 50% excepte per algunes infraccions.

D'altra banda, però, la Llei modifica el criteri de la reincidència, en el cas d'infraccions greus i molt greus. Concretament, la comissió de més de tres infraccions greus o molt greus en un període de nou mesos implicarà la suspensió temporal del permís de conduir.

Un altre punt que m'agradaria destacar de l'actualització del Codi és el clar missatge que dona a favor de la conscienciació mediambiental i la sostenibilitat. Incideix en la contaminació acústica i mediambiental. A partir d'una esmena de la coalició transaccionada, es prohibirà circular amb vehicles que emetin pertorbacions electromagnètiques, sorolls, gasos i altres contaminants acústics, tot i que els límits acústics dels vehicles de motor es regularan via reglamentària. Som conscients que els sorolls dels vehicles, sobretot en els nuclis urbans, són una preocupació ciutadana, perquè és un dels elements contaminants que incideix més en la seva salut mental i qualitat de vida.

També cal remarcar, i ho deia a l'inici de la intervenció, que el trànsit ha evolucionat aquestes darreres dues dècades. La mobilitat s'ha diversificat i ja no podem parlar del binomi vehicle de motor-vianant. Creixen les opcions per al desplaçament, aspecte positiu però que a la vegada implica una convivència més difícil de gestionar. Era necessari regular aquests nous actors com els vehicles de mobilitat personal, els VMP, siguin patinets elèctrics o d'altres de similars. De fet, i vist el pes creixent que tenen, el nou Codi hi dedica tot un capítol en exclusiva, regula aspectes com l'edat mínima per circular amb VMP, que serà de setze anys, i l'ús obligatori del casc. Pel que fa a la circulació en zona interurbana, podran anar pel carril bici, i en cas que no n'hi hagi, per la voravia. Això sí, adaptant la velocitat a la dels vianants. A més, tots els conductors de VMP hauran de disposar d'una assegurança que es regularà via reglamentària. A partir d'una esmena de la coalició, els joves de catorze a setze anys podran circular també amb VMP, en zona urbana, i en zona interurbana si disposen del permís de conduir de 49 centímetres cúbics i, pel que fa als menors de catorze anys el patinet només es podrà fer servir per a ús lúdic, és a dir en places o espais tancats.

I si el nou Codi de circulació inclou per primera vegada els patinets elèctrics, evidentment també era necessari ampliar la regulació de l'ús de la bicicleta, un vehicle en auge pels seus beneficis per la salut i també mediambientals. Havíem d'anar en consonància amb el compromís nacional de seguir fomentant l'ús d'aquest mitjà i de seguir ampliant la xarxa de carrils bici. Recordem que som un país territori ciclista.

Els principals canvis sobre la bicicleta són els següents: seguint amb la normativa dels països de l'entorn, s'autoritza la seva circulació en posició paral·lela en columnes de dos, a qualsevol via, però amb excepcions. No estarà permès a partir del moment de la posta del sol en trams de poca visibilitat i en cas que les condicions de la circulació ho facin

perillós. Un altre canvi és que les bicicletes hauran de portar llums i el casc passa a ser obligatori per a tots els menors de setze anys. Per als majors de setze, serà obligatori en les vies interurbanes. Tot i que pugui semblar estrany, l'ús del casc no estava regulat a l'antic codi. També es dona als ciclistes prioritat de pas davant els vehicles en situacions que puguin suposar un risc, i s'estableix que la separació mínima que ha de mantenir el vehicle quan avança una bicicleta sigui d'almenys 1 metre i mig.

Ara bé, si donem als ciclistes el mateix rang que la resta de conductors de la xarxa viària, també han d'assumir les seves mateixes responsabilitats i deures. En aquest sentit, queda prohibit circular-hi sota els efectes de l'alcohol i les drogues. La mesura també es fa extensiva, com no podia ser d'una altra manera, als conductors de VMP. Per tant, els ciclistes i els conductors de patinets estaran sotmesos als controls d'alcoholèmia i d'estupefaents, i si donen positiu també estaran sotmesos a les sancions respectives.

M'agradaria també esmentar una modificació de caràcter més tècnic però igual d'important, perquè farà més àgil l'adaptabilitat del Codi. Em refereixo als futurs canvis que puguin sortir fruit de recomanacions d'organismes internacionals. A partir d'ara, es podran incorporar via reglament i sense necessitat de modificar la llei marc. Parlem per exemple de modificacions en les categories de permís, en les noves proves d'aptitud psicofísiques, en l'aparició de nous senyals de circulació o de noves condicions tècniques per automòbils.

Per tot plegat, i per sintetitzar molt breument tot el que he anat comentant, ens podem sentir satisfets perquè gràcies al diàleg amb els agents implicats i fruit d'un treball molt constructiu amb tots els grups parlamentaris, hem aconseguit actualitzar i modernitzar el Codi de circulació, i el que és més important, aportem més mesures per frenar l'accidentalitat, augmentar la seguretat i millorar la convivència de tots els actors de la xarxa viària, a més d'un compromís amb el medi ambient i la reducció de la contaminació.

Per tot l'esmentat, els grups de la majoria donarem suport al Projecte de llei del Codi de circulació.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sra. consellera.

Alguna altra intervenció? Pel Govern, Sr. Torres.

El Sr. Jordi Torres:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Només molt ràpidament, agrair les intervencions dels consellers generals que representen doncs a les seves respectives formacions i també agrair doncs novament a la Comissió d'Ordenament, Territori i Medi Ambient d'aquí del Consell General per aquest ampli consens doncs que s'ha aconseguit.

La satisfacció doncs és penso que és major i ara pel Govern doncs queda el repte, ara li feia broma al futur ministre d'Ordenament Territorial, del repte que té de desplegament reglamentari doncs els propers mesos, però penso que tots podem estar tots molt satisfets de la feina feta. Aquí al final és mèrit de tothom i no és mèrit de ningú.

Gràcies Sra. síndica. Bona nit.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Torres.

Acabades les intervencions i si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació del Projecte de llei per assentiment.

Declaro aprovat el Projecte de llei.

El punt número 5 resta obert i es clourà en una propera reunió del Consell General. En aquest sentit, se suspèn la sessió fins al proper dijous 20 de maig a les 16 hores.

Se suspèn la sessió.

Bona nit.

Se suspèn la sessió.

(Són les 23.30h)

Es reprèn la sessió el dia 20 de maig.

(Són les 16.02h)

Continuació de la sessió ordinària del dia 13 de maig del 2021 – Consell General

La Sra. síndica general:

Bona tarda a tothom. Reprenem la sessió.

En primer lloc, vull excusar l'absència dels Molt Il·lustres Sr. Ferran Costa i Molt Il·lustre Sra. Mònica Bonell.

Recordem que estàvem tractant la Proposta d'acord per al foment d'un pacte d'estat per a la sostenibilitat de les pensions de jubilació de la CASS que va ser publicada en el Butlletí número 38/2021 del 14 d'abril, i que s'hi ha presentat dues esmenes que han estat publicades en el Butlletí número 47/2021 del 5 de maig.

Per les informacions que m'han arribat, s'ha arribat, crec, a un text transaccionat entre la proposta inicial i les esmenes presentades. És així? D'acord.

Aleshores demanaria a un representant dels grups que ens faci partícips del text final.

Sr. Carles Enseñat, és vostè.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sra. síndica.

Abans de llegir el redactat final de la Proposta d'acord, m'agradaria deixar palès que garantir la sostenibilitat de les pensions dels nostres conciutadans és un tema de tal rellevància i calat que només cabia la possibilitat que el treball per aconseguir-ho fos des del consens de totes les forces parlamentàries. I per aquest motiu, com ja vam deixar clar el dijous passat a les nostres intervencions, els grups de la majoria estàvem disposats, i així ho hem demostrat, a acceptar peticions, canvis, dels grups de l'oposició, i per fer concessions respecte al text inicial si així havia de portar el més necessari vot unànim d'aquesta Proposta d'acord. Crec que ho hem aconseguit i per tant, doncs, passo a llegir la Proposta d'acord que finalment se sotmetrà a votació.

Antecedents. En la majoria de països occidentals, i Andorra no n'és l'excepció, els models de les pensions de jubilació estan en tensió i manquen de sostenibilitat a mitjà i llarg termini pel que fa... perdó. Pel que fa a Andorra, tot i que el Fons de reserva de jubilació compta en l'actualitat amb 1.400 milions d'euros, aquestes reserves són completament insuficients per respondre a les obligacions que estan contretes. De fet, i malgrat que des del moment... que de moment la recaptació de les cotitzacions continua sent superior al pagament de les jubilacions, amb un excedent net de, al 2019, de 40 milions d'euros, aquesta situació es revertirà segons l'estudi actuarial publicat al 2019. I això passarà al 2024, i al cap de pocs anys, al 2038, s'esgotarien completament les reserves existents.

De mitjana, una persona recupera durant la jubilació aproximadament 2,5 vegades l'import cotitzat, i això fa que la concepció actual del sistema sigui completament insostenible.

La preocupació del Consell General en aquest àmbit és palesa en les successives modificacions de la legislació que regula el sistema públic de pensions de jubilació. Ja en l'exposició de motius de la Llei 17/2008 del 3 d'octubre de la seguretat social, s'invoca com a objectiu del legislador garantir la viabilitat de les pensions en el marc dels deures de l'Estat que reconeix l'article 30 de la Constitució.

En execució d'aquest mandat, l'article 86 de la Llei 17/2008 imposa mantenir el patrimoni del Fons de reserva de la branca de jubilació quan la relació entre

ingressos i prestacions a càrrec d'aquesta branca sigui deficitària.

La preocupació del Consell General també s'evidencia en l'increment progressiu de les cotitzacions corresponents a la branca de jubilació, del 8% previst inicialment al 1968 al 10% marcat per la Llei 17/2008 i al 12% amb la seva modificació el 24 de juliol del 2014. Tot i aquesta voluntat manifesta, les modificacions desenvolupades, com ja s'ha comentat, no aconsegueixen assolir la sostenibilitat del sistema. Amb l'objectiu de fer efectiu un pacte d'estat per la sostenibilitat de les pensions, i per donar també compliment a la resolució del Consell General del 15 de setembre del 2017, s'evidencia la necessitat de materialitzar-ho a través de l'assoliment d'un consens ampli i compartit pel conjunt d'actors de la societat andorrana. En aquest sentit, al principi de la legislatura el Govern ja va iniciar aquest procés amb reunions amb els grups parlamentaris, els actors econòmics, tant sindicats com associacions empresarials, el Fòrum Nacional de la Joventut i la Federació de la Gent Gran. Així doncs, escau, sense més dilació, promoure l'adopció per part dels poders públics de les mesures escaients per poder revertir la problemàtica.

Apartat segon: els procediments. En aquest context, els grups parlamentaris que donen suport a la present Proposta d'acord volen proposar, volem proposar, la constitució d'un pacte d'Estat per la sostenibilitat de les pensions, mitjançant el qual sigui possible consensuar la diagnosi de la situació i de les seves causes, i vinculant tant els poders públics com els agents econòmics i socials es determinin les mesures i els canvis en el model, si escau, que cal implementar en el sistema, així com el calendari d'implementació. S'estructura la seva creació com un procés que s'ha d'executar en una doble fase de compliment successiu.

En primer lloc, es proposa la creació d'una Comissió d'estudi del Consell General, a l'empara de l'article 48 del Reglament del Consell General, amb el mandat d'incorporar especialistes i tècnics a proposta dels diferents grups parlamentaris i a elaborar resums executius i actes de les seves compareixences per tal de servir com a base de treball per al debat i les decisions que s'hagin d'adoptar en el marc del pacte d'estat.

Apartat tres: el mètode de treball. La Comissió d'estudi estarà integrada pels consellers i conselleres generals que manifestin voler formar-ne part mitjançant una comunicació escrita adreçada a través del seu grup parlamentari.

Tal com preveu l'apartat 3. e) de l'article 48, també s'incorporaran en els termes que s'hi estableixen amb

caràcter permanent, els ministres que designi el cap de Govern, els presidents del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social i de la Comissió gestora del Fons de reserva de jubilació, els membres del Consell Econòmic i Social que no representen el Govern, el president de la Federació de la Gent Gran d'Andorra i un representant designat per les associacions de les persones amb diversitat funcional. La Comissió d'estudi organitzarà un calendari de compareixences de les persones o institucions que consideri d'interès, i determinarà la informació que estimi necessària per a la seva comesa, si escau, amb el suport de la Sindicatura d'acord amb l'article 49 del Reglament del Consell. Conseqüentment, d'acord amb el que s'ha exposat, el Consell General acorda:

Primer, crear una Comissió d'estudi del Consell General amb la missió d'elaborar un dictamen que es fonamenti en els resums executius i les actes de les diferents compareixences dels especialistes i tècnics proposats pels diferents grups parlamentaris i de les altres persones que s'hi incorporin d'acord amb el que s'estableix tot seguit. Sense perjudici de les regles de funcionament que acordi una vegada constituïda, la Comissió d'estudi estarà subjecta als requeriments que s'indiquen a continuació.

Primer, la Comissió estarà composta pels membres següents: en primer lloc, les conselleres i els consellers generals que manifestin voler formar-ne part per escrit a través del seu grup parlamentari; en segon lloc, segons el que preveu l'apartat 3. e) de l'article 48, s'incorporaran en els termes que s'hi estableixen amb caràcter permanent, els ministres que designi el cap de Govern, els presidents del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social i de la comissió gestora del Fons de reserva de jubilació, els membres del Consell Econòmic i Social que no representen el Govern, el president de la Federació de la Gent Gran d'Andorra i un representant designat per totes les associacions de les persones amb diversitat funcional. En tercer lloc, els especialistes o tècnics que la Comissió especial consideri convenients. El pressupost vinculat a aquestes compareixences anirà a càrrec del pressupost del Consell General.

Segon, per a la realització del dictamen, la Comissió d'estudi estarà facultada per obtenir tota la informació i documentació que requereixi de l'Administració pública, així com per rebre la compareixença dels membres de l'Administració pública, autoritats i funcionaris públics i de tots els agents públics i privats afectats per la matèria, que permetin a la Comissió d'estudi obtenir la informació escaient a l'efecte d'emetre el dictamen esmentat.

Tercer, sense perjudici del que disposa l'article 53.2 del Reglament del Consell, la Comissió d'estudi tindrà caràcter públic. Els acords que s'adoptin de la Comissió d'estudi s'adoptaran tenint en compte el vot ponderat d'acord amb la representació que tingui cada grup parlamentari sense perjudici que s'hagi d'interessar... perdó, que s'hagi d'intentar assolir el màxim consens possible.

Quart, el dictamen de la comissió d'estudi s'haurà de presentar a la Sindicatura per tramitar-ne l'aprovació en el Consell General no més tard de l'1 d'octubre.

Segon, constituir, un cop concloses les feines de la Comissió d'estudi, el pacte d'estat per la sostenibilitat de les pensions, amb la participació d'un representant designat per cada grup parlamentari, tres ministres designats pel cap de Govern com a màxim, els presidents del Consell d'Administració de la Caixa Andorrana de Seguretat Social i de la Comissió gestora del Fons de reserva de jubilació, els membres del Consell Econòmic i Social que no representen el Govern, el president de la Federació de la Gent Gran d'Andorra i un representant designat per les associacions de les persones amb diversitat funcional. No obstant això, els integrants del pacte d'estat es podran fer substituir de forma puntual i també es podran fer acompanyar cadascun d'ells per una altra persona com a màxim. Els integrants del pacte d'estat debatran i deliberaran sobre la informació i el dictamen sorgits de la Comissió d'estudi, i sobre qualsevol altra informació que sigui escaient per tal d'assolir un ampli consens nacional sobre les mesures i els canvis en el model, si escau, que cal implementar en el sistema públic de les pensions de jubilació.

Els integrants del pacte d'estat acordaran unes regles de funcionament per l'organització dels seus treballs. Els treballs en el marc del pacte d'estat conclouran en la mesura en que sigui possible, amb un informe que contingui un pla d'actuacions concretes d'ordre normatiu i d'acció administrativa que reculli el màxim nivell d'adhesió per part dels seus integrants i que s'ha d'adoptar no més tard de l'1 de desembre del 2021.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. Enseñat.

Els grups desitgen intervenir? Sra. Carine Montaner, consellera general no adscrita.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

La sostenibilitat de les pensions de jubilació és un tema fonamental per garantir el pagament d'unes pensions de jubilació dignes a les persones que han

cotitzat a la CASS durant la seva vida laboral. Fa temps que sabem que el sistema arriba al seu límit al 2024. Aquest tema va ser objecte de demandes i d'una iniciativa parlamentària a la legislatura passada per impulsar una taula de treball entre el Consell General, el Govern i la CASS.

Malauradament si mirem, concretament, el que s'ha fet fins ara, la resposta és decebedora: res! Ara el que puc dir en aquesta Cambra és que celebro la Proposta d'acord presentada pel grups...pels grups de la majoria, esmenada pel Grup Socialdemòcrata, referent al pacte d'estat sobre la sostenibilitat de les pensions de jubilació.

Espero de tot cor, i jo crec que serà així, que tothom voti a favor de la proposta pel bé dels nostres jubilats que han treballat tota la seva vida per fer créixer el nostre estimat país.

És el nostre deure, evidentment, de retocar el sistema per tal de fer possible el pagament de les pensions com a mínim d'una generació més. Això és el que diuen els experts. Recordo que el sistema inicial va ser dibuixat fa anys on hi havia una esperança de vida molt inferior a la d'ara. Caldrà tots plegats treballar de valent amb la societat andorrana per tal de trobar solucions. Hem de treballar pels nostres jubilats, no podem evidentment defugir de la nostra responsabilitat, i per acabar evidentment només dir que reitero el meu suport absolut a aquesta Proposta de resolució. Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. síndica.

Ens hem de felicitar que avui, una vegada més, ens trobem aquí al Consell General per a la votació d'una proposta d'acord que ja no és la primera, que presumeixo tindrà el consens de tots els grups parlamentaris i també de la Sra. Montaner.

Per fer un resum molt ràpid, la situació en la qual ens trobem, ja ens ve avisant la CASS i el Fons de reserva de jubilació ja fa diversos anys, de què malgrat el fons de reserva cada cop és... està més ple, hi ha més diners, doncs perquè es fa una gestió dels actius i també perquè la base de cotitzants ha anat augmentant, sí que és cert que les obligacions futures de pagaments de pensions fan preveure que d'aquí a tres o quatre anys, entre el 2024, el 2025, ja hi hagi un petit dèficit en el pagament de les pensions respecte al que es recapta, però que, a més a més, com que aquest dèficit

es preveu que vagi augmentant, cap a finals dels anys 2030 -en concret els estudis actuàrials parlen del 2037-2038- ja s'esgotaria el Fons de reserva i s'hauria de començar a tirar dels pressupostos de l'Estat.

I és molt important que avui tots, per dir-ho d'una forma simbòlica, ens donem la mà per tirar endavant aquest pacte d'estat per la sostenibilitat de les pensions, perquè és una responsabilitat de tots, i evidentment pot haver-hi alguna mesura que pugui no ser popular i és responsabilitat de tots tirar-la endavant. Així mateix, aquest pacte d'estat no només ha de permetre el sosteniment de les pensions com a mínim una generació més, sinó que a més a més ha de permetre mantenir i garantir, i si pot ser millorar, les pensions de les persones que actualment estan cobrant.

En aquest sentit, i per resumir, el pacte d'estat el que diu és que formarem aquesta comissió aquí al Consell General, com ha explicat el meu company el Sr. Enseñat, i que de tots aquests treballs que farà aquesta Comissió d'estudi és on naixerà el veritable pacte d'estat per la sostenibilitat de les pensions, on sempre buscant el màxim consens de tothom, i tothom no vol dir només les forces d'aquí del Consell General, de l'arc parlamentari, sinó també de tots aquells, no només ministres i no només la CASS i la Comissió gestora del Fons de reserva, sinó de tots els representants que aquí hem explicat que han de formar part, representants dels agents econòmics i socials i que tots, amb consens, d'una forma madura i responsable, un cop dictaminat el problema, diagnosticat, analitzades les causes i veient quin és el futur que tenim per davant, sapiguem, tots junts, tirar endavant en aquella reforma de model, si escau, per fer que això sigui una realitat.

Crec que ens hem de felicitar i donar-nos tots les gràcies de fer aquest pas.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. conseller.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laureadiana + Independents, Sr. Josep Pintat.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies Sra. síndica.

Avui se sotmet a aquest Ple una proposta d'acord consensuada. Per fer què? Per constituir una Comissió d'estudi, a fi d'elaborar un dictamen i transmetre'l i debatre'l aquí al Ple i, alhora, per constituir un pacte d'estat a l'entorn de les pensions.

Per nosaltres pactar és acordar, acordar és fer quelcom a l'entorn d'unes condicions, i les condicions són els

requisits per assolir l'acordat. Avui acordem la forma i la metodologia de treball. El fons és el que toca ara abordar, dins el marc d'aquests estudis. I el fons no és altre que assolir un sistema de pensions digne per tots i que ens el puguem pagar amb els esforços de tots. Aquest és l'objectiu, i això s'ha de fer en un entorn global. Les decisions no són esbiaixades ni compartiments tancats, perquè el repte és major i té efectes transversals en tots els àmbits. Per tant, avui celebrem que haguem pogut assolir un acord sobre la forma i la metodologia que ens pugui permetre en el futur, i diria més, també treure tot l'efecte electoral dels propers comicis, perquè els pactes d'estat són això, per seguir una línia i una regularitat en el temps perquè Andorra pugui tenir, com he dit, un sistema de pensions digne i que ens el puguem pagar entre tots.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Pintat.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Marc Magallon.

El Sr. Marc Magallón:

Gràcies Sra. síndica.

Una setmana després ens tornem a retrobar aquí al Consell General amb l'objectiu aconseguit, semblaria ser, de posar-nos d'acord entre totes les forces polítiques. Han estat set dies intensos de propostes i contrapropostes, on s'ha demostrat la voluntat de tots d'arribar a consensos. Certament, no ha estat fàcil, i tots hem hagut de cedir en aspectes que consideràvem oportuns.

En el fons, en el debat que començàvem la setmana passada, ja va quedar clar que totes les forces polítiques volem el mateix: posar fil a l'agulla de forma definitiva per garantir la sostenibilitat de les pensions. D'ençà del 2008 ja teníem pendent aquesta tasca. Al llarg d'aquests darrers tretze anys, certament hem fet algun retoc, però s'ha vist insuficient. Ens faltava però acordar quin era el mecanisme més adient per aconseguir-ho, i com s'havia d'estructurar la comissió parlamentària que es desprèn d'aquesta Proposta d'acord.

Vull agrair a tots els consellers presents en aquesta negociació la feina feta i la voluntat d'acceptar canvis als textos inicials. És així com jo mateix, Liberals i veig que la resta de companys consellers, entenem la política: seure, dialogar, negociar, pactar per assolir acords que permetin tirar endavant el país. Tots hi guanyem. Avui hem demostrat que quan entre tots ens hi posem ho podem aconseguir. Espero que aquest esperit d'entesa també continuï durant els pròxims

mesos. Serà llavors quan la comissió que contempla aquesta Proposta d'acord treballi per elaborar el dictamen final que haurà de servir de base per determinar les mesures que han de garantir la sostenibilitat de la branca de jubilació de la CASS. Certament no seran mesures populars ni del grat de molts ciutadans, però sí que seran necessàries i imprescindibles. Una mostra d'unitat en aquell moment també serà necessària per mostrar el nostre compromís davant de la societat i el repte d'assegurar la sostenibilitat de les pensions.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Magallon.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sr. Pere López Agràs.

El Sr. Pere López:

Gràcies Sra. síndica.

Ha estat, sens dubte, en nom dels companys i companyes que integren el Grup Parlamentari Socialdemòcrata, una setmana ben positiva, i una prova del que el treball en equip i el diàleg, potser no sempre, però sovint, porta resultats.

Hem passat d'una proposta, a la que jo crec que tothom ho va veure amb la intervenció que vam fer la setmana passada, a la que no hauríem pogut donar suport si la setmana passada s'hagués votat, i que a més ens sembla, amb tot respecte, que potser no comptava amb prou suport polític i social, a una fórmula molt més participativa, molt més inclusiva a la que avui sí que donarem suport.

Perquè, resumint una mica tot el que ja han comentat també els altres companys consellers que han intervingut, es passa al debat allà on participa també la societat andorrana.

La Comissió d'estudi tindrà una tasca difícil i llarga, i important, però una tasca bàsicament d'anàlisi i el seu dictamen consistirà en aportar tota aquesta documentació perquè els debats es tinguin pròpiament en el si del pacte d'estat, com deia abans, amb participació de tota la societat andorrana.

Segurament no tothom estarà del tot d'acord amb la fórmula final, sempre hi haurà algú que cregui que "perquè participa aquell i no participo jo", o qui és finalment els qui integren doncs el que és en si el pacte d'estat. En tot cas nosaltres pensem que passar del debat que bàsicament es centrava la comissió de finances, com deia abans, amb aquest pacte d'estat integrat per amplis representants o per àmplies branques de la societat andorrana, és una proposta molt millor i que és més fàcil que la societat andorrana

se senti identificada amb els treballs i el resultat de la feina que es pugui fer en el pacte d'estat.

Nosaltres, com vam acordar el dijous al final de la reunió que es va tenir, vam fer una primera proposta, després de parlar amb amplis sectors de la societat andorrana, una proposta que ha estat esmenada i millorada també pels altres, per tots els altres grups parlamentaris en les reunions que hem mantingut. En aquest sentit, vull agrair a tots els altres grups parlamentaris, com també han fet altres companys, el tarannà que hi ha hagut al llarg d'aquesta setmana, i sobretot i particularment, a totes aquelles persones que han participat més directament en aquesta negociació.

Crec que tots podem extreure missatges ben positius del què ha passat...del que va passar dijous, final, com a mínim al final de la tarda, al final del vespre, i el que ha passat al llarg d'aquesta setmana. Tots, evidentment també inclosos l'oposició, podem veure que amb temps, amb diàleg i escoltant la societat andorrana, l'entesa política sempre és més probable i més possible. I encara ho és amb molt més motiu, com han fet també els altres companys, quan el tema que està a debat és un tema tan important com les pensions al nostre país.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. López.

Alguna altra intervenció? Sr. Carles Enseñat, pel Grup Parlamentari Demòcrata.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sra. síndica.

Primer de tot, agrair la tasca de...tant de Terceravia com del Partit Socialdemòcrata com de la Sra. Carine Montaner i els seus vots favorables a aquesta Proposta d'acord. Recordar que la Proposta d'acord inicialment eren els membres de la Comissió de Finances però que ja els hi vam dir que no teníem cap problema amb incorporar altres consellers perquè, al final, l'única voluntat de que hi fossin els consellers de Finances és perquè, històricament, era la Comissió de Finances la que avaluava els textos de modificació de la Llei de la CASS, per tant, doncs, que això no suposava un problema. També en aquesta comissió inicial, la primera, incorporaven els ministres de Treball, Afers Socials i Finances i els representants de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, que finalment doncs també ha sigut així, tot i que sense especificar-ho, com a ministres de Treball, Afers Socials i Finances, són tres ministres nomenats pel Govern i sempre havíem

comentat els especialistes i tècnics de la comissió especial consideri convenient.

Això, amb una esmena en aquest cas del grup Socialdemòcrata, ha sigut modificat i es va voler que la participació dels agents socials, que ja estava prevista per l'apartat tres, doncs també hi fos a l'apartat dos, ja li vam dir que això no suposava cap problema. Pensem que, efectivament, doncs, millora el text i pensem que al final la Proposta d'acord que es votarà és una proposta millorada però òbviament sota una línia, un principi bàsic que és aquell que nosaltres vam presentar fa relativament poc, i vam debatre la setmana passada.

Per tant, agrair el seu vot favorable, l'esmena òbviament millora el text, però agrair sobretot el fonament que inspira aquest pacte d'estat i estar d'acord amb el senyor Pintat i òbviament doncs oferir-li la mà estesa quant a què ara es pacta la forma però ara hem d'anar al fons, i per tant, doncs, ara en aquest moment, quan la Sra. síndica constitueixi formalment aquest pacte d'estat...aquesta Comissió d'estudi, perdó, el primer que s'haurà de fer és pactar quina és l'encomana que fem als experts per tal que ells puguin ser capaços de revisar i dir-nos quina és la seva diagnosi en base a aquesta encomana. Per tant, doncs, la mà estesa als dos partits de l'oposició i, doncs, Sra. síndica, moltes gràcies i començar a treballar quan abans millor.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Enseñat.

Vist el manifestat per tots els grups, i si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació de la Proposta d'acord per assentiment.

Declaro aprovada la Proposta d'acord.

S'aixeca la sessió.

Són les 16.31h

Diari de Sessions del Consell General

Dipòsit legal: And. 275/94
ISSN 1024-9052

Preu de l'exemplar: 1,20 €
Subscripcions: Tel. 877877